

7

PONIEDZIAŁEK
MONDAY
MONTAG
LUNDI
ПОНЕДЕЛЬНИК

GALERIE LAT OSIEMDZIESIATYCH

8

GALERIA DZIEKANKA, WARSZAWA

GALERIA MŁODYCH, WARSZAWA

GALERIA WIELKA 19, POZNAŃ

GALERIA WSCHODNIA, ŁÓDŹ

GALERIA ZDERZAK, KRAKÓW

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

14

15

16

WARSZAWA
PL. MŁACZKOWSKIÉGO 3

GALERIA ZACHĘTANIAJ 1990

17

90-272 Łódź
ul. Wschodnia 29/3
tel. 32-63-13

KIEROWNICY GALERII:
JERZY GRZEGORSKI
ANDRZEJ KLIMCZAK

ARTYŚCI BIORĄCY UDZIAŁ:
LESZEK GOLEC
ELŻBIETA KALINO
ANTONI MIKOŁAJCZYK
JÓZEF ROBAKOWSKI
ZBIGNIEW WARPECHOWSKI
"Łódź Kaliska Muzeum"
MAREK JANIAK
MAŁGORZATA KOPCZYŃSKA
ANDRZEJ KWIETNIEWSKI
ZOFIA ŁUCZKO
ADAM RZEPICKI
ANDRZEJ ŚWIETLIK

Galeria, będąca jednym z "żywych" miejsc spotkań artystycznych, punktem informacyjnym środowiska twórców, młodych i doświadczonych, tendencje do rangi miejscowej Łodzi legendarycznej pierwszej połowie lat 80. uderza znacznie szybciej niż w innych miastach, mostu pomiędzy latami

Skończyły się lata osiemdziesiąte. Epoka tak wyraźnie zamknięta w polityce i życiu społecznym. Jaka była sztuka tego czasu? Czujemy, że wydarzyło się w niej coś istotnego, że zaszła jakaś ważna przemiana, o której jeszcze niewiele wiadomo, która domaga się opisu i krytyki.

Na wystawie w Zachęcie spotyka się pięć niezależnych galerii działających w latach osiemdziesiątych i bardzo aktywnych również dzisiaj. Każda z nich przedstawia "własnych" artystów. Do pełnego obrazu sztuki ubiegłego dziesięciolecia brakowałoby wielu nazwisk i wielu galerii. Wystawa nie ma jednak ambicji ogarnięcia całości. Chodzi w niej o pokazanie tylko części życia artystycznego tych lat, części przez którą przebiegał najżywszy prąd tego czasu.

Po wprowadzeniu stanu wojennego środowisko twórcze podzieliło się na tych, którzy wystawiali w miejscach oficjalnych i kontrolowanych przez państwo i tych, którzy o opiekę i mecenat zwrócili się do kościoła. Byli jednak i tacy, którzy szukali innych możliwości. Poczucie przyzwyczajenia nie pozwalało im przełamywać bojkotu, ale potrzeba całkowitej niezależności oddaliła od przepojonych patriotycznym i religijnym duchem wystaw "przykościelnych". Poszukiwali miejsc "niegotowych", które mogliby tworzyć sami.

Dziekanka z Warszawy, Wschodnia z Łodzi, Wielka z Poznania oraz istniejące od 1985 roku krakowski Zderzak i warszawska Galeria Młodych to przykłady takich miejsc. Galerii o podobnym niezależnym charakterze było więcej. Powstawały w ciągu lat osiemdziesiątych w całej Polsce. Stanowiły przeciwwagę dla oficjalnego życia artystycznego, skupiały wokół siebie ludzi i wytwarzały własne środowiska. Były to miejsca kameralne - jak warszawska galeria "Saska Kępa" stworzona w prywatnym mieszkaniu z inicjatywy działacza rozwiązanego w 1983 roku Związku Polskich Artystów Plastyków, jak domowa galeria Dłużniewskich lub pracownia-galeria przyjaciół malarza Jana Ryłkego. Miejsca pod opieką "uczciwych" stowarzyszeń - jak powstała z inicjatywy artystów galeria SHS na Piwnej w Warszawie lub także pod szyldem Stowarzyszenia Historyków Sztuki startująca krakowska galeria Zderzak. Wreszcie galerie w zaprzyjaźnionych teatrach: jak "TP" w foyer Teatru Powszechnego. Czasem, przecząc regule, były to galerie oficjalne, lecz dzięki swym kierownikom niezależne - jak lubelski Labirynt (galeria BWA) Andrzeja Mrocza czy warszawska Galeria Młodych przy Klubie Prasy i Książki (koncern RSW). Wśród galerii działających przy kościołach i w kościołach wiele miało charakter otwarty, jak prowadzona przez Jerzego Rybę wrocławska galeria "Na Ostrowiu", a nawet eksperymentatorski, jak koszalińska "Na Plebanii". Pięć tytułowych galerii wybrano jednak z kilku powodów. Po pierwsze, działając w miastach, w których znajdują się najważniejsze polskie uczelnie plastyczne, a zatem żywe środowiska artystyczne, galerie te były i są miejscem najciekawszych debiutów. Po drugie, prowadzone w większości przez ludzi młodych, mają wielką siłę przyciągania i własny styl, który jest bardziej stylem bycia, myślenia, rozmów, i wreszcie stylem zabawy, niż określonym stylem artystycznym.

Stąd wystawa nie jest traktatem teoretycznym ani historycznym. Jest wstępem do dyskusji, zdarzeniem o nieprzewidywalnych skutkach, w którym liczy się przede wszystkim udział Państwa - widzów, rozmówców i krytyków.

DOROTA JARECKA

Predstawiając Państwu wystawę "Galerie lat osiemdziesiątych" mamy świadomość wielu wątpliwości, jakie może ona wzbudzić. Niezwykle wydaje się sam fakt udostępnienia sal Zachęty sztuce pokazywanej dotąd w galeriach dalekich od oficjalnego życia artystycznego. Jest rok 1990, co nie oznacza jednak zamknięcia jakiegoś okresu w sztuce - wobec istniejącej w niej ciągłości zjawisk budzących stale żywe emocje.

Zależy nam zarówno na prezentacji galerii nieznanych dotąd szerokiej publiczności, jak i na wywołaniu dyskusji dotyczącej życia współczesnej sztuki polskiej. Zapraszając na wystawę jedynie pięć galerii autorskich o podobnym charakterze, mamy nadzieję, że tym lepiej zostanie oddany klimat tych miejsc. Chcemy umożliwić spotkanie i współpracę osobom prowadzącym galerie, tak jak oni ciekawi co z tego wyniknie. Zaproponowaliśmy im także aby sami przedstawili swoją działalność wybranymi materiałami i pracami autorów.

To co będzie można zobaczyć na powstałej w ten sposób wystawie nie odpowiada potocznemu obrazowi sztuki lat osiemdziesiątych, ukształtowanemu przez duże wystawy przeglądowe ("Ekspresja lat 80-tych", "Co słychać", "Realizm radykalny", "Abstrakcja konkretna", "Świeżo malowane"). Na obraz ów wpłynęły malarstwo i rzeźba, które w sztuce tego okresu były najbardziej wyraziste i agresywne: malarstwo - pełne ekspresji, żywiołowości, kontekstów literackich oraz rzeźba - także "narracyjna" i "literacka"; często połączone z działaniami, instalacjami, odczytami. Mimo że nurt ten pojawił się w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych w Dziekance, Gallerii Młodych, Wielkiej i Zderzaku, dziś galerie te pokazują prace o innym charakterze, choć zwykle będące dziełem tych samych autorów. Nowe kierunki poszukiwań podejmowanych przez nich, nie zostały jednak dotąd nazwane ani zauważone, podobnie jak nie wspomniano powodów, dla których wygasło zainteresowanie "dzikością" w sztuce. Jednolity a zatem nieprawdziwy wizerunek polskiej sztuki minionego dziesięciolecia, w ostatnich latach rozbija się, ukazując indywidualności poszczególnych twórców. Działalność Gallerii Wschodniej kontynuującej tradycje sztuki konceptualnej, wykorzystującej fotografię, video, performance, jak i "dadaistyczne" w duchu akcje grupy Łódź Kaliska, uzupełniają pojęcie o sztuce tego czasu. Przychodzi moment na dostrzeżenie tych i innych zjawisk, podskórnie obecnych w sztuce lat osiemdziesiątych, poza kategoriami "efektownej nowości".

Zastanawiająca jest rola jaką spełniały galerie - niewielkie ośrodki skupiające raczej elitarne środowisko. Z pewnością nie kształtowały gustu odbiorców ani rynku sztuki. Nie kierowały się zwykle konsekwentnym programem artystycznym - pokazywały to co było żywe i aktualne, przyjmując otwartość na interesujące zjawiska jako kryterium wyboru. Starły się zaznaczyć swoją obecność jako coś więcej niż miejsca wystaw. W jakiś paradoksalny sposób skupieniu w nich aktywności nie tylko artystycznej "sprzyjała" pustynia kulturalna wokoło, frustrujące warunki rzeczywistości tych lat.

KATARZYNA KASPRZAK

MIEJSCE to zostało pozyskane w połowie 1980 roku przez grupę ludzi wywodzących się z łódzkiej szkoły filmowej. "Trupa A i P" wraz z przyjaciółmi (plastykami, muzykami, filmowcami) zasiedlała je do 1983 roku, już wówczas nadając mu charakter wesołej "meliny" artystów. Cezurę jej działalności stanowi rok 1983, kiedy to przeprowadzono gruntowny remont pomieszczeń (dwa amfiladowo położonych pokoi, ogromnego korytarza, kuchni, pokoju gościnnego, łazienki, włącznie ponad 120 m² powierzchni użytkowej), a lokal przejęli dwaj absolwenci łódzkiej PWSSP - Adam Klimczak i Jerzy Grzegorski.

Początkowo, do czego sami się przyznają, nie mieli jasno sprecyzowanego programu działania. Z jednej strony ciążyła na nich świadomość sztuki lat 70-tych (Łódź w tamtej dekadzie była silnym ośrodkiem sztuki racjonalnej, czego ukoronowaniem stała się międzynarodowa wystawa "Konstrukcja w procesie", 1981), z drugiej strony obserwowali zmiany postaw i obszarów zainteresowań artystów spowodowane przemianami politycznymi, a później napięciem stanu wojennego. Sprawę programu artystycznego pozostawili niejako przypadkowi. Wkrótce określili się sami. "Chcieliśmy stworzyć miejsce, które ukształtowałyby sami artyści, przychodzący do nas ze swoimi propozycjami" - powiedział w rozmowie ze mną Adam Klimczak. Tak też zrobili. W 1984 roku odbyły się cztery pokazy, w 1985 i 1986 po sześć, w 1987 już jedenaście a w 1988 aż dwadzieścia cztery różne prezentacje, w 1989 kilkanaście, tyle mniej więcej ma się odbyć w roku bieżącym. Organizacja tych wystaw nie była łatwą sprawą, gdyż należy w tym miejscu podkreślić iż wszystkie one powstały dzięki dobrej woli artystów i prowadzących - niezależny charakter galerii warunkował również fakt konsekwentnego utrzymywania się z własnych zasobów finansowych, w tym także z okolicznościowych "zrzutek" umożliwiających funkcjonowanie galerii.

Na "Wschodniej" znaleźli miejsce artyści, którzy w pewnym sensie byli z racji postawy czy też charakteru uprawianej przez nich sztuki outsiderami, osobnikami "odstępczymi", jak by to powiedział Andrzej Kostołowski. Wszelkiego rodzaju efemerydy: działania ulotne, performances, realizacje "in situ", koncerty muzyczne, pokazy filmowe, wykłady, obiekty nietrwałe, wywodzące się często z obszaru antyszuki, słowem sztuka niekomercyjna, sztuka dla niej samej stała się domeną "Wschodniej" i tak jest do dziś. Skłamałabym gdybym stwierdziła, że w tej galerii nigdy nie było wystaw obrazów, grafik czy rysunków. W każdym jednak przypadku bardziej chodziło o odniesienie się do zastanego kontekstu otoczenia niż o prezentację jakiegoś określonego trendu w sztuce. Otwartość na różnorodne postawy, bez stawiania cenzur wiekowych to zresztą kolejna cecha "Wschodniej". Interesującą sprawą jest fakt iż w tej jednej z aktywniej działających w Polsce w II połowie lat 80-tych galerii, niemal wcale nie oglądało się charakterystycznej dla tego okresu nowej ekspresji. Po-

KOMISARZE WYSTAWY
DOROTA JARECKA, KATARZYNA KASPRZAK
OPRACOWANIE I REDAKCJA KATALOGU
TERESA ROSTKOWSKA, ROMUALDA NIEKRASZ
PROJEKT GRAFICZNY KATALOGU
ANDRZEJ BUDEK
REDAKCJA TECHNICZNA
WŁODZIEMIERZ WŁODARCZYK

ZDJĘCIA
GRZEGORZ BOROWSKI, WŁODZIMIERZ KOWALSKI, ANTONI MIKOŁAJCZYK,
JERZY NOWAKOWSKI, T. PADZIK, JÓZEF ROBAKOWSKI, JADWIGA RUBIŚ,
TOMASZ SIKORSKI, MIKOŁAJ SMOCZYŃSKI

WYDAWNICTWO GALERII ZACHĘTA
WARSZAWA 1990

GALERIA DZIEKANKA, WARSZAWA
MIROSLAW BAŁKA
WOJCIECH NOWIKOWSKI
MIKOŁAJ SMOCZYŃSKI
LEON TARASEWICZ

GALERIA MŁODYCH, WARSZAWA
KRZYSZTOF M. BEDNARSKI
MIROSLAW FILONIK
PAWEŁ SUSID
WALDEMAR UMIASTOWSKI

GALERIA WIELKA 19, POZNAŃ

Grupa "Koło Klipsa"

LESZEK KNAPLEWSKI
KRZYSZTOF MARKOWSKI
ROBERT MOROŃ

(dokumentacja filmowa)

MARIUSZ KRUK
TOMASZ PSUJA

GALERIA WSCHODNIA, ŁÓDŹ

LESZEK GOLEC
ELŻBIETA KALINOWSKA
ANTONI MIKOŁAJCZYK
JÓZEF ROBAKOWSKI
ZBIGNIEW WARPECHOWSKI

"ŁÓDŹ KALISKA MUZEUM"

MAREK JANIAK
MAŁGORZATA KOPCZYŃSKA
ANDRZEJ KWIETNIEWSKI
ZOFIA ŁUCZKO
ADAM RZEPICKI
ANDRZEJ ŚWIETLIK

GALERIA ZDERZAK, KRAKÓW

ANNA MARIA BAUER
RYSZARD GRZYB
JAROSŁAW MODZELEWSKI
ŁUKASZ SKĄPSKI
MAREK SOBCZYK
RYSZARD WOŹNIAK

MIEJSCE to zostało pozyskane w połowie 1980 roku przez grupę ludzi wywodzących się z łódzkiej szkoły filmowej. "Trupa A i P" wraz z przyjaciółmi (plastykami, muzykami, filmowcami) zasiedlała je do 1983 roku, już wówczas nadając mu charakter wesołej "meliny" artystów. Cezurę jej działalności stanowi rok 1983, kiedy to przeprowadzono gruntowny remont pomieszczeń (dwu amfiladowo położonych pokoi, ogromnego korytarza, kuchni, pokoju gościnnego, łazienki, wc - łącznie ponad 120 m² powierzchni użytkowej), a lokal przejęli dwaj absolwenci łódzkiej PWSSP - Adam Klimczak i Jerzy Grzegorski.

Początkowo, do czego sami się przyznają, nie mieli jasno sprecyzowanego programu działania. Z jednej strony ciążyła na nich świadomość sztuki lat 70-tych (Łódź w tamtej dekadzie była silnym ośrodkiem sztuki racjonalnej, czego ukoronowaniem stała się międzynarodowa wystawa "Konstrukcja w procesie", 1981), z drugiej strony obserwowali zmiany postaw i obszarów zainteresowań artystów spowodowane przemianami politycznymi, a później napięciem stanu wojennego. Sprawę programu artystycznego pozostawili niejako przypadkowi. Wkrótce określił się sam. "Chcieliśmy stworzyć miejsce, które ukształtowałyby sami artyści, przychodzący do nas ze swoimi propozycjami" - powiedział w rozmowie ze mną Adam Klimczak. Tak też zrobili. W 1984 roku odbyły się cztery pokazy, w 1985 i 1986 po sześć, w 1987 już jedenaście a w 1988 aż dwadzieścia cztery różne prezentacje, w 1989 kilkanaście, tyle mniej więcej ma się odbyć w roku bieżącym. Organizacja tych wystaw nie była łatwą sprawą, gdyż należy w tym miejscu podkreślić iż wszystkie one powstały dzięki dobrej woli artystów i prowadzących - niezależny charakter galerii warunkował również fakt konsekwentnego utrzymywania się z własnych zasobów finansowych, w tym także z okolicznościowych "zrzutek" umożliwiających funkcjonowanie galerii.

Na "Wschodniej" znaleźli miejsce artyści, którzy w pewnym sensie byli z racji postawy czy też charakteru uprawianej przez nich sztuki outsiderami, osobnikami "odstepczymi", jak by to powiedział Andrzej Kostołowski. Wszelkiego rodzaju efemerydy: działania ulotne, performances, realizacje "in situ", koncerty muzyczne, pokazy filmowe, wykłady, obiekty nietrwałe, wywodzące się często z obszaru antysztuki, słowem sztuka niekomercyjna, sztuka dla niej samej stała się domeną "Wschodniej" i tak jest do dziś. Skłamałabym gdybym stwierdziła, że w tej galerii nigdy nie było wystaw obrazów, grafik czy rysunków. W każdym jednak przypadku bardziej chodziło o odniesienie się do zastanego kontekstu otoczenia niż o prezentację jakiegoś określonego trendu w sztuce. Otwartość na różnorodne postawy, bez stawiania cenzur wiekowych to zresztą kolejna cecha "Wschodniej". Interesującą sprawą jest fakt iż w tej jednej z aktywniej działających w Polsce w II połowie lat 80-tych galerii, niemal wcale nie oglądało się charakterystycznej dla tego okresu nowej ekspresji. Po części wynikało to z upodobań prowadzących, jeszcze bardziej, z braku łódzkich "dzikich".

GALERIA WSCHODNIA

90-272 Łódź
ul. Wschodnia 29/3
tel. 32-63-13

KIEROWNICY GALERII:

JERZY GRZEGORSKI
ANDRZEJ KLIMCZAK

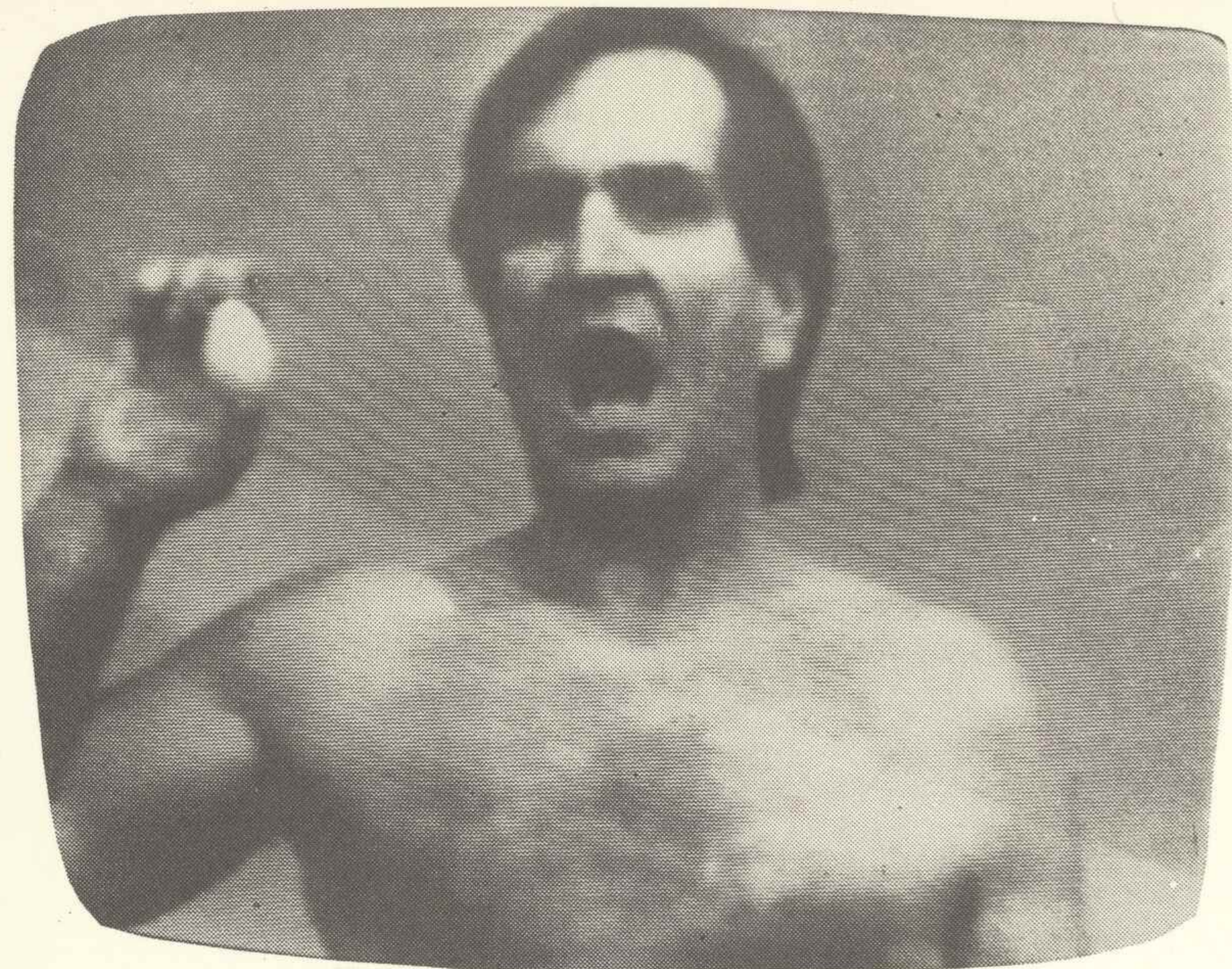
ARTYŚCI BIORĄCY UDZIAŁ W WYSTAWIE:

LESZEK GOLEC
ELŻBIETA KALINOWSKA
ANTONI MIKOŁAJCZYK
JÓZEF ROBAKOWSKI
ZBIGNIEW WARPECHOWSKI
"Łódź Kaliska Muzeum":
MAREK JANIĄK
MAŁGORZATA KOPCZYŃSKA
ANDRZEJ KWIETNIEWSKI
ZOFIA ŁUCZKO
ADAM RZEPICKI
ANDRZEJ ŚWIETLIK

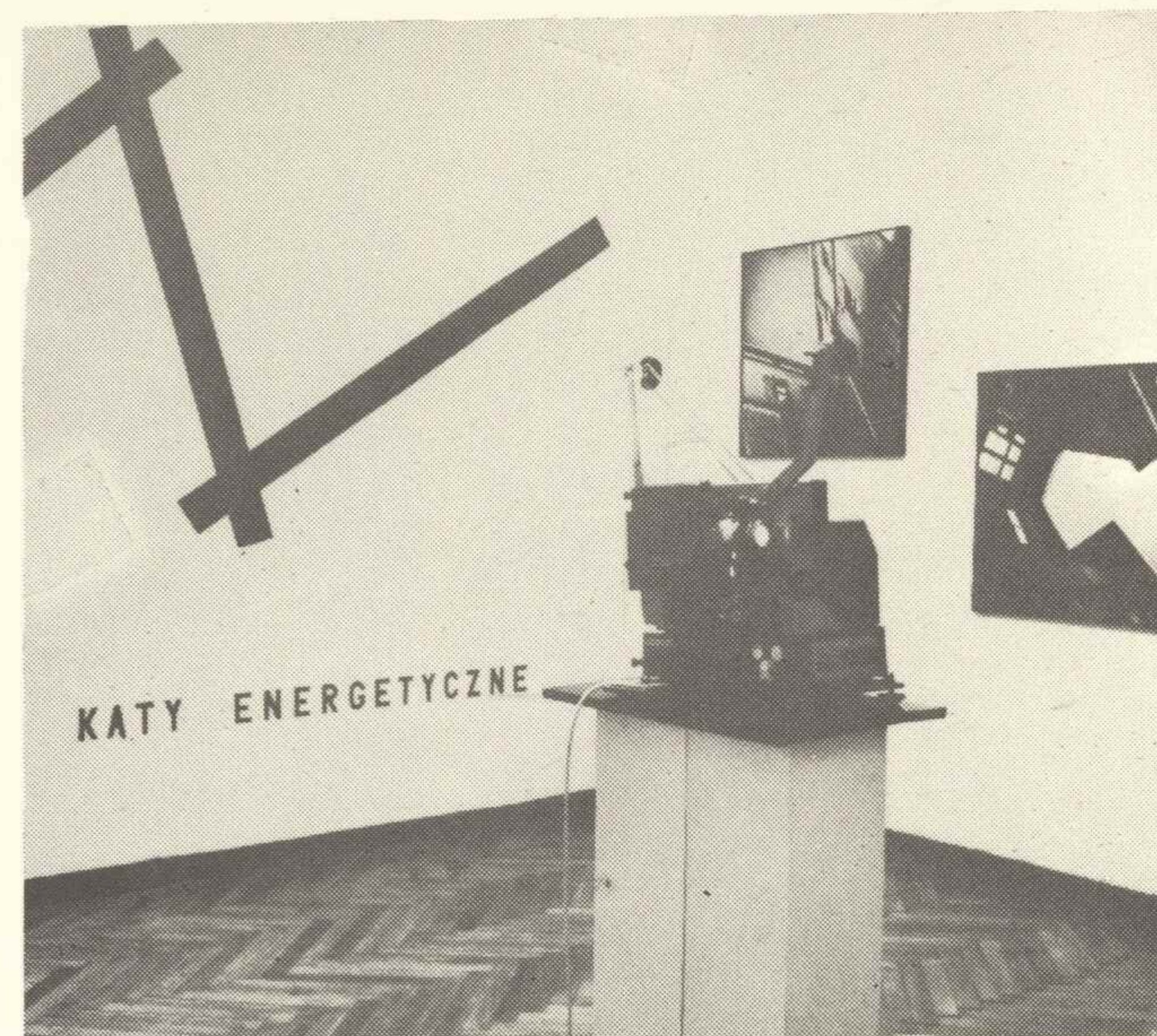
Galeria, będąca jednocześnie mieszkaniem, pracownią, "żywym" miejscem spotkań towarzyskich, sporów ideologicznych, punktem informacyjnym skupiającym aktywne środowisko twórców, miłośników sztuki, krytyków, pretenduje do rangi miejsca, jakie zajmował na mapie artystycznej Łodzi legendarny już "Strych" Łodzi Kaliskiej w pierwszej połowie lat 80-tych. Miejsca, w którym puls uderza znacznie szybciej niż gdzie indziej. Miejsca - po prostu pomiędzy latami 70-tymi a 80-tymi, bo tym była niewątpliwie.

JOLANTA CIESIELSKA

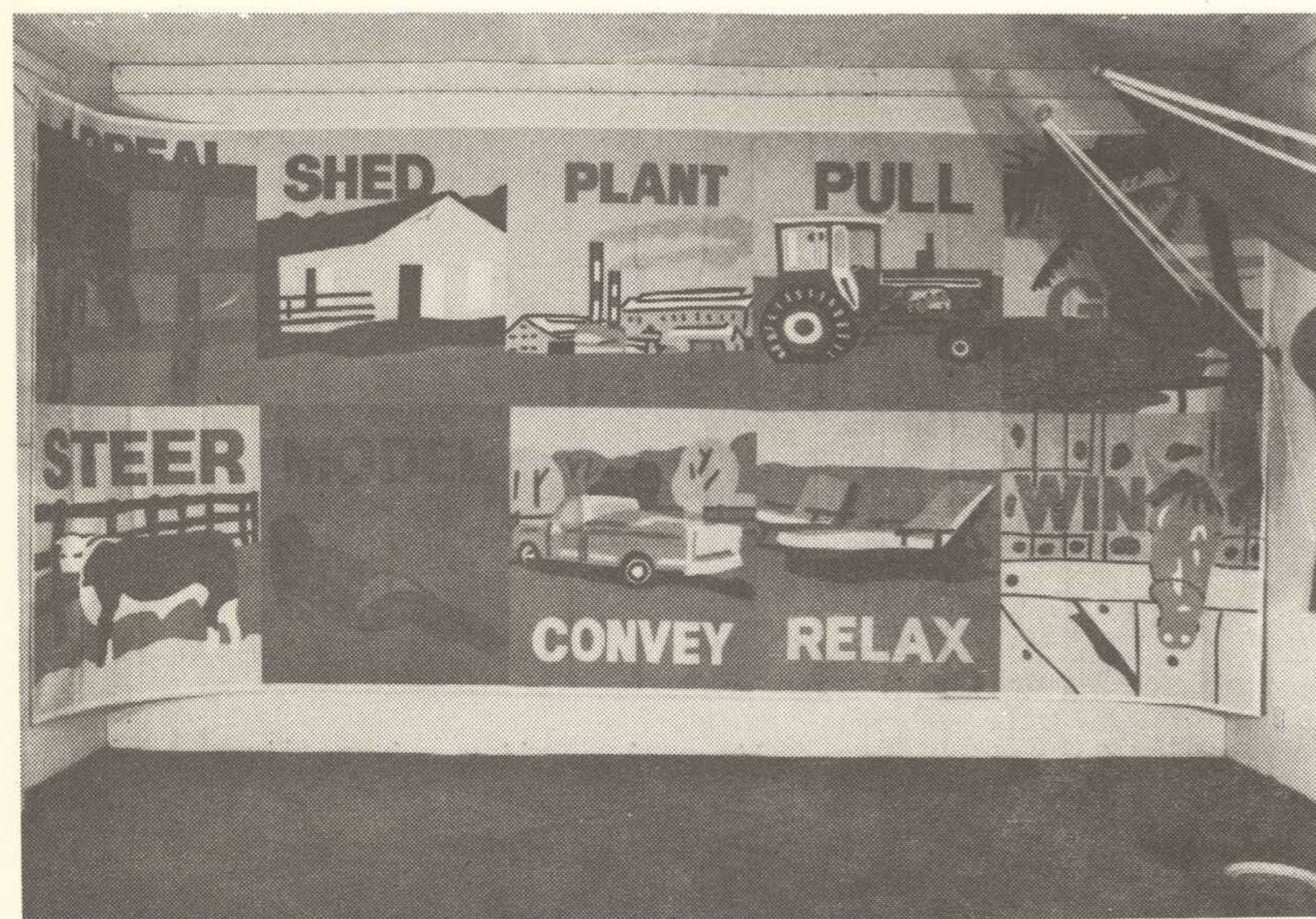

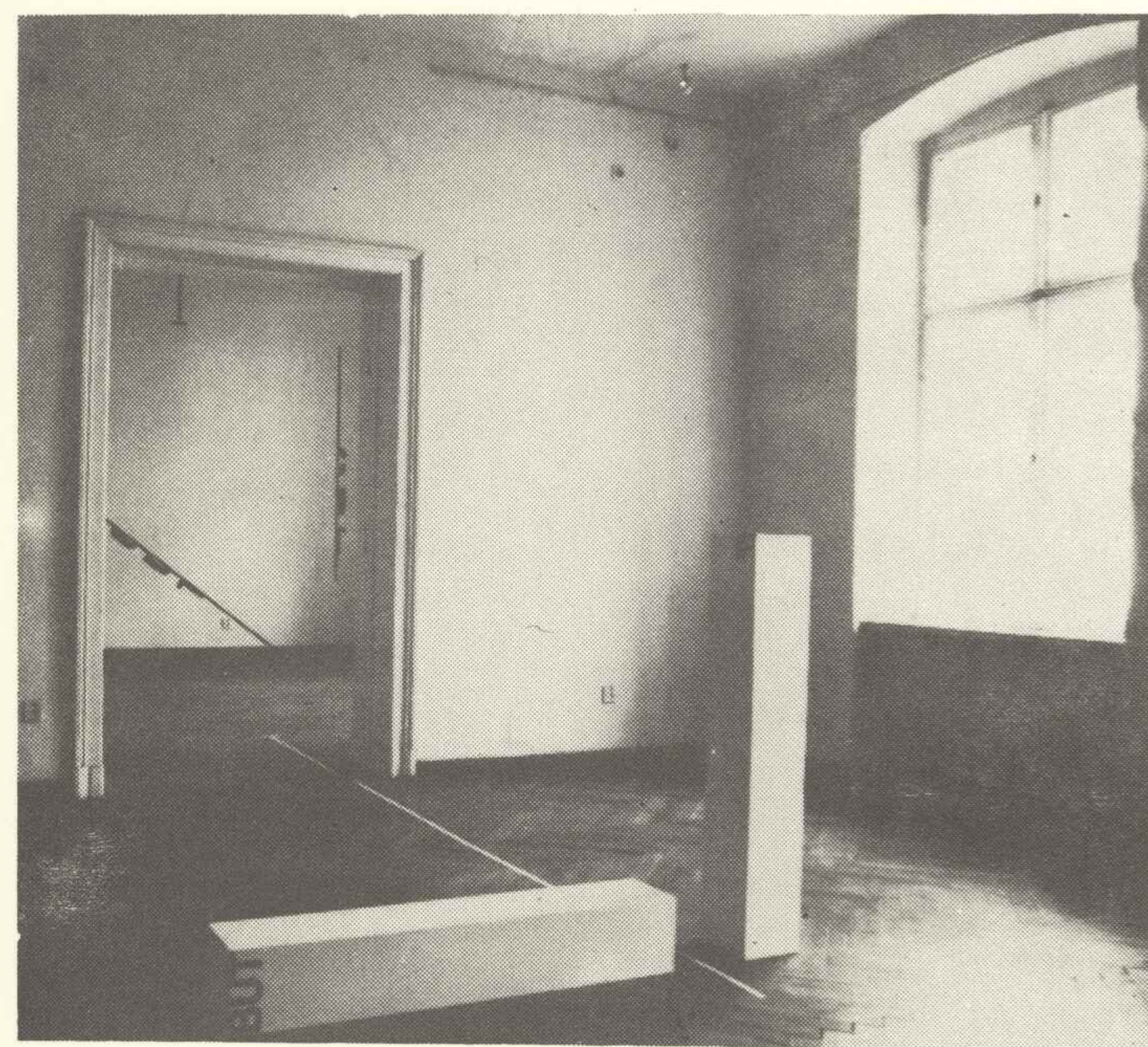
JÓZEF ROBAKOWSKI, *Sztuka to potęga*, video
5 min., 1985

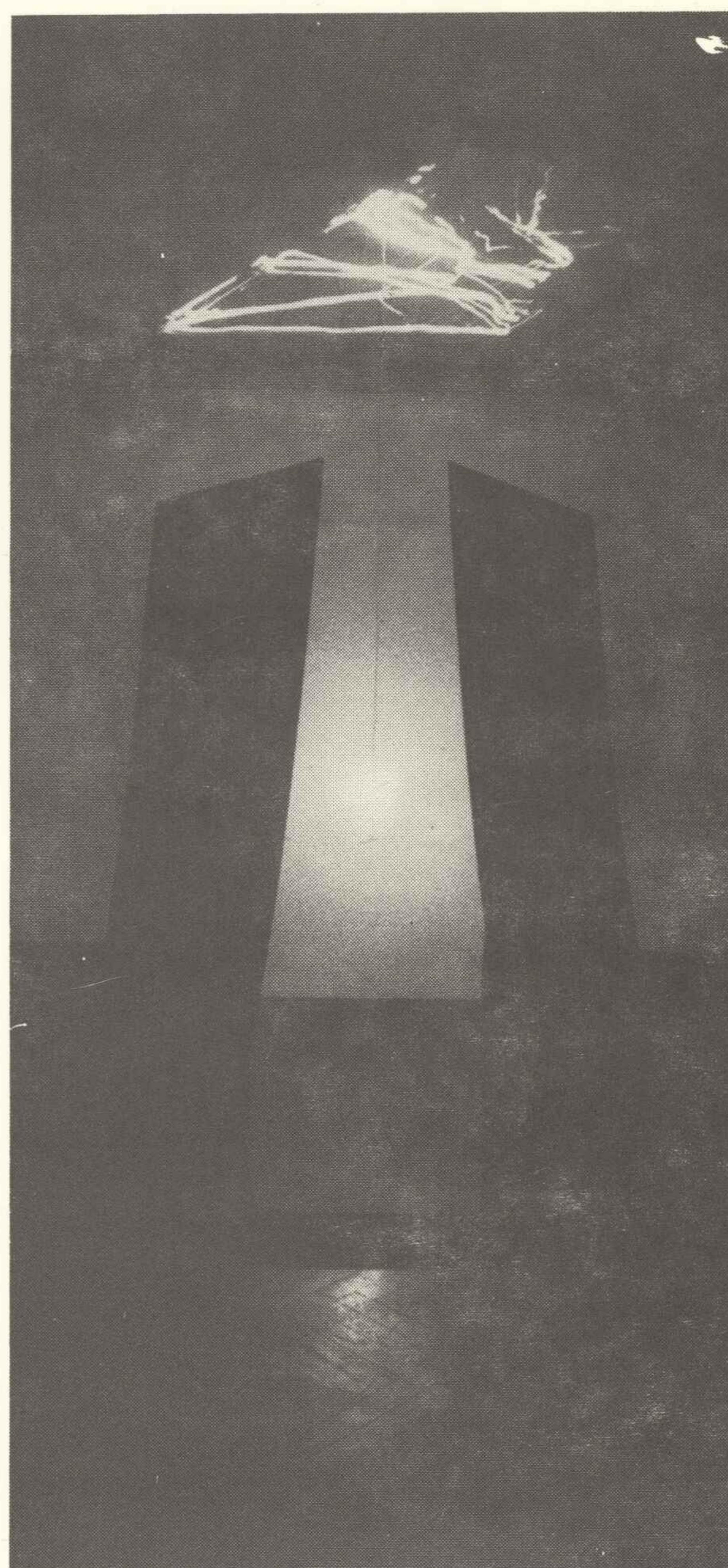
JÓZEF ROBAKOWSKI, Z wystawy "Gabinet kątów energetycznych", 1987

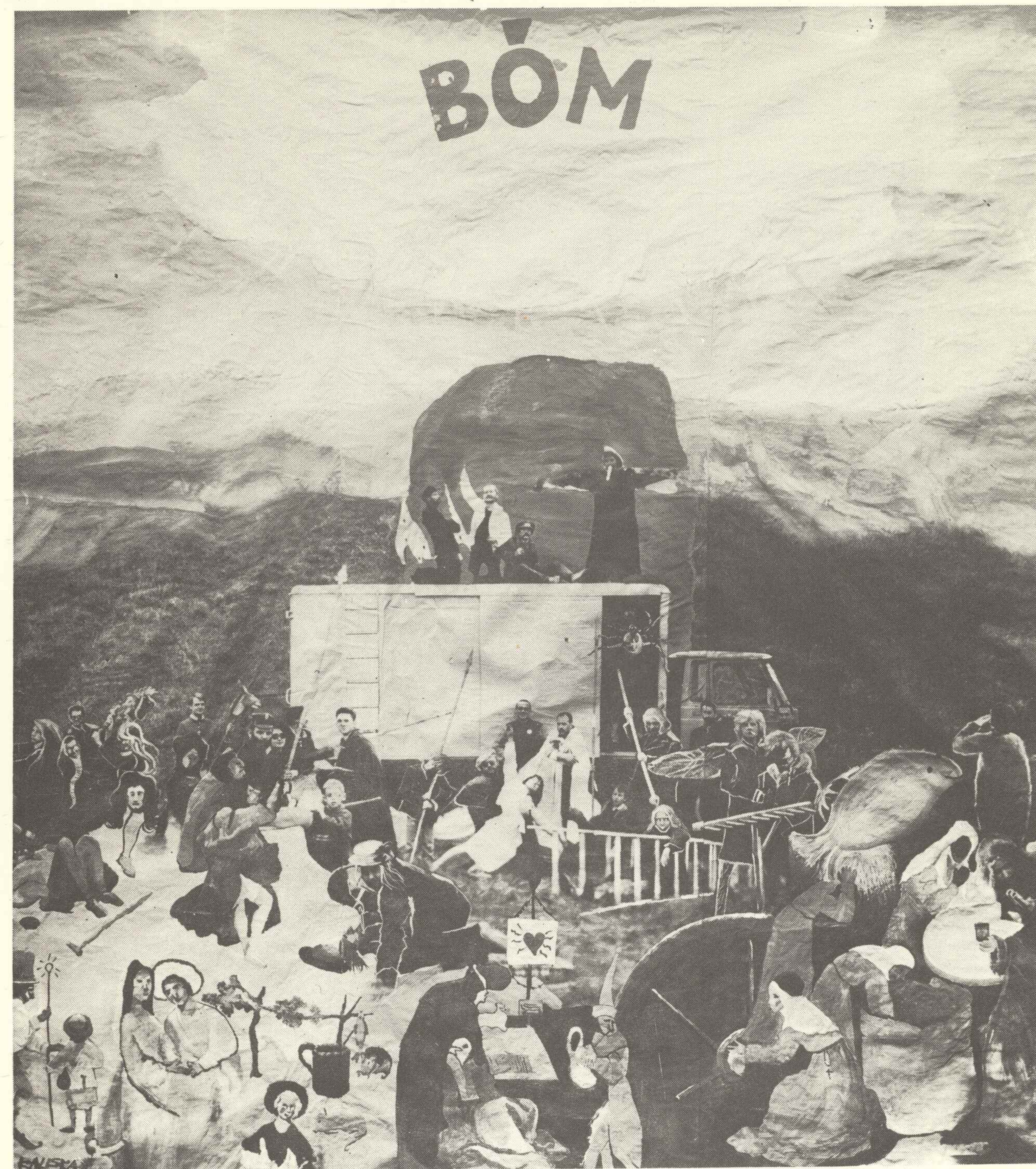
LES LEVIN, Praca z wystawy
"Utopia i rzeczywistość", IV 1987

P. DOUWSBOROUGH, *Fragmety instalacji*
(USA)

ANTONI MIKOŁAJCZYK, instalacja "Katharsis",
1988

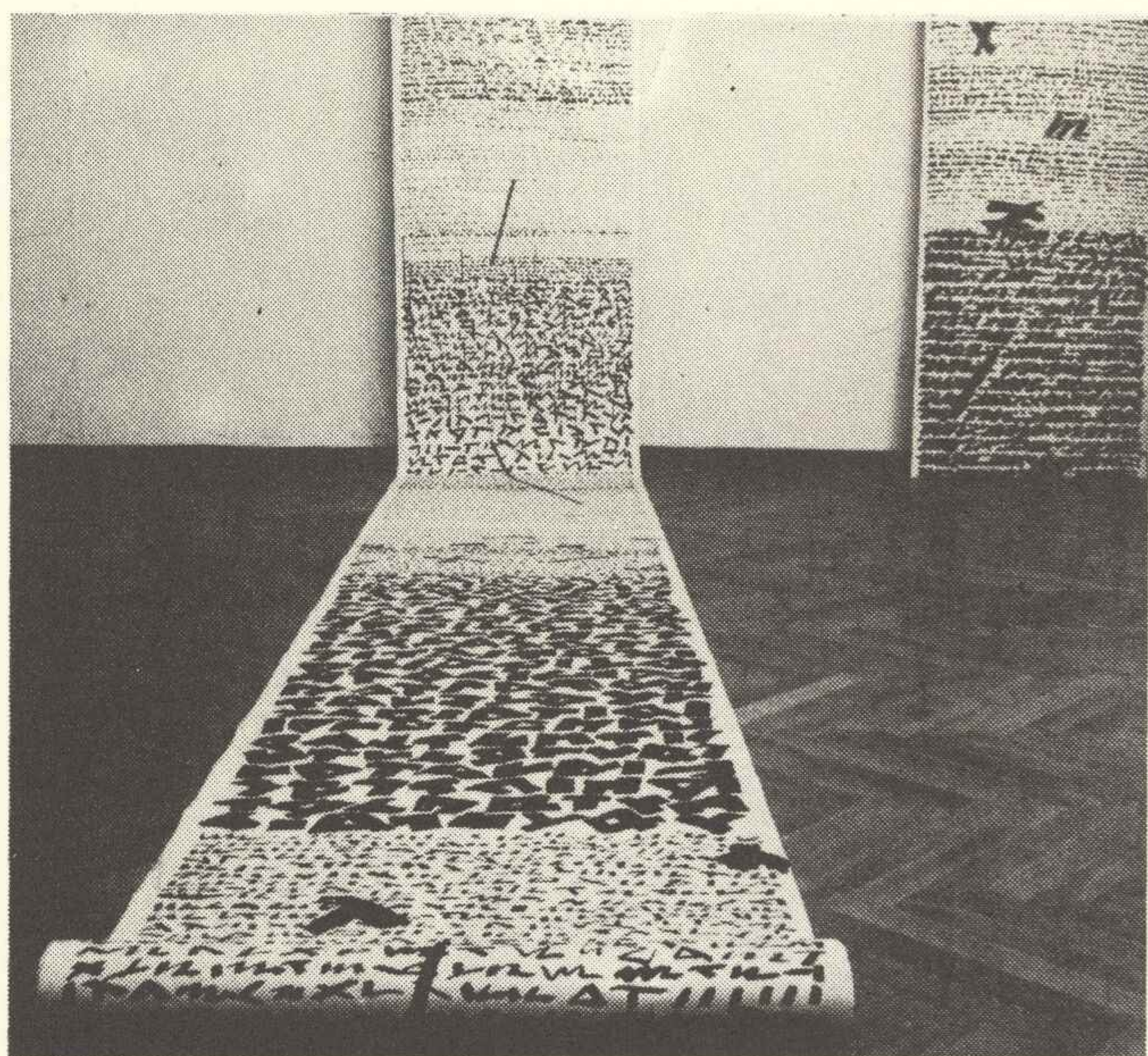

"ŁÓDŹ KALISKA MUZEUM", aranżacja zdjęcia i filmu wg obrazu H. Boscha
Wóz z sianem, maj 1988

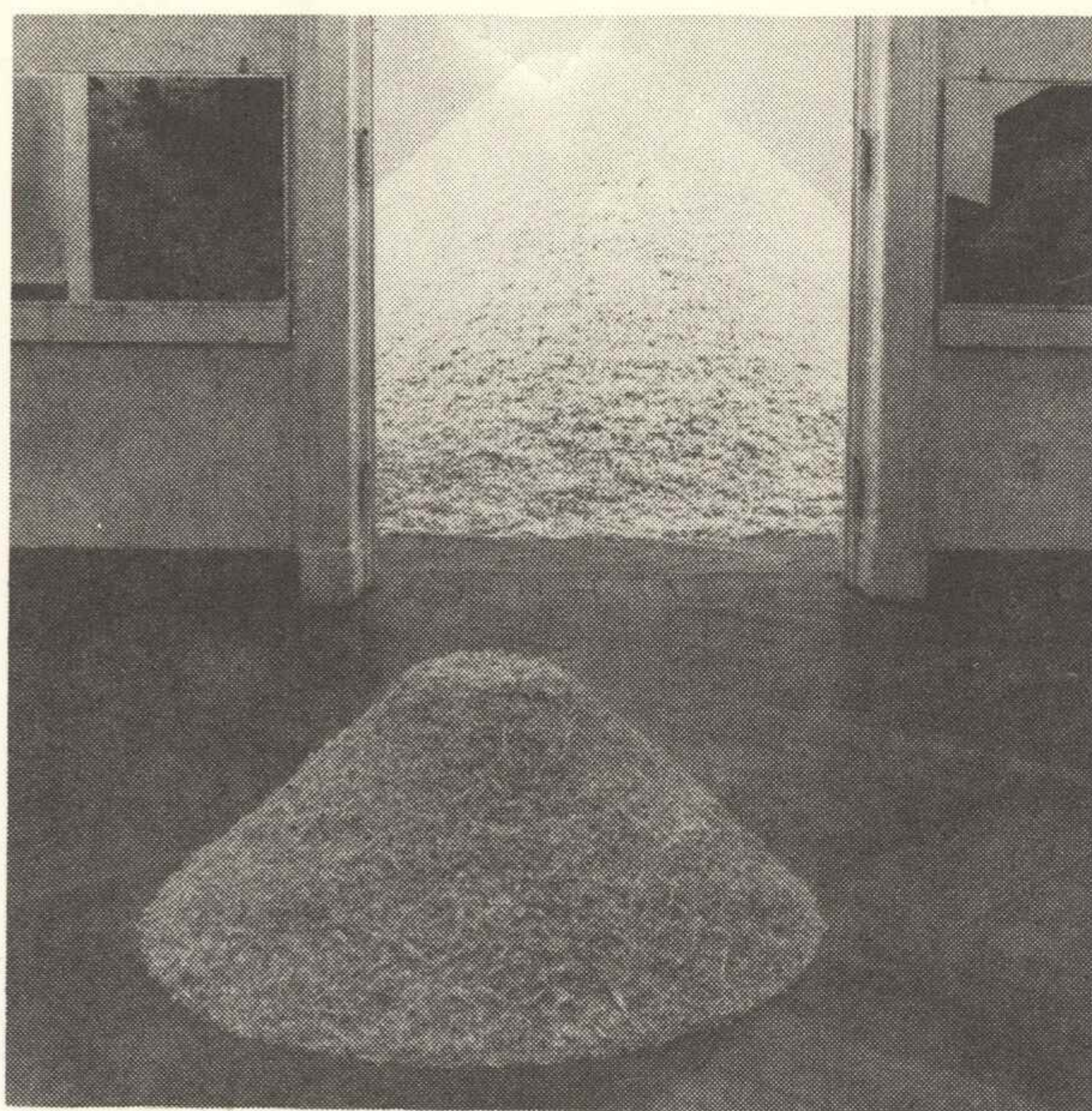

LESZEK GOLEC, *Bez tytułu*, zdjęcie prezentowane
na wystawie "Oddycha i mróży
oczy", II 1990

ELŻBIETA KALINOWSKA, *Zapis znaku*", instalacja,
malarstwo, XI 1987

IVAN KAFKA, *Kopce i skupiska -*
(Czechosłowacja) *Dwa stany możliwego dążenia*"

GALERIA WSCHODNIA

90-272 Łódź
ul. Wschodnia 29/3
tel. 32-63-13

KIEROWNICY GALERII:
JERZY GRZEGORSKI
ANDRZEJ KLIMCZAK

"ŁÓDŹ KALISKA MUZEUM"

Łódź
ul. Banachiewicza 61

W grudniu 1989 roku po dziesięciu latach działalności grupa "Łódź Kaliska" rozwiązała się i przestała istnieć. Fakt ten pozwolił w ułamku sekundy przejść "Łodzi Kaliskiej" ze współczesności do tradycji. W poczuciu spełnienia społecznego obowiązku i ku rozwojowi tradycji oraz zapobieżeniu spóźnionym żalom po latach zostało - z dniem 1.01.1990 roku powołane Muzeum Grupy Łódź Kaliska o nazwie "Łódź Kaliska Muzeum".

Założyciele (artyści polscy i sympatycy) postawili przed Muzeum następujące zadania:

1. Popieranie sztuki dawnej (tradycyjnej)
2. Zabezpieczanie dzieł grupy "Łódź Kaliska" oraz ich konserwacja
3. Udostępnianie spuścizny "ŁK" społeczeństwu
4. Uzupełnianie historii o pewne sprawy
5. Prowadzenie badań naukowych nad spuścizną "ŁK"
6. Dorabianie nowych dzieł (także powielanie starych)
7. Opieka nad wypoczynkiem i konserwacją członków grupy
8. Budowa Mauzoleum

W muzeum pracują:

Marek Janiak, Andrzej Kwietniewski, Andrzej Świetlik,
Andrzej Wielogórski, Adam Rzepicki, Zofia Łuczko,
Małgorzata Kopczyńska

"Łódź Kaliska" - Muzeum poleca nową grupę "Łódź Fabryczna"

w składzie: ŁUPINA

Dowgielewicz

ŁUPINA (brat)

Bylina

ŁUPINKA (żona ŁUPINY)

oraz ich koncert na wernisażu wykonany przy pomocy instrumentów zepsutych przez Zespół Podstawowych Szkół Muzycznych w Łodzi, a podszykowanych następnie przez braci ŁUPINÓW.

LESZEK GOLEC

Radom
ul. Chrobrego 48 m. 45

Urodzony w 1959 roku w Świebodzicach.

Prace swoje prezentował na wystawach zbiorowych i indywidualnych, m.in.:

- 1985 "Dom weselny", Konin, Galeria BWA
Pokaz, Łódź, Galeria MS
- 1988 "Anubisowi dedykuję" (instalacja video),
Radom, Galeria "3 Dni"
"Polska fotografia intermedialna lat 80-tych",
Poznań, Galeria BWA
- 1989 Instalacja video, Jelenia Góra, Galeria BWA
- 1990 "Oddycha i mróży oczy", Łódź,
Galeria Wschodnia

ELŻBIETA KALINOWSKA

Koszalin
ul. Sucharskiego 1a m. 39

Studia: Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie, dyplom w pracowni prof. Jonasza Sterna, 1974.

Wystawy indywidualne:

- 1979 "Po drugiej stronie", Koszalin, Galeria "U"
- W latach osiemdziesiątych wystawiała w pracowniach i mieszkaniach prywatnych: "Fragmenty życiorysu" (1982), "Powtórzenia i zapowiedzi" (1983), "Przestrzeń otwarta" (1985).

1987 "Znak i przestrzeń, Łódź, Galeria Wschodnia

1988 "Zapis znaku", Łódź, Galeria Wschodnia

"Znak i przestrzeń, Lublin, Galeria BWA

"Zapis znaku", Karlino

1989 "Rysunek" - pokaz studyjny, Warszawa,
Centrum Sztuki Współczesnej

1990 "Znak i przestrzeń", Lublin

Wystawy zbiorowe:

1980, 1981 Sympozjum artystów i naukowców,
Osieki

1981 Iluzja i konkret przestrzeni, Szczecin, BWA -
Zamek Książąt Pomorskich

1984 Spotkanie artystyczne "Kolęda", Koszalin

1985 Pierwsza Wystawa Krajowa, Koszalin

Wystawa "Obrazy", Łódź, Exchange Gallery

1987 II Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra
Spotkanie artystów i realizacja "Zapis znaku",
Karlino

Spotkanie artystyczne "Dowody podróży", Koszalin,
Galeria "Na Plebanii"

1988 Międzynarodowe Triennale Rysunku, Wrocław
Galeria Labirynt 2 prezentuje, Halifax

1989 III Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra
Spotkanie artystów "Sztuka jako gest prywatny",
Koszalin

Galeria Labirynt 2 prezentuje, Fulda,

Galeria New Space

Lochy Manhattanu - sztuka innych mediów, Łódź

GALERIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH

ANTONI MIKOŁAJCZYK

Łódź

ul. Łagniewicka 80/98 m. 371

1962 - 1967 Studia: Wydział Sztuk Pięknych UMK w Toruniu.

Dyplom w pracowni doc. B. Kierzkowskiego.

1965 - 1969 Członek grup artystycznych
KRAĞ, ZERO-61

1967 - 1970 Twórczość w dziedzinie malarstwa,
fotografii eksperymentalnej i filmu

1970 - 1977 Członek grupy artystycznej
"Warsztat Formy Filmowej"

1971 - 1977 Wykładowca w PWSSP w Łodzi
1973 Pierwsza instalacja konstrukcyjna
"Konstrukcja I", Łódź, Muzeum Sztuki

1974 "Struktury świetlne", akcje artystyczne
Seria "Zapisy identyfikujące",
fotografia, film

1976 "Zapisy świetlne", instalacje video,
fotografia, rysunek

1978 Seria "Struktury świetlne w przestrzeni"

1980 "Transmisje rzeczywistości", "Hibernacje",
obiekty, rysunki, fotografia, taśma
magnetofonowa

"Partytury miast" - DIA

1981 "Prace świetlne w przestrzeni", fotografia
"Konstrukcja w procesie", "Falochron",
Łódź - współorganizacja

1982 1982 Zakłada niezależny
"Punkt Konsultacyjny Sztuki" - miejsce
wystaw, spotkań, inicjatyw twórczych.
Współpraca z niezależnym wydawnictwem
"Fabryka"

1983 Współorganizuje "Pielgrzymkę
artystyczną - Niech żyje sztuka", Łódź

1985 Członek Komitetu "Proces i Konstrukcja"
Międzynarodowego Symposium Artystów
w Monachium

1986 - 1987 Organizuje międzynarodową prezentację
idei "Utopia i rzeczywistość", Łódź,
Galeria Wschodnia

1985 - 1990 Instalacje - rzeźby świetlne (pokazy:
Monachium, Kolonia, Lublin, Amsterdam,
Łódź, Eindhoven, Wrocław, Friedberg,
Poznań, Sopot, Bielefeld, Zielona Góra,
Duisburg, Koszalin, Warszawa)

Prace swoje prezentował na wystawach indywidualnych i
akcjach artystycznych (około 55) oraz wystawach zbioro-
wych (około 150).

JÓZEF ROBAKOWSKI

Łódź

ul. Mickiewicza 19 m. 21

Urodzony w 1939 roku w Poznaniu.

Autor filmów, cykli fotograficznych, zapisów video, rysun-
ków, przestrzennych aranżacji plastycznych - instalacji
oraz inicjator wielu zdarzeń i akcji artystycznych. Zajmuje
się również edytorstwem i problematyką teoretyczną w
zakresie sztuki aktualnej.

Absolwent Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu i
Wydziału Operatorskiego PWSFT i TV w Łodzi. W la-
tach 1970-81 był nauczycielem akademickim. Członek i
współzałożyciel grup artystycznych - OKO, STKF "Pętla",
ZERO-61, KRAĞ (Toruń), Warsztat Formy Filmowej
(Łódź).

Od 1978 roku prowadzi wraz z Małgorzatą Potocką pry-
watną galerię sztuki aktualnej pod nazwą GALERIA
WYMIANY - EXCHANGE GALLERY gromadząc w
niej druki ulotne, filmy, zapisy video, fotografie, książki,
afisze, dokumentacje oraz różnego rodzaju wydawnictwa
własne.

Od 1959 roku brał udział w wielu krajowych i zagranicz-
nych manifestacjach artystycznych.

ZBIGNIEW WARPECHOWSKI

Urodzony w 1938 roku na Wołyniu.

Studia: 1956 - 1962 Politechnika Krakowska

1964 - 1965 Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie

Od 1964 roku zajmuje się poezją.

Pierwszą wystawę indywidualną prezentował w 1962 roku
a pierwszy performance zrealizował w 1967 roku.

Zacząte w 1973 roku dociekania filozoficzne kontynuuje
do dnia dzisiejszego.

Zrealizował ponad 150 performances w różnych krajach
Europy i w Polsce.

"WIELKA 19" (ul. Wielka 19) jest jedną z kilku niekomercyjnych galerii istniejących w Poznaniu.

Powstała ona w 1973 roku, kiedy to grupa studentów PWSSP w Poznaniu odkryła w okolicach Starego Rynku interesujące, choć bardzo zdewastowane pomieszczenia i postanowiła zaadaptować je do przyszłych ekspozycji i działań plastycznych. Po wieloletnim remoncie, placówka ta zaczęła funkcjonować zrazu pod zarządem komisarycznym (m.in. J. Maszewskiego, M. Tulińskiego, J. Glińskiego), nie tylko jako salon wystawowy, lecz również jako miejsce warsztatów i spotkań młodego środowiska plastycznego. W tym okresie, wyznaczonym latami 1976 - 1981 odbyło się kilkadziesiąt wystaw, z których należy wymienić najbardziej interesujące, jak np.: "Fotografia jako sztuka mitu", wystawa okładek płytowych R. Szaybo, czy pokaz grafik G. Snowa. W ramach "Wielkiej 19" funkcjonowała prowadzona przez A. Wielgosza Galeria Rysunku, skupiająca wokół siebie m.in. krajowych i zagranicznych artystów z kręgu Mail-Art.

Po dwuletnim okresie milczenia Galeria rozpoczyna następny okres działalności w 1983 roku, kiedy to kierownictwo artystyczne obejmuje Stefan Ficner. Wówczas też krystalizuje się nowy program działalności galerii, będący reakcją na pojawienie się dużej grupy młodych, niezależnych twórców poznańskiej PWSSP. Wartości plastyczne poszczególnych ekspozycji podkreślał niepowtarzalny charakter wnętrza galerii: jej ściany z surowych cegieł, przeszklony dach, a przede wszystkim znaczna wielkość głównej sali wystawienniczej, zapewniającej nieograniczone możliwości realizacyjne. Do grona osób związanych z galerią wieloma wystawami, należą twórcy dziś już wpisani na trwałe w artystyczny pejzaż Poznania: Mariusz Kruk, Wojciech Kujawski, Piotr Kurka, Tadeusz Sobkowski, Jerzy Kopeć, Piotr Kowalski oraz grupa "Koło Klipsa" (skład dzisiejszy) - Leszek Knaflewski i Krzysztof Markowski.

Wykaz artystów, którzy od 1983 roku brali udział w wystawach prezentowanych w Galerii "Wielka 19":

J. Adamczewska, M. Andrzejewska, R. Anger, P. Busch, K. Bryzgalski, M. Chmielnik, A. Ciba, M. Dowgiałło, D. Głowacki, M. Freudenreich, S. Ficner, C. McGookin, K. Gintowt, J. Gliński, "Gruppa" (J. Modzelewski, R. Grzyb, W. Pawlak, R. Woźniak, P. Kowalski), A. Hołownia, T. Horvers, S. Hofter, M. Janicki, B. Jehle, W. Kujawski, W. Kirschner, M. Kruk, "Koło Klipsa" (L. Knaflewski, K. Markowski), P.C. Kowalski, J. Kopeć, P. Kurka, P. Karczewski, B. Konij, G. Klaman, T.A. Lewandowski, A. Leśnik, P. Łubowski, A. Łopiński, G. Matthews, A. Mleczek, D. Mączak, P. Nani, "Neue Bieriemienność" (M. Bałka, M. Filonik, A. Kijewski), E. Okubo, "O PA" (A. Maldzis, A. Syska, T. Wełyczko, D. Bujak, K. Gielniak), J. Onuch, H. Ograbisz-Krawiec, P. Postaremczak, J. Piotrowicz, A. Piątek, Z. Polus, J. Przybyła, T. Psuja, M. Rokosz, C. Staniszewski, T. Siwiński, T. Sobkowiak, J. Sonntag, H. Stari-kiewicz, J. Strzódka, A. Szklarz, W. Szulgit, E. Twarowska, P. Tracewski, Z. Taszycki, C. Val, A. Wielgosz, B. Wojtasiak, J. Walczak, S. Wieszniak, A. Zdanowicz.

STEFAN FICNER

GALERIA WIELKA 19

61-775 Poznań
ul. Wielka 19

KIEROWNIK GALERII:
STEFAN FICNER

Siedzą od lewej: L. Knaflewski, M. Kruk, T. Psuja,
stoi K. Markowski

ARTYŚCI BIORĄCY UDZIAŁ W WYSTAWIE:

grupa "Koło Klipsa":

LESZEK KNAFLEWSKI,

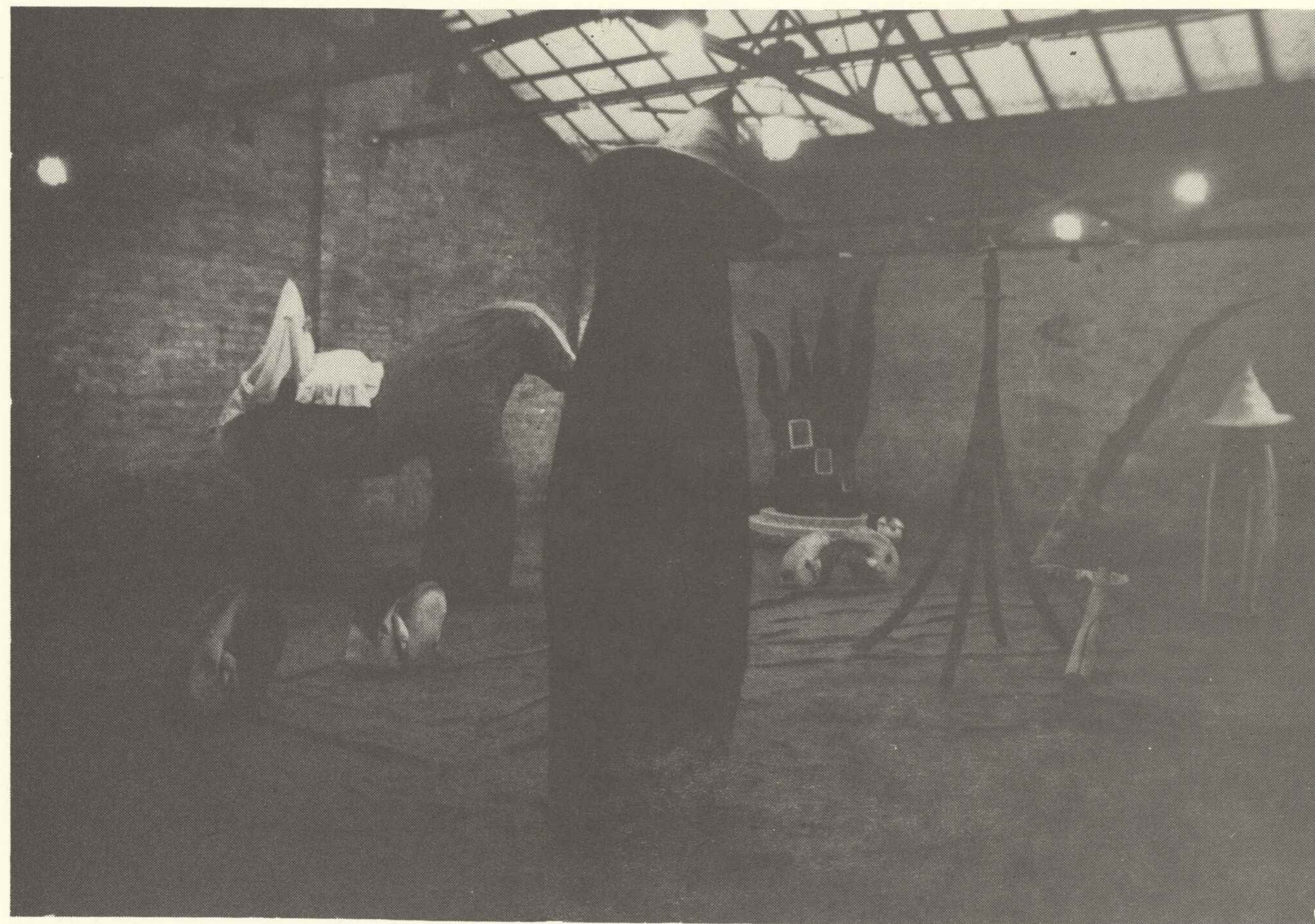
KRZYSZTOF MARKOWSKI,

ROBERT MOROŃ (dokumentacja film)

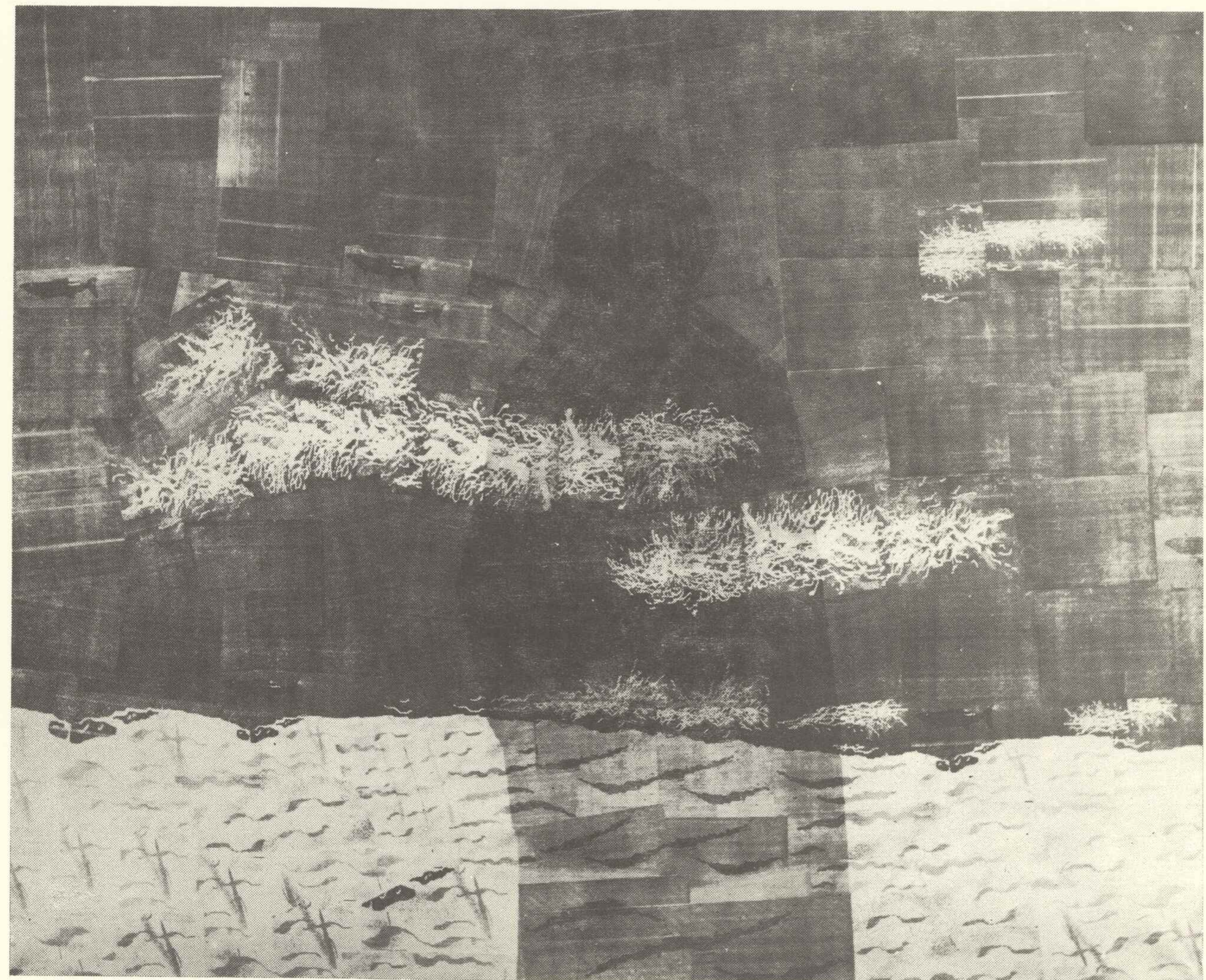
MARIUSZ KRUK

TOMASZ PSUJA

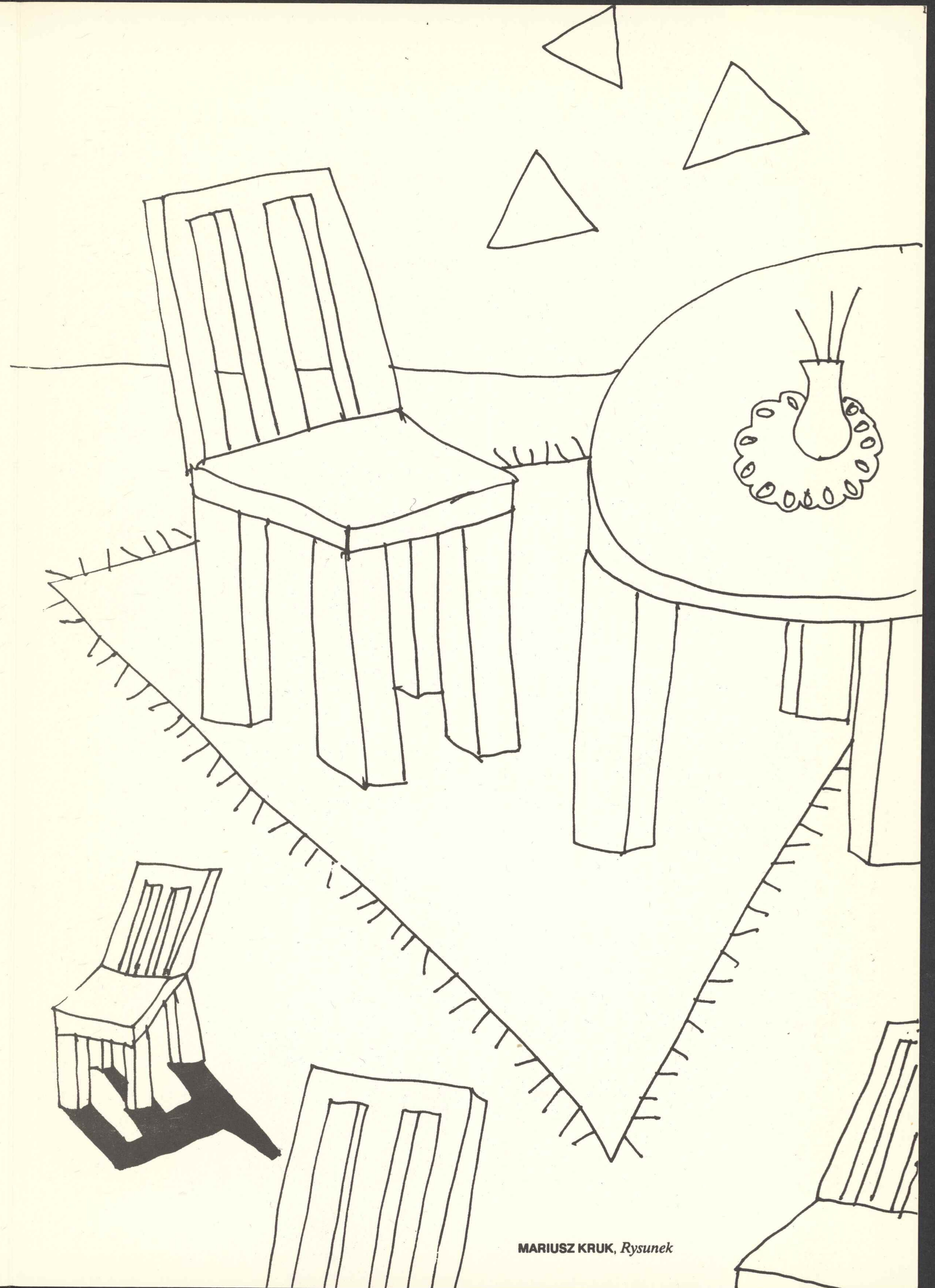

Grupa "Koło Klipsa"
LESZEK KNAFLEWSKI, KRZYSZTOF MARKOWSKI, Galeria "Wielka 19", XI 1989

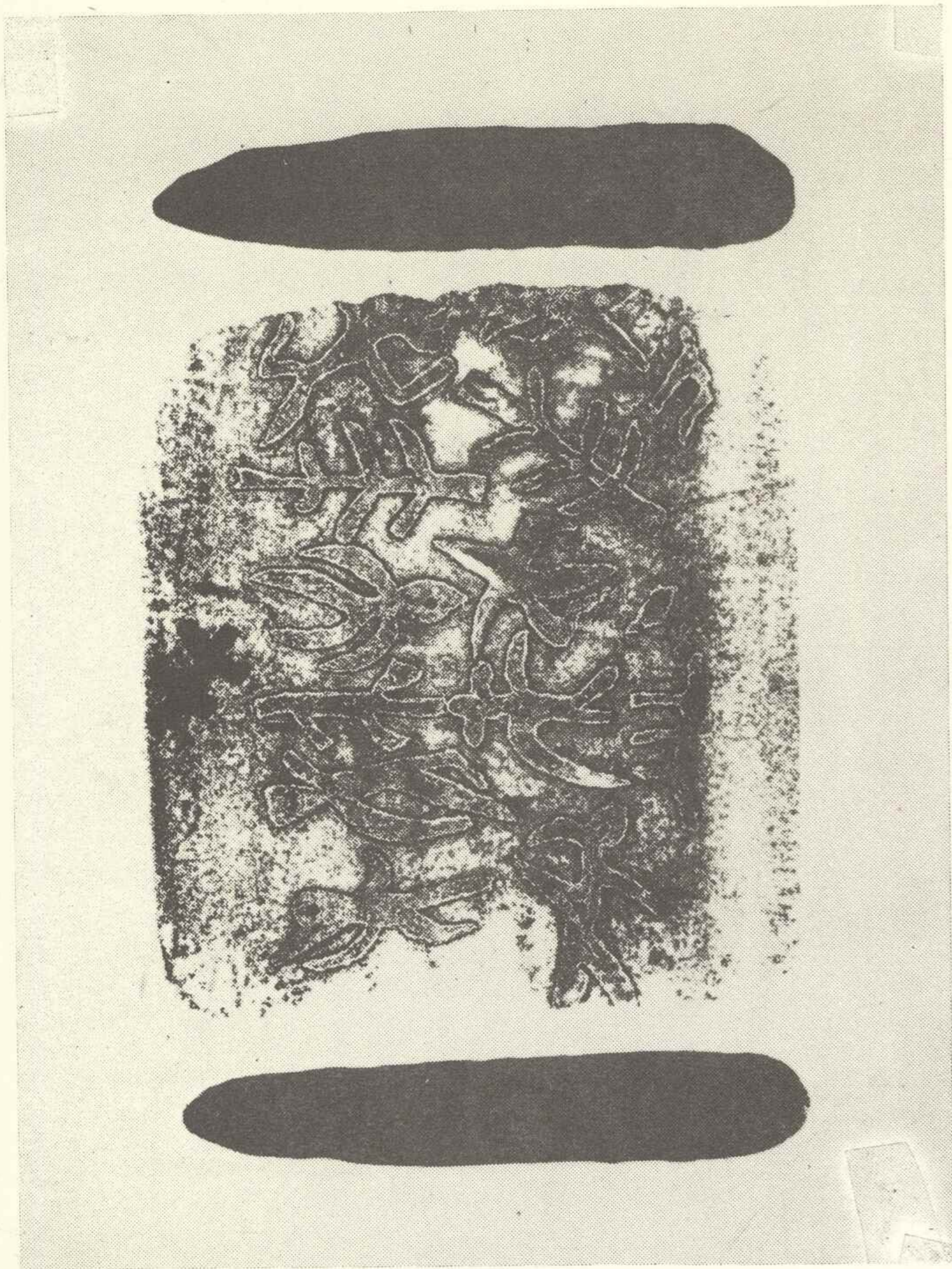

TOMASZ PSUJA, *Bez tytułu*

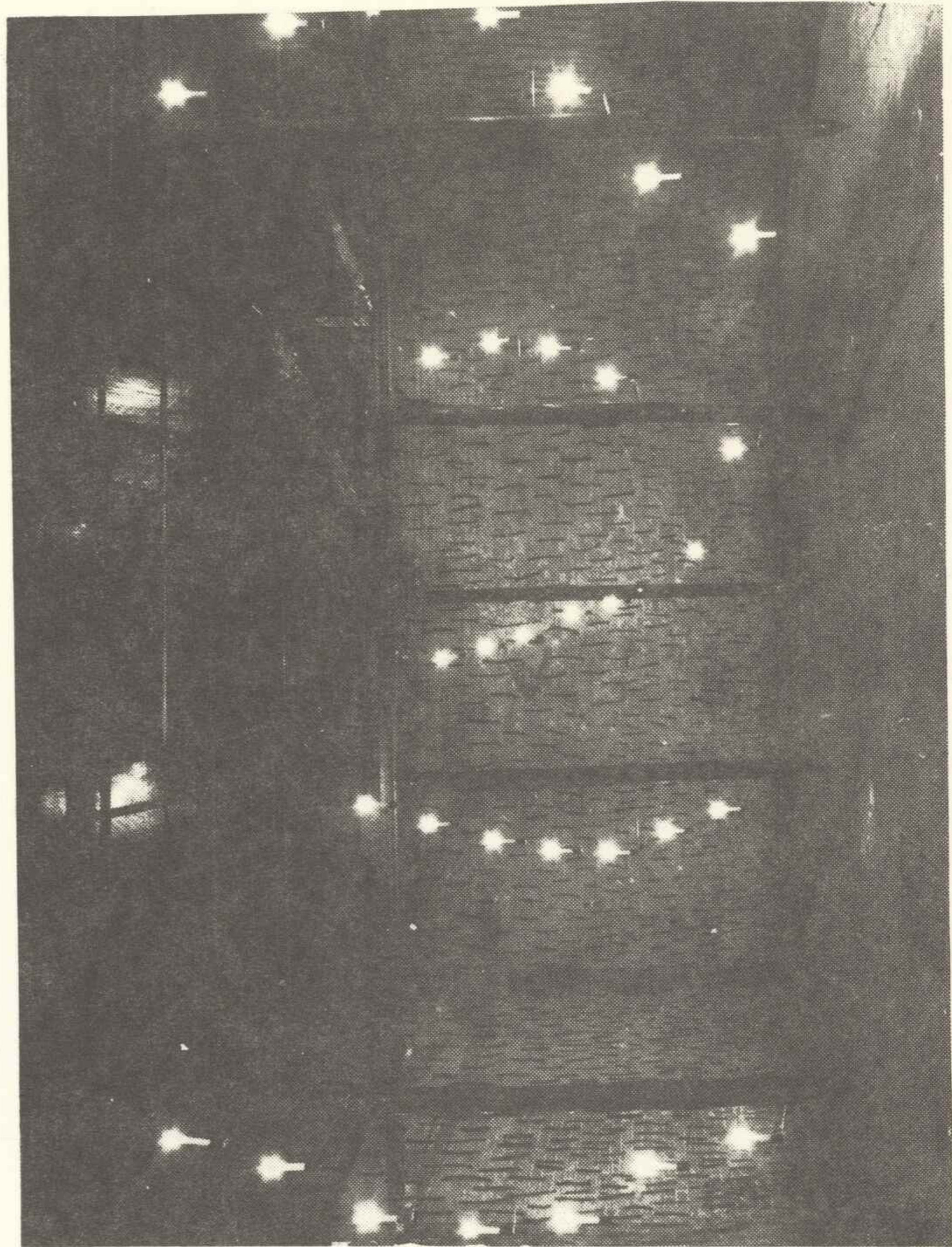

MARIUSZ KRUK, *Rysunek*

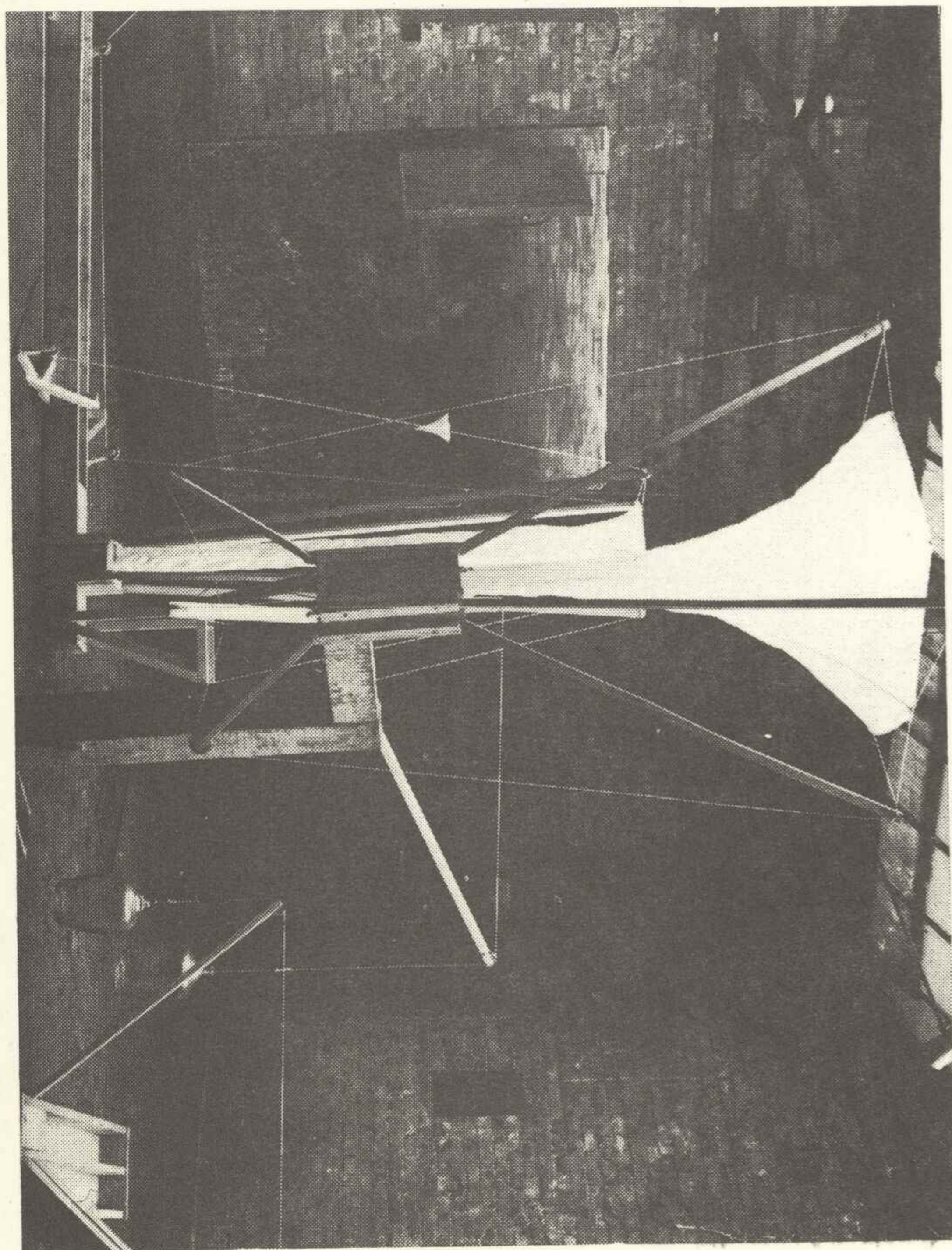

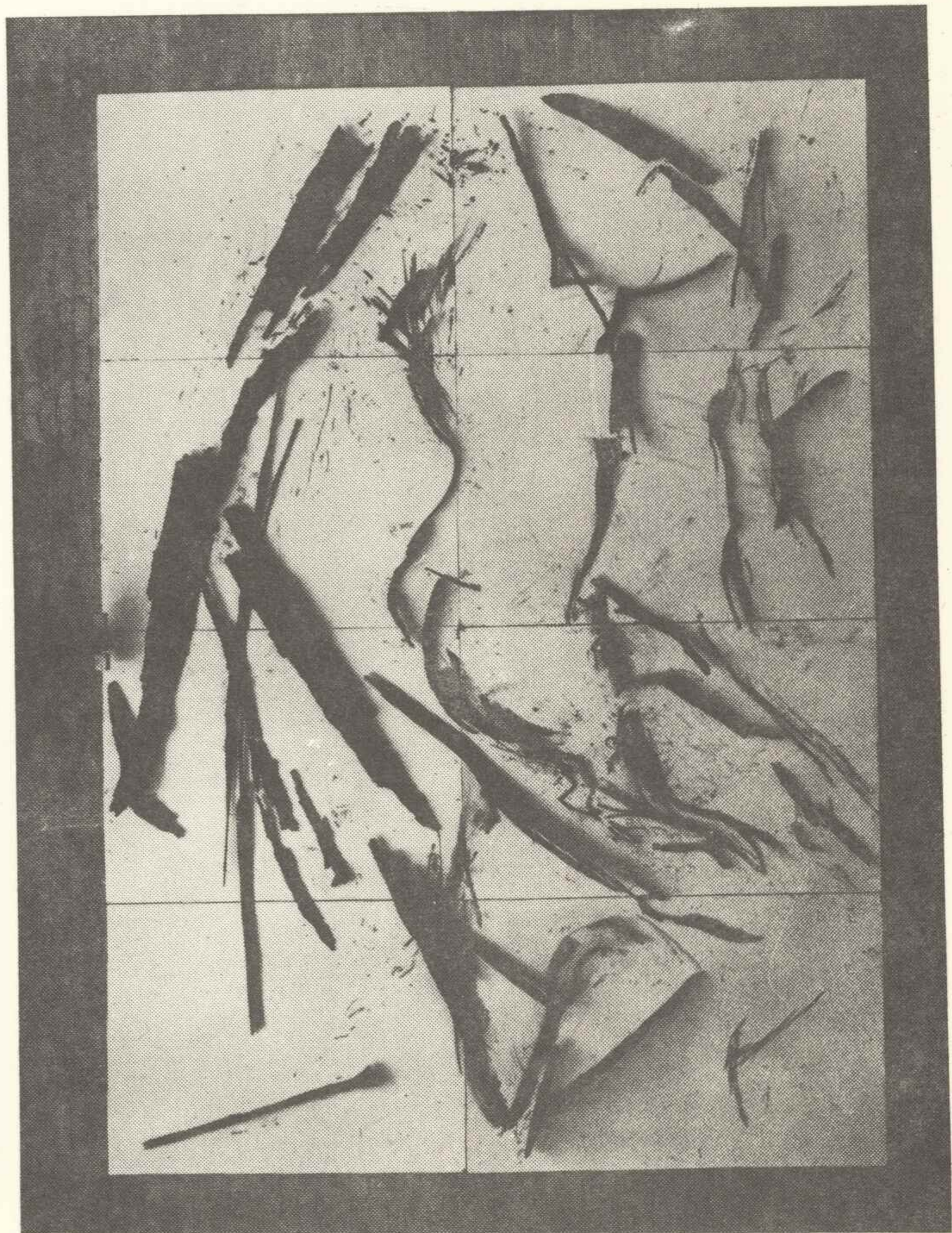
S. FICNER, 1989, *litografia*

P. KURKA, 1985

W. KUJAWSKI, 1987

J. PRZYBYŁKA, 1988

GALERIA WIELKA 19

61-775 Poznań
ul. Wielka 19

KIEROWNIK GALERII:
STEFAN FICNER

KOŁO KLIPSA

Grupa powstała w 1983 roku, gdy jej założyciele byli jeszcze studentami poznańskiej PWSSP, a zadebiutowała w 1984 w galerii Wielkiej. Dzisiaj, po odejściu Wojciecha Kujawskiego i Mariusza Kruka, tworzą ją Leszek Knaflowski i Krzysztof Markowski. Pracują razem, nie dzieląc się autorstwem rzeźb. Każda ich wystawa jest całością, której nie rozbijają białe plakietki podpisów. Rzeźby, albo bardziej skromnie - przedmioty, zbudowane są z prostych, nietrwałych materiałów - ze szmat, trocin, piasku, patyków i nasyczone "codziennymi" kolorami. Ich formy komponowane ze swobodą i lekkością, przerastają się, udziwniają i żartują z siebie, ale mają też pewną ociężałość, ociężałość snu.

"Koło Klipsa" to absurdalna zbitka słów, zderzenie swojskości i obcości. W świecie "Koła Klipsa" to co zwykłe i dobrze znane miesza się z fantazją i koszmarem, to co śmieszne, z tym co kalekie i tyle jest w nim snu co rzeczywistości.

DOROTA JARECKA

"KOŁO KLIPSA" LESZEK KNAFLEWSKI KRZYSZTOF MARKOWSKI

61-104 Poznań
ul. Chwaliszewo 68/6
tel. 52-20-55

ROBERT MOROŃ
(dokumentacja filmowa)

Wystawy:

- 1984 (I, V, XII) Poznań, Galeria Wielka 19
- 1985 (I, II) Warszawa, Galeria Foksal
(V) Poznań, Galeria Wielka 19
(VI, VII) Bydgoszcz, Galeria BWA
- 1986 (III) Poznań, Galeria Wielka 19
(IV - V) Kraków, Galeria Krzysztofory
(V) Puławy, Galeria BWA
(V) Festiwal Teatralny, Scenografia,
Wrocław, Teatr Współczesny
(VIII, IX) Olsztyn, Galeria BWA
- 1987 (I) Szczecin, Galeria BWA
(III) Lublin, Galeria BWA
(IV) Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra
(VI-IX) Group - Art Work, Kassel (RFN)
(IX) Monachium RFN
- 1988 (IX) Świeżo malowane.
Młode malarstwo polskie lat 1982-1987,
Warszawa, Galeria Zachęta
(XI-XII) Polskie rzeczywistości, Glasgow
- 1989 (XI) Poznań, Galeria Wielka 19
(XI) Warszawa, Galeria Promocyjna

MARIUSZ KRUK

Urodzony w 1952 roku w Poznaniu.

Studia: 1978 - 1982 Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych w Poznaniu, dyplom z malarstwa i rysunku. W listopadzie 1983 roku założył grupę "Koło Klipsa" z którą rozstał się w 1987 roku.

Wystawy grupy "Koło Klipsa" (wybór):

- 1984 (I, V, XII) Poznań, Galeria Wielka 19
- 1985 (I) Warszawa, Galeria Foksal
(VI) Poznań, Galeria Wielka 19
- 1986 (III) Poznań, Galeria Wielka 19
(IV) Kraków, Galeria Krzysztofory
- 1987 (V) Biennale Sztuki Nowej,
Zielona Góra
(VI - IX) Gruppenkunstwerke, Kassel

Wystawy indywidualne:

- 1983 Poznań, Galeria Akumulatory 2
(pokaz podwójny)
- 1984 Kraków, Galeria Krzysztofory
- 1986 Poznań, Galeria Obraz
- 1988 Poznań, Galeria Desa

Wystawy zbiorowe:

- 1982 - 1983 "Jeune Expresion", Paryż, Grand Palais
- 1986 Wystawa malarstwa polskiego na Festiwalu Sztuki w Edynburgu
- 1987 "Co słysząc", Warszawa,
dawne Zakłady Norblina
- 1988 "Bruno Schulz", Warszawa, SARP
"A teraz rzeźba", Warszawa, SARP
"Rzeźba w ogrodzie", Warszawa, SARP
"B.K.K.", Haga, Haag Centrum voor
Aktuelle Kunst
"Polish Realities", Glasgow, Third Eye Centre
Forum artystów, Jerozolima-Ein Kerem,
El Dan Forum
- 1989 Międzynarodowy festiwal grup artystycznych
Abbatuoirs 89, Marsylia, Abbatuoirs
"Middle Europe", Nowy Jork, Galeria
Artists Space
Patejtos, Poznań, Galeria BWA

Jestem skończonym altruistą!
A przy tym chytrym i bezwzględny.

*

W mojej łazience, pod czarną wanną, jest żółta miska.
Autentyczne!

*

Szafa. To O ! tam moje 5-10-15-20 lat.

*

Owoce Krzesła

Było-jest krzesło. Zawsze rodziło niezwykle i przepiękne owoce. Lecz najpiękniejszym i najbardziej niezwykłym owocem Krzesła była Chińska Republika Ludowa.

Co prawda nie była od Krzesła większa, lecz mimo to cieszyła się wielkim szacunkiem i poważaniem.

Potem Krzesło zniszczono i zniszczono także Chińską Republikę Ludową.

Lecz zawsze pojawia się ktoś, kto stwarza Nowe Krzesło, a ono rodzi przepiękne i niezwykle Nowe Owoce.

Poznań, 21 V 1987 r.

*

Organizujemy
Przyjęcia
Okolicznościowe

*

Chleb ze smalcem
i zielony pomidor.
M.Kruk Poznań

GALERIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH

TOMASZ PSUJA

60-176 Poznań
ul. Małoszyńska 1

Urodzony w 1956 roku w Poznaniu.

Studia: 1976 - 1981 Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk
Plastycznych w Poznaniu, Wydział Malarstwa, Grafiki i
Rzeźby.

Dyplom z malarstwa w pracowni prof. Eugeniusza Mar-
kowskiego.

Prace swoje prezentował na wystawach indywidualnych i
zbiorowych, m.in.:

- 1981 Kilonia, Institut fur Weltwirtschaft
- 1982 Neumünster, Ring der Kunstfreunde
- 1983 Trappenkamp, Kleine Kellergalerie
- 1984 Poznań, Galeria O.N.
- 1985 Trappenkamp, Kleine Kellergalerie
- 1986 Kraków, Galeria Krzysztofory
Poznań, Galeria BWA
Hannover, Kubus Galerie
Steinfurt, Kilonia, Atelier Gemainschaft
Wassermühle
- 1989 Poznań, Galeria Wielka 19
Lublin, Galeria Grodzka, BWA
Zielona Góra, Muzeum Ziemi Lubuskiej
Fulda, Galeria New Space
Lublin, Galeria Labirynt
Poznań, Galeria BWA
- 1990 Warszawa, SARP

GALERIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH

W 1985 roku przejąłem prowadzenie Galerii Młodych. Miała ona dość ciekawą przeszłość - w latach siedemdziesiątych funkcjonowała jako "Galeria Debiutów" warszawskiej ASP.

Początek mojej pracy w galerii zbiegł się ze zmianą sytuacji w środowisku twórczym.

W sztuce światowej panowała wówczas "Nowa ekspresja", która jak mówili krytycy, miała swoje źródło w tzw. "głodzie obrazów". W Polsce "głód" ten był jeszcze większy niż na świecie, gdyż po latach bojkotu artyści byli spragnieni zarówno pokazywania jak oglądania. Pojawiało się coraz więcej wystaw w oficjalnych salonach artystycznych.

W ten sposób galeria weszła do obiegu, pokazując to co bardzo dobre, kiedy indziej dobre, ale zawsze młode w tym znaczeniu, że żywe, poszukujące, inspirujące.

W "Galerii Młodych" wystawiali między innymi:

malarstwo:

Jerzy Boniński, Tomasz Dominik, Jarosław Modzelewski, Michał Mołag, Katarzyna Jarnuszkiewicz, Piotr Młodzeniec, Gabriela Miłowska, Wojciech Nowikowski, Katarzyna Markiewicz, Włodzimierz Pawlak, Sławomir Ratajski, Czesław Radzki, Agnieszka Niziurska-Sobczyk, Ryszard Sekuła, Olga Wolniak, Jolanta Wołoczniak, Paweł Mostowski, Ryszard Woźniak, Maria Sochaniewicz, Jacek Ziemiński, Andrzej Zwierzchowski, Waldemar Umiasztowski, Anastazy B. Wiśniewski

rysunek:

Marek Chaczyk, Tomasz Ciecierski, Anna Maria Bauer, Ryszard Grzyb

rzeźba:

Mirosław Filonik, Ryszard Ługowski, Marek Kowalski, Leszek Puchalski, Roman Woźniak

PAWEŁ SUSID

Klub Międzynarodowej Prasy i Książki "Bielany"
Al. Zjednoczenia 25
tel. 34-25-12

KIEROWNIK GALERII:
PAWEŁ SUSID

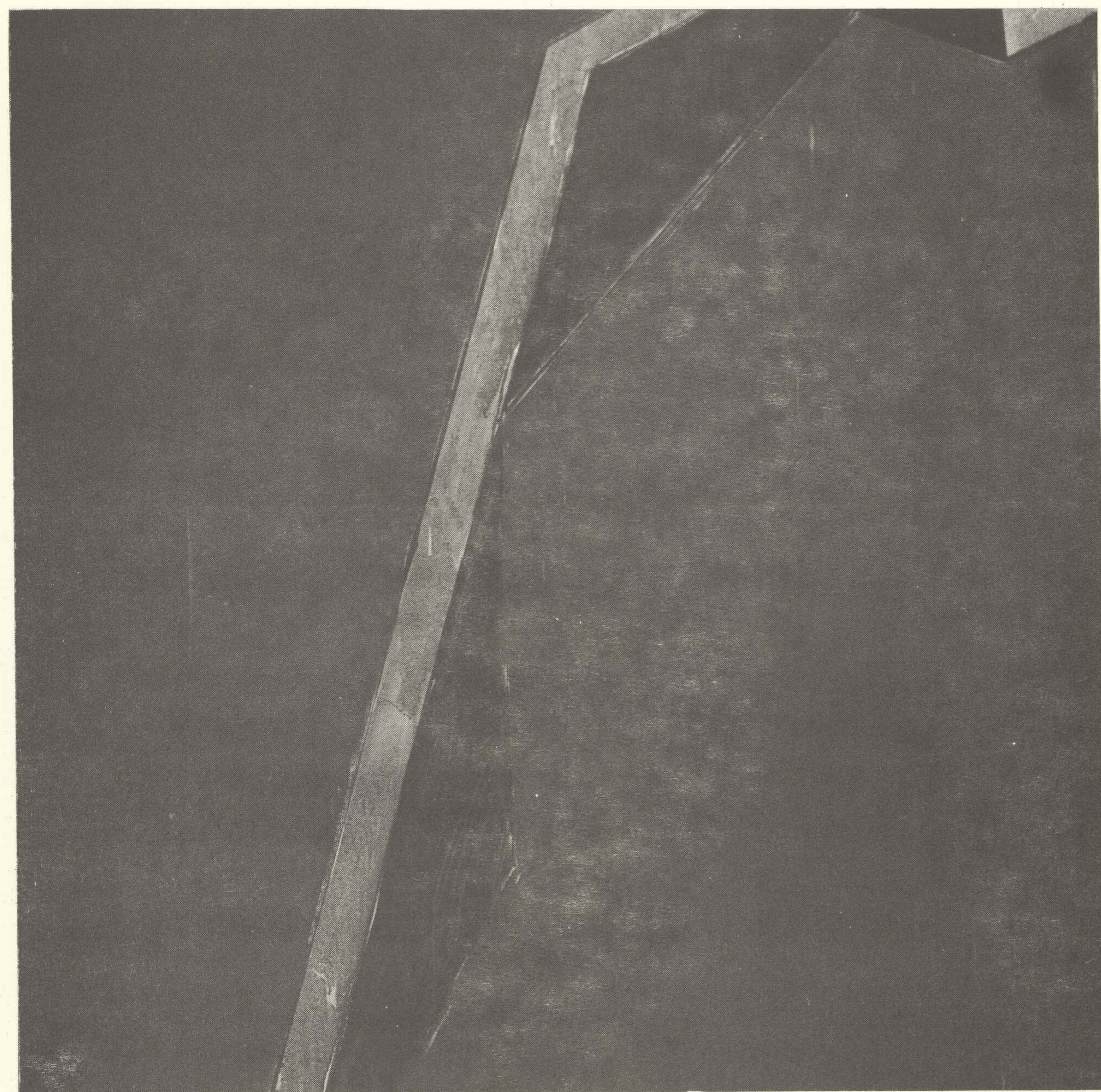
ARTYŚCI BIORĄCY UDZIAŁ W WYSTAWIE:

KRZYSZTOF M. BEDNARSKI
MIROSŁAW FILONIK
PAWEŁ SUSID
WALDEMAR UMIASTOWSKI

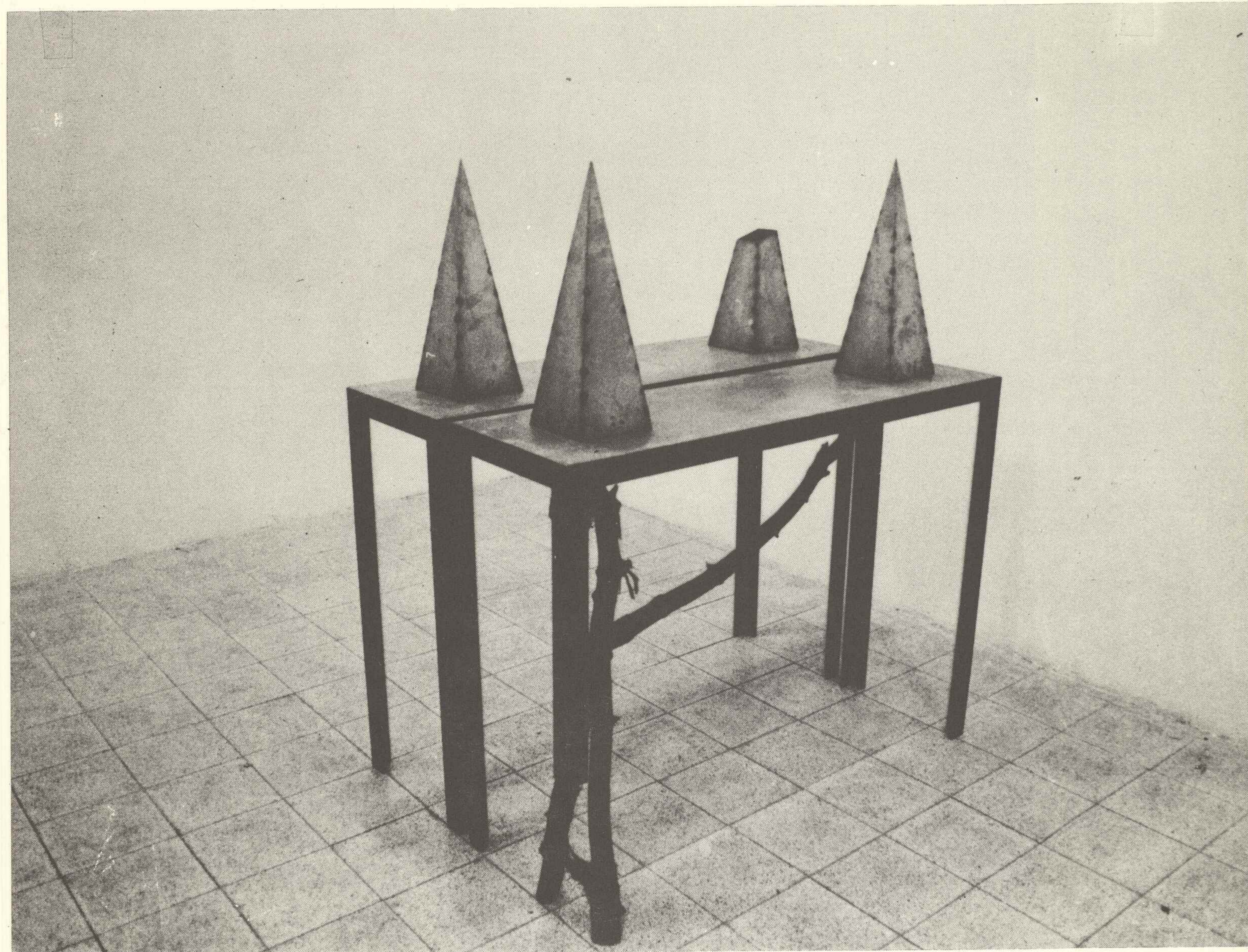

PAWEŁ SUSID, *Bez tytułu*, 1989, olej płótno,
110 x 110

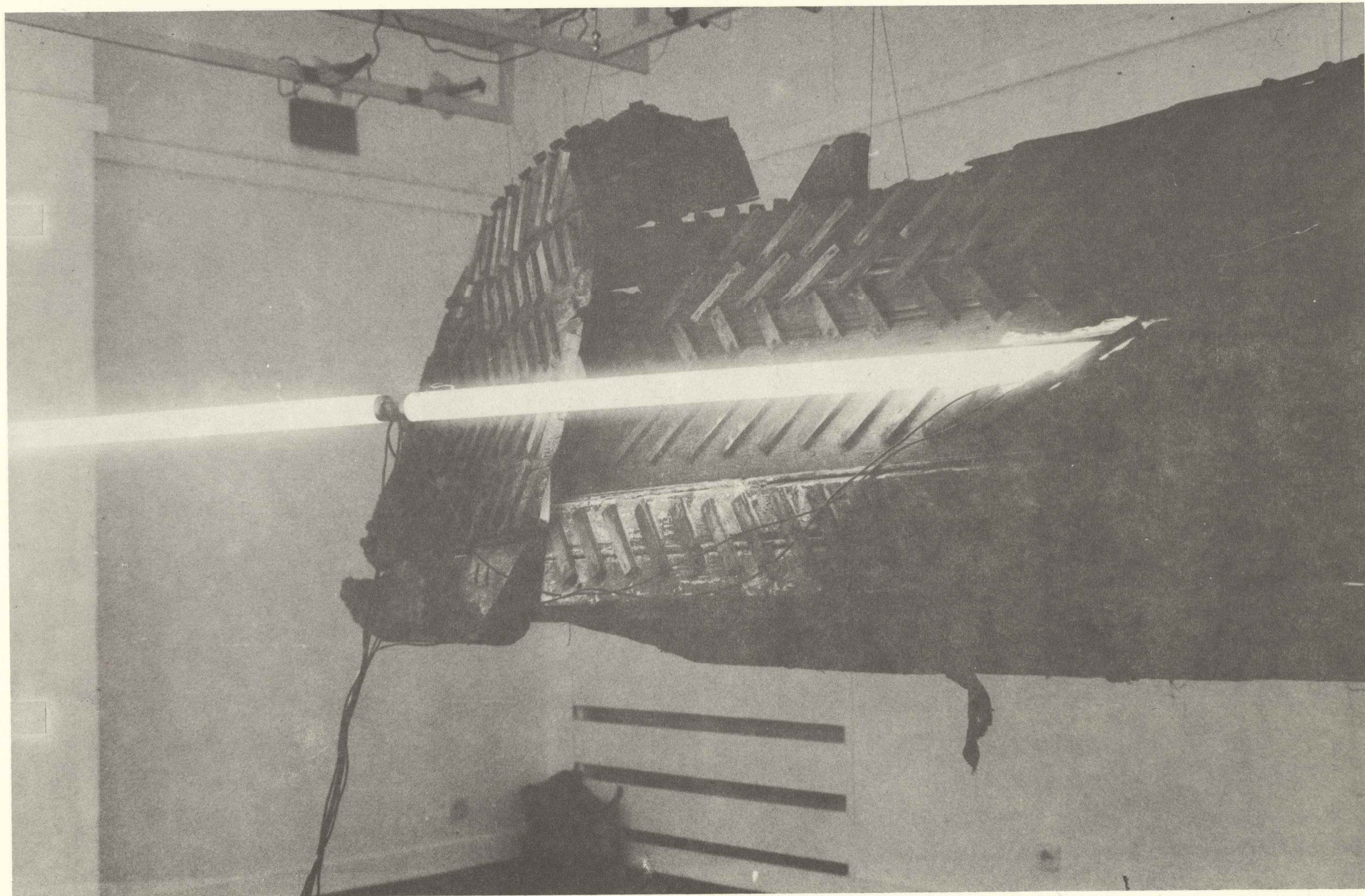

WALDEMAR UMIASTOWSKI, *Nr 50*, 1989, akryl,
gesso, płótno, 170 x 140

KRZYSZTOF M. BEDNARSKI, *Inkubator z instalacji "Zimna wylęgarnia"*, 1988, metal, drewno,
światło elektryczne czerwone,
145 x 135 x 100, Rzym,
Galleria Gruppo 10

MIROSLAW FILONIK, *Fisch*, Instalacja w Galerii Młodych,
Warszawa, październik 1989

GALERIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH

Klub Międzynarodowej Prasy i Książki "Bielany"
Al. Zjednoczenia 25
tel. 34-25-12

KIEROWNIK GALERII:
PAWEŁ SUSID

KRZYSZTOF M. BEDNARSKI

Rzeźbiarz, autor instalacji, akcjoner.

Urodzony w 1953 roku.

Studia: 1973 - 1978 Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie.

W 1978 r. debiutował w Galerii Repassage w Warszawie pokazem "Portret Totalny Karola Marksa".

W latach 1976 - 1981 współpracował z Instytutem Aktora Jerzego Grotowskiego, na potrzeby którego wykonywał plakaty.

W latach 1980 - 1990 miał kilkanaście wystaw, akcji i wystąpień indywidualnych w Polsce i we Włoszech, m.in.:

1982 "Obecność- Trwanie", Genua, Centro Culturale del Levante

1986 "La rivoluzione siamo Noi", Warszawa, Galeria SHS

1987 "Moby Dick", Warszawa, Muzeum ASP

1988 "Zimna wylęgarnia", Rzym, Galleria Gruppo 10

"Thanatos polski", Rzym, Studio E

"Moby Dick", Rzym, Galleria di Sarro

1989 "Inne gwiazdy", Rimini, Galleria Dell'Immagine "Zakorzeniać" (razem z A. Szewczykiem i L. Tarasewiczem), Berlin Zachodni, Kunsterhaus

W latach 80-tych uczestniczył w wielu wystawach zbiorowych, m.in.:

1980 Sztuka młodych, Łódź, Galeria BWA

1984 Rzeźba polska 1944 - 1984, Poznań, Galeria Arsenał

1985 W kręgu pracowni Jarnuszkiewicza, Warszawa, Muzeum ASP

1986 - 87 Figury i przedmioty, Puławy Galeria BWA, Olsztyn Galeria BWA, Szczecin Galeria BWA

1987 "Moby Dick - rzeźba'87", Gdynia, Pawilon Wystawowy

1987 - 88 Realizm radykalny abstrakcja konkretna, Warszawa, Muzeum Narodowe

1988 Rzeźba w ogrodzie, Warszawa, SARP

1989 L'artista che non esiste", Rzym Palazzo Valentini "Miniature", Bari, Galleria Altrimagine "Arte Sacra", Celano, Castello Trecentesco "Polak, Niemiec, Rosjanin", Warszawa, dawne Zakłady Norblina

MIROSŁAW FILONIK

02-679 Warszawa

ul. Modzelewskiego 46/50 m. 440

Urodzony w 1958 roku w Białymstoku.

Studia: 1980 - 1985 Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie.

Współzałożyciel grupy "Neue Bieriemniennost".

Wystawy indywidualne:

1984 "Adoracja Głowy Wielkiego Wojownika o pokój", Warszawa, ASP (z Mirosławem Bałką)

1985 Pierwszy publiczny pokaz pracy dyplomowej (instalacje z Mirosławem Bałką), Żuków k. Milanówka

1989 "Eine Kleine Nacht ...", Warszawa, Galeria Dziekanka

"Fisch", Warszawa, Galeria Młodych

"Mrowisko", Łódź, Galeria Wschodnia

1990 Krótka wystawa o zabijaniu, Łódź, Teatr Studyjny

Wystawy z grupą "Neue Bieriemniennost"

Wystawy zbiorowe:

1986 "Figury i przedmioty", Puławy, Galeria BWA; Olsztyn, Galeria BWA; Szczecin, Galeria BWA "Ekspresja lat 80-tych", Sopot, Galeria BWA

1987 "Co słycać", Warszawa, d. Zakłady Norblina

1988 "Bruno Schulz", Warszawa, SARP

"A teraz rzeźba", Warszawa, SARP

"Rzeźba w ogrodzie", Warszawa, SARP

1989 "Uczucia", Warszawa, Galeria Dziekanka

"Dom", Białystok, Arsenał

"Polak, Niemiec, Rosjanin", Warszawa,

dawne Zakłady Norblina

"Labirynt", Warszawa, kościół pod wezwaniem

Wniebowstąpienia Pańskiego

Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra

PAWEŁ SUSID

01-871 Warszawa

ul. Kasprowicza 48 m. 71

tel. 34-21-65

Urodzony w 1952 roku.

Studia: 1973 - 1978 Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie.

Od 1985 r. prowadzi Galerię Młodych przy KMPIK "Bielany" w Warszawie (Al. Zjednoczenia 25)

Wystawy indywidualne, m.in.:

1985 Warszawa, Galeria Młodych

1986 Warszawa, Galeria Promocyjna

Goeteborg, Galleri Garmer

1988 Warszawa, Galeria Dziekanka

1989 Goeteborg, Galleri Garmer

Warszawa, Galeria Młodych

1990 Warszawa, Galeria Test

Wystawy zbiorowe, m.in.:

1979 Warszawa, kościół Św. Krzyża

Artyści Warszawy dzieciom, Warszawa,

Galeria Zachęta

1984 Pokaz "Pracownia II", Warszawa,

Galeria Studio

Młode malarstwo polskie, Budapeszt

1986 Ekspresja lat 80-tych, Sopot, Galeria BWA

1987 "Interart 87", Poznań

1988 Świeżo malowane. Młode malarstwo polskie lat

1982-1987, Warszawa, Galeria Zachęta

1989 Nowe malarstwo polskie, Wiedeń

GALERIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH

WALDEMAR UMIASTOWSKI

00-630 Warszawa
ul. Polna 22 m. 20
tel. 25-67-04

Urodzony w 1953 roku w Warszawie.

Studia: 1976-1981 Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie.

Wystawy indywidualne, m.in.:

- 1984 Lublin, Galeria BWA
- 1985 Warszawa, Galeria Dziekanka
- 1986 Eindhoven, Het Apollohuis
Hengelo, Platvorm
- 1987 Warszawa, Galeria Dziekanka
- 1988 Warszawa, Galeria RR
- 1989 Warszawa, Galeria SARP
Zürich, Realart Collection
Goeteborg, Galleri Garmer

Wystawy zbiorowe, m.in.:

- 1986 Ekspresja lat 80-tych, Sopot, Galeria BWA
Kunst uit Polen, Den Haag, Galerie Nouvelles
Images
- 1987 Międzynarodowe seminarium sztuki ETC,
Warszawa, Galeria RR
- 1989 Targi sztuki, Bazylea
"EKO - Art'89", Warszawa, Centrum Sztuki
Współczesnej
- 1990 "14 polskich artystów, Syracuse,
Everson Museum of Art (USA)

ZDERZAK '1985

ZDERZAK był miejscem, w którym nie wymagało się żadnych legitymacji. "Bez dupościsku" (Ryszard Grzyb). Bez stałych terminów, godzin urzędowania, bez personelu - i bez pieniędzy. Bez cenzury. Zaproszenia odbite na ksero, żadnych ogłoszeń w prasie, pieczętka "z ziemniaka". Katalogi autorskie, robione domowym sposobem.

Przychodziło 50, czasem 100 osób: studenci Akademii, artyści, historycy sztuki. Wernisaż, dwa - trzy dni wystawy... ZDERZAK pojawiał się i znikał.

W latach 85 - 88 Zderzak był galerią autorską, którą prowadziłam wspólnie z Bettiną Bereś. W odpornym na nowe prądy środowisku krakowskim chcieliśmy pokazać, że można malować inaczej: bez zawieszistych, burych sosów i martyrologicznych wątków. Zamiast moralnie słusznych wystaw w kościołach, zamiast pustych salonów BWA miejsce żywe, niekonwencjonalne.

ZDERZAK towarzyszył nowej generacji. Pokazywał z bliska jakie są lata 80-te. Farba, pędzel, płótno - ale także ironia, śmiech, logika absurdu. Przedstawiał postawy, nie tylko ich skutki w postaci gotowych dzieł.

Tej atmosfery nie spotykało się gdzie indziej. Pokazom towarzyszyły zwykle krótkie autorskie wystąpienia - i nagle, nieoczekiwanie dla nas samych okazało się, że ci sami ludzie, którzy na innych wernisażach rozmawiają, popijając wino, o planach na najbliższy weekend, i nie zwracają większej uwagi na to co wisi na ścianach - w ZDERZAKU zamieniają się w zażartych dyskutantów. To prawda, obrazy były całkiem inne, a wystąpienia często pomyślane jako prowokacja. Ale zarzuty, wysuwane z różnych pozycji przez publiczność, nie zawsze były bezpodstawne, a Grzyb, Pawlak czy Sobczyk, wspomagani przez kolegów, bronili się brawurowo.

Bawiliśmy się świetnie. Ale nie tylko to: dyskusje i kłótnie, w których wtedy uczestniczyliśmy, pokazały raz jeszcze, że sztuka - czy też refleksja na jej temat - rozwijają się poprzez spory i konfrontacje postaw, a nie w myśl załeczonej polityki kulturalnej.

Powstało miejsce, gdzie chodziło się aby zobaczyć "co oni jeszcze wymyślą"? Obce ciało w spokojnym, kulturalnym Krakowie. Galeria krytykowana, jej artyści odrzucani przez opinię. Ale - galeria z charakterem.

ZDERZAK'1990

Teraz, gdy spory przycichły, postawy zaczynają się polaryzować. Zmieniła się sytuacja - i zmieniają się ludzie. Z działającej dotąd w masie "nowej generacji" wyłoniły się wyraźne indywidualności. Atmosfera "okresu heroicznego" minęła bezpowrotnie.

ZDERZAK jest dziś galerią handlową. Prowadzi kilkoro artystów wybranych spośród największych indywidualności lat 80-tych. Galeria ustala ceny i sprzedaje. Pośredniczy także w zakupach dzieł swoich artystów. Są podstawy aby przypuszczać, że artyści ZDERZAKA w nadchodzących latach ukształtują nowe poczucie smaku, tak jak zmienili obraz polskiej sztuki w ubiegłej dekadzie. Czy uda się stworzyć rzeczywisty rynek sztuki, sprzedawać obrazy Modzelewskiego i Grzyba tak, jak sprzedawano dotąd Dudę-Gracza? Zobaczymy.

MARTA TARABUŁA

Galeria

Zderzak

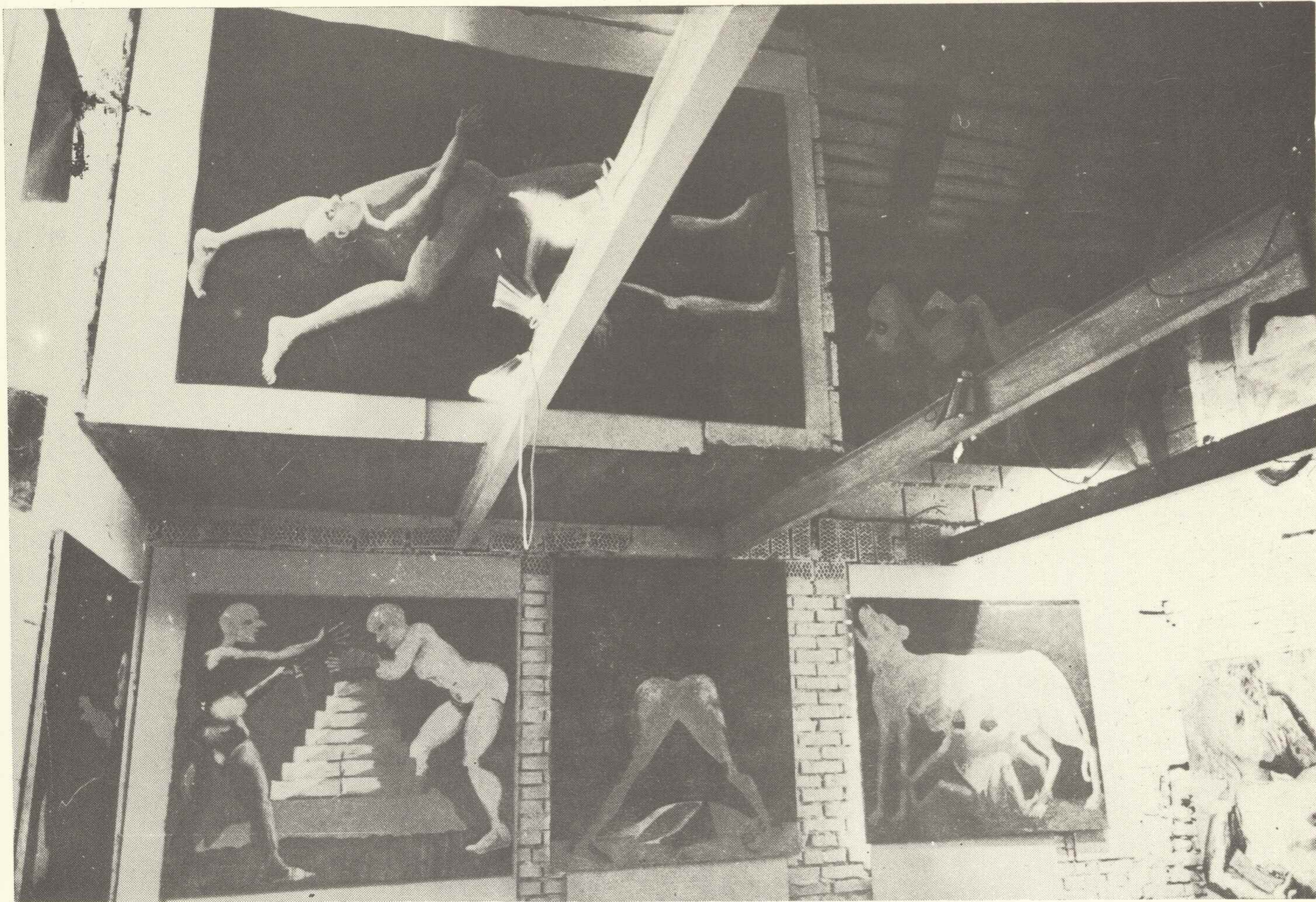
31-006 Kraków
ul. Grodzka 15
tel. 33-19-63

KIEROWNIK GALERII:
MARTA TARABUŁA

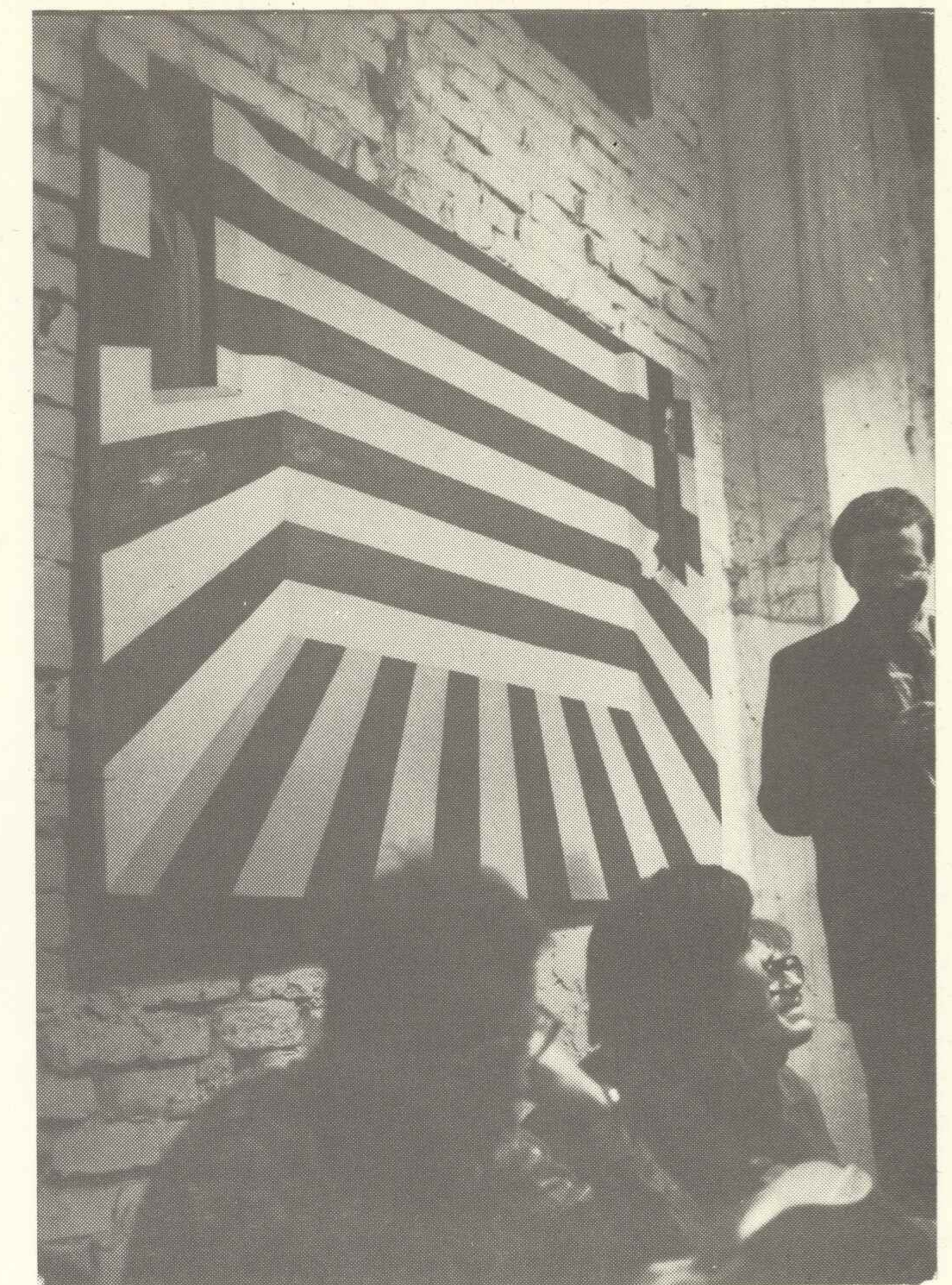
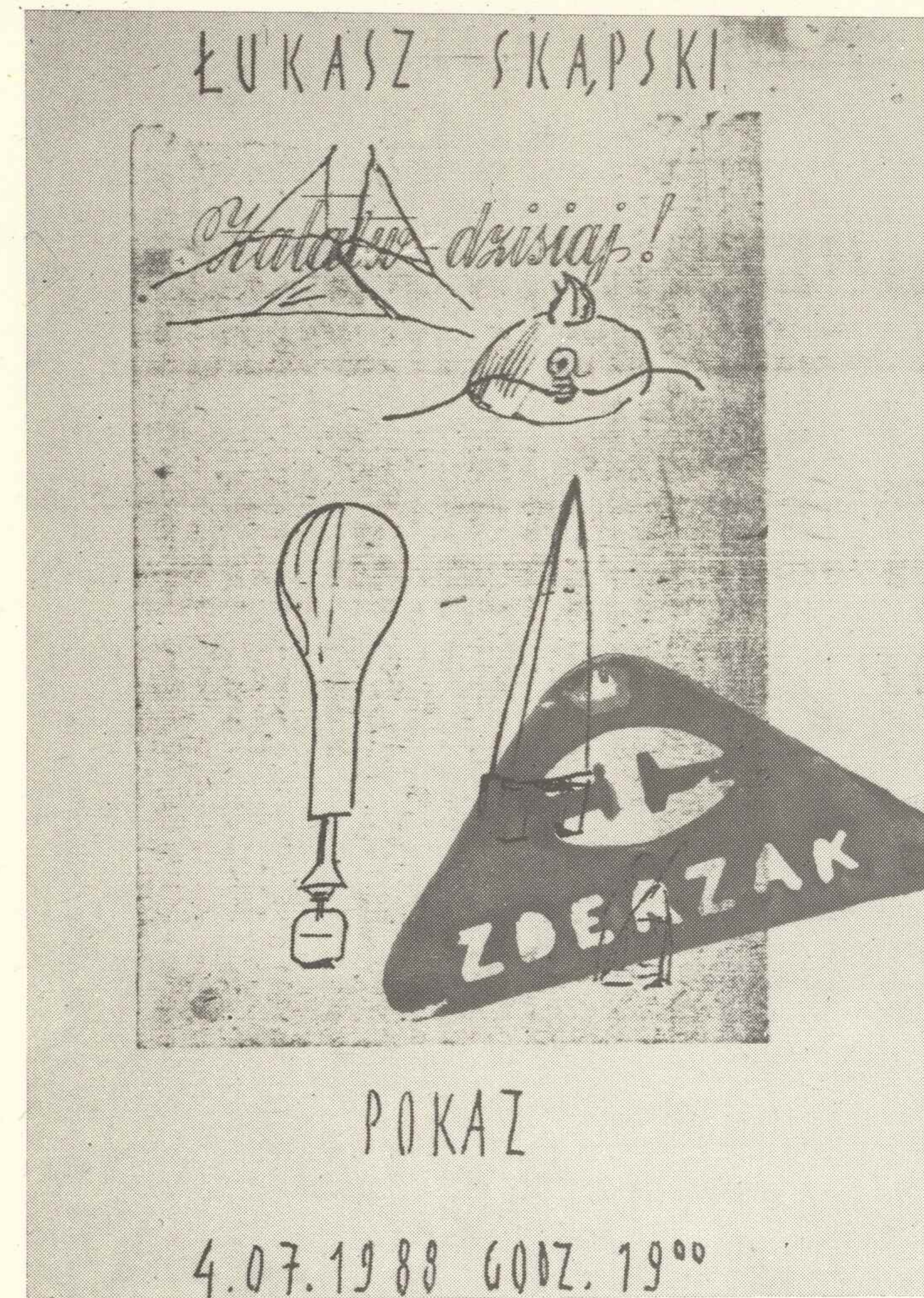
ARTYŚCI BIORĄCY UDZIAŁ W WYSTAWIE:

ANNA MARIA BAUER
RYSZARD GRZYB
JAROSŁAW MODZELEWSKI
ŁUKASZ SKĄPSKI
MAREK SOB CZYK
RYSZARD WOŹNIAK

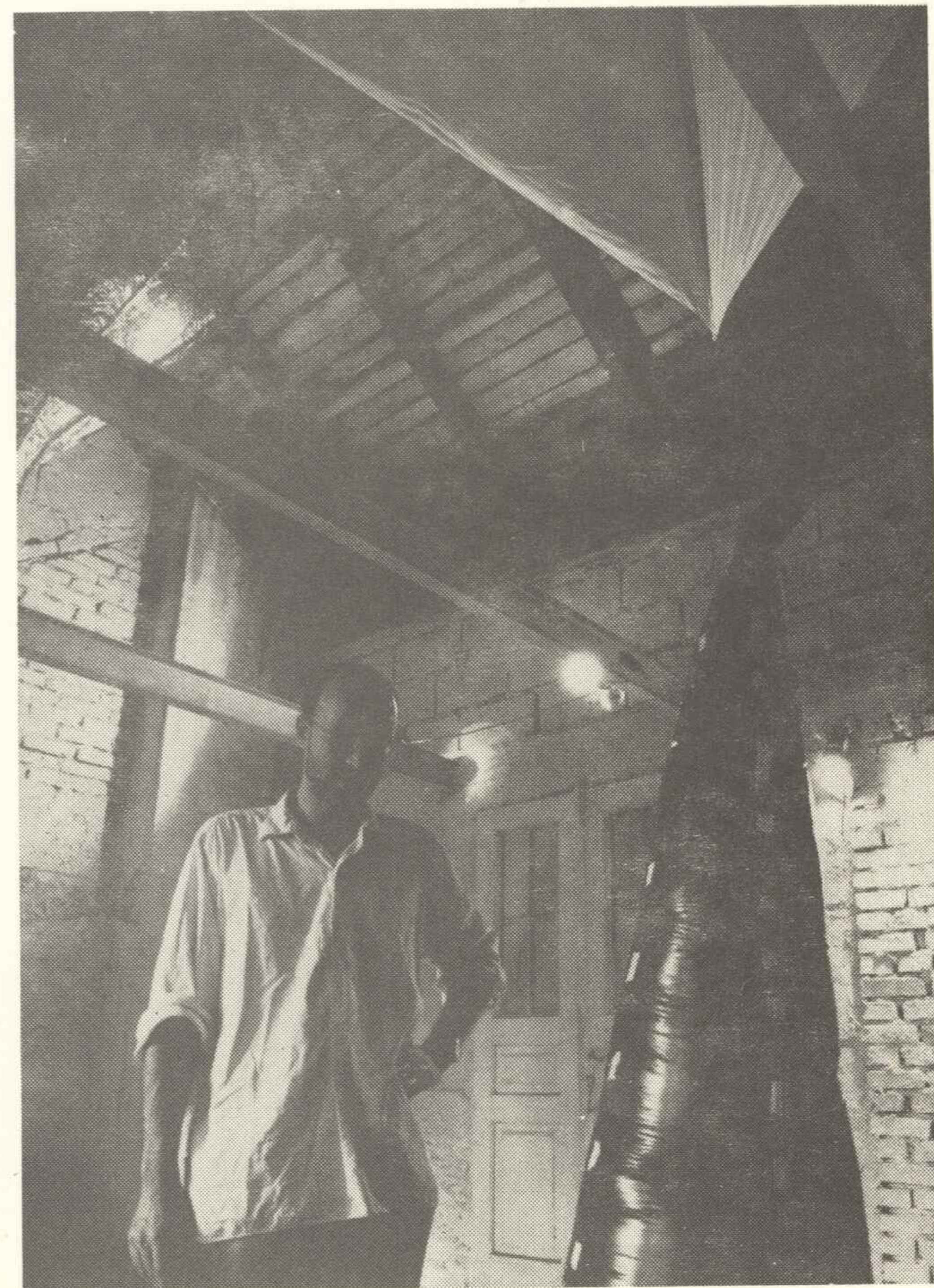
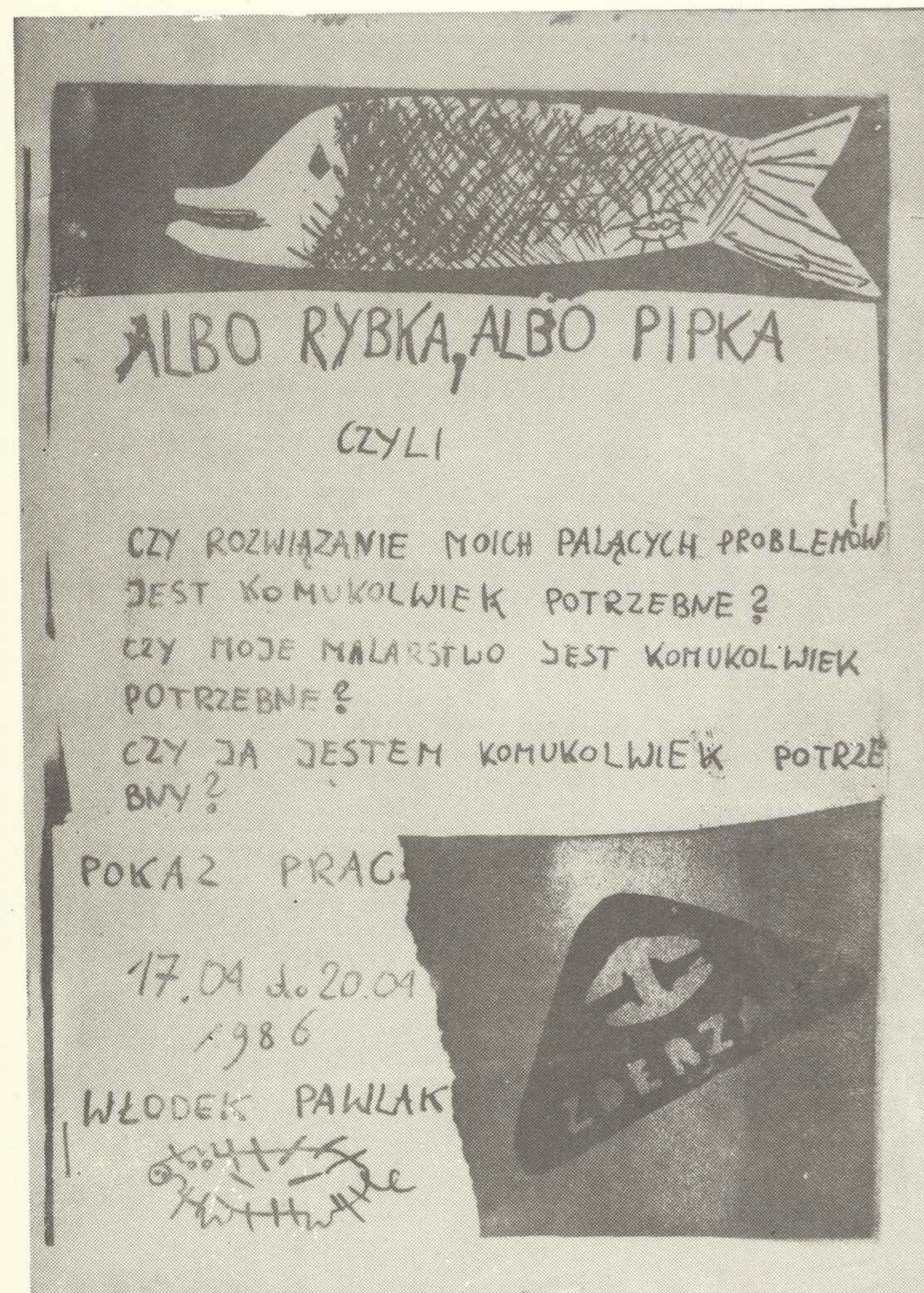

MAREK SOBCZYK, *Jak polski malarze malują*

JAROSŁAW MODZELEWSKI, *Tato, rączki to ludziki!*
Tato rączki to armatki!

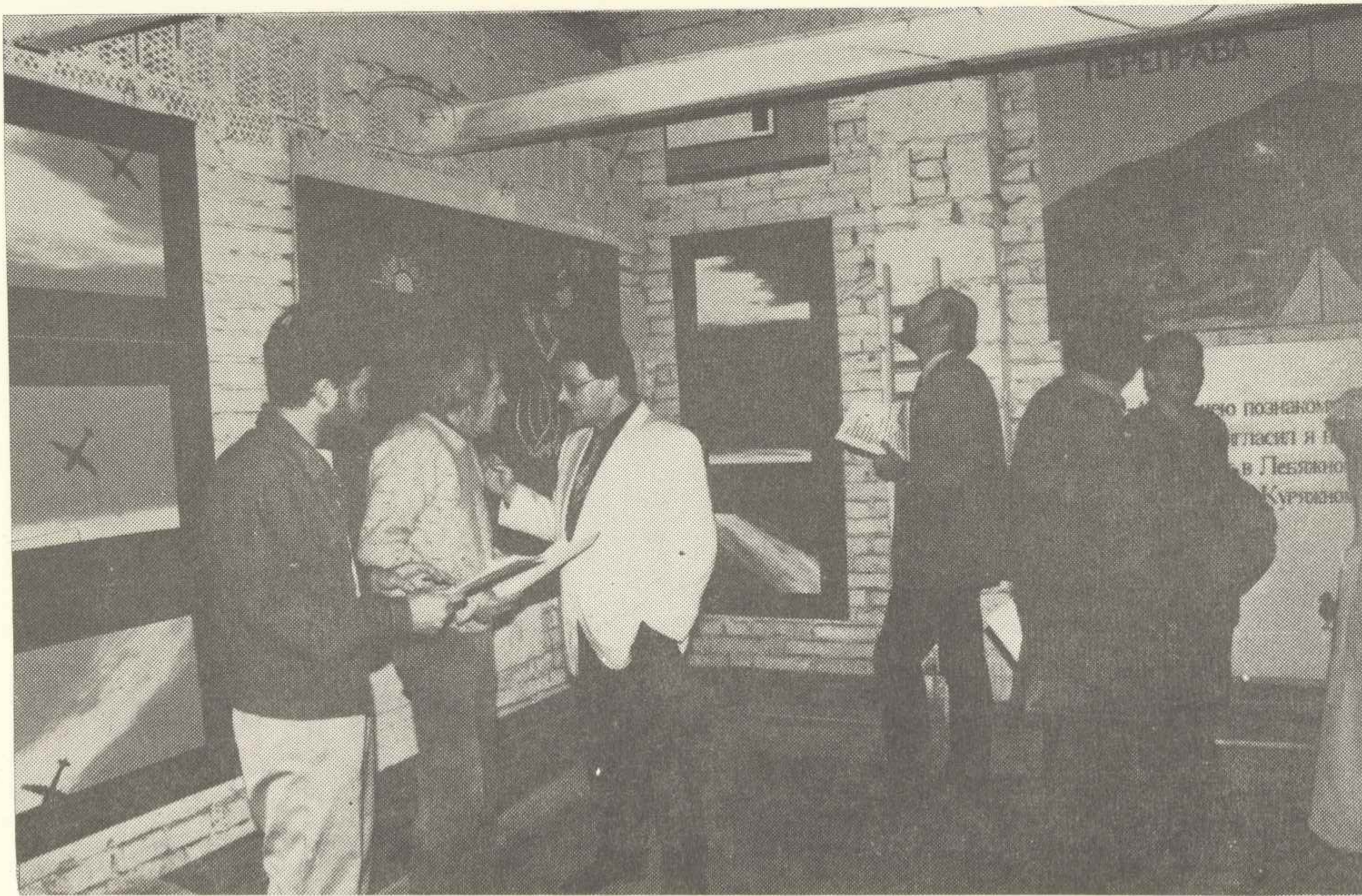

ŁUKASZ SKĄPSKI, *Załatw dzisiaj, instalacja*

Po wernisżu Marka Sobczyka Od lewej: Maria Morzuch,
Marta Tarabuła, Jerzy Hanusek, Ryszard Woźniak,
Bettina Bereś

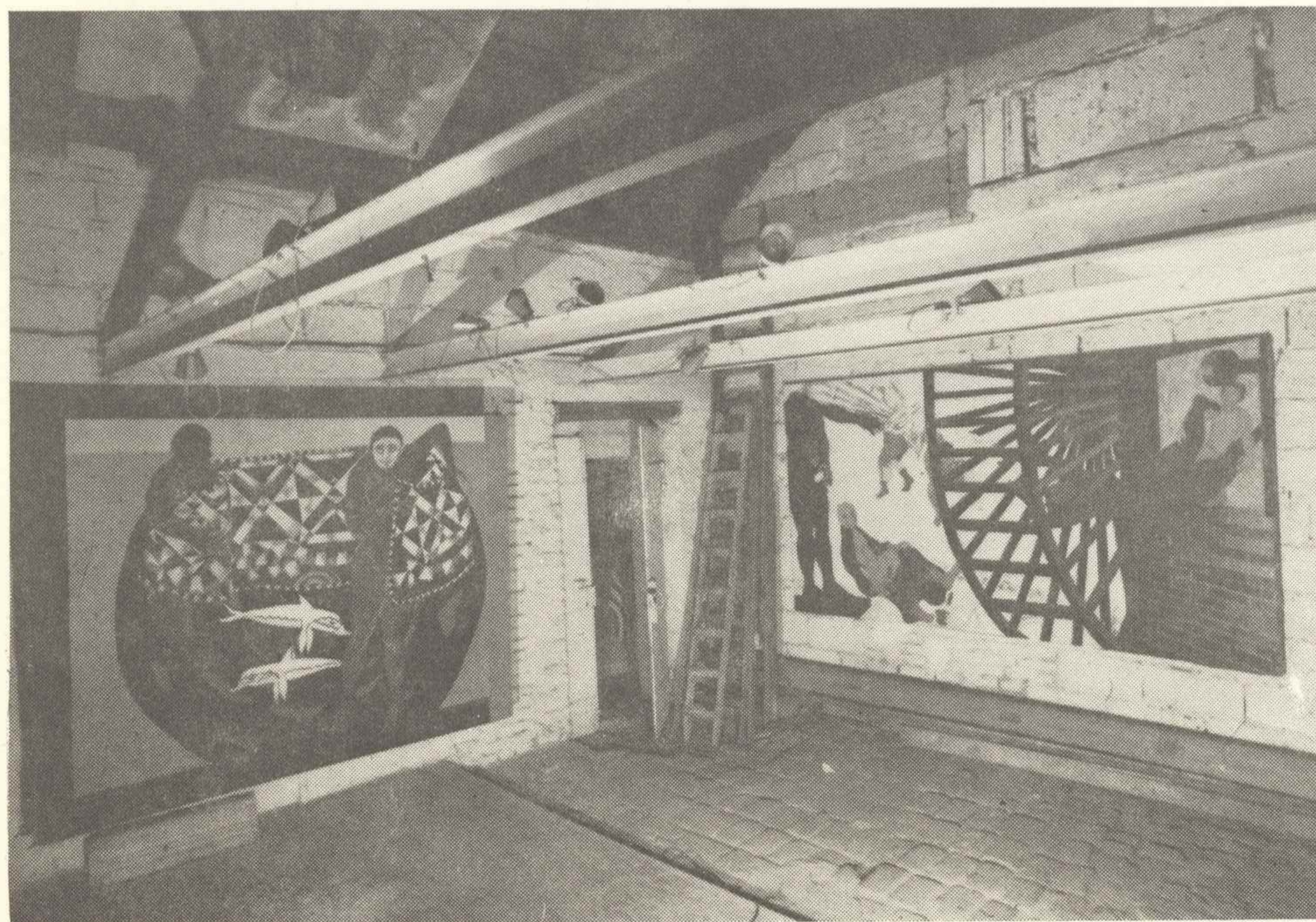

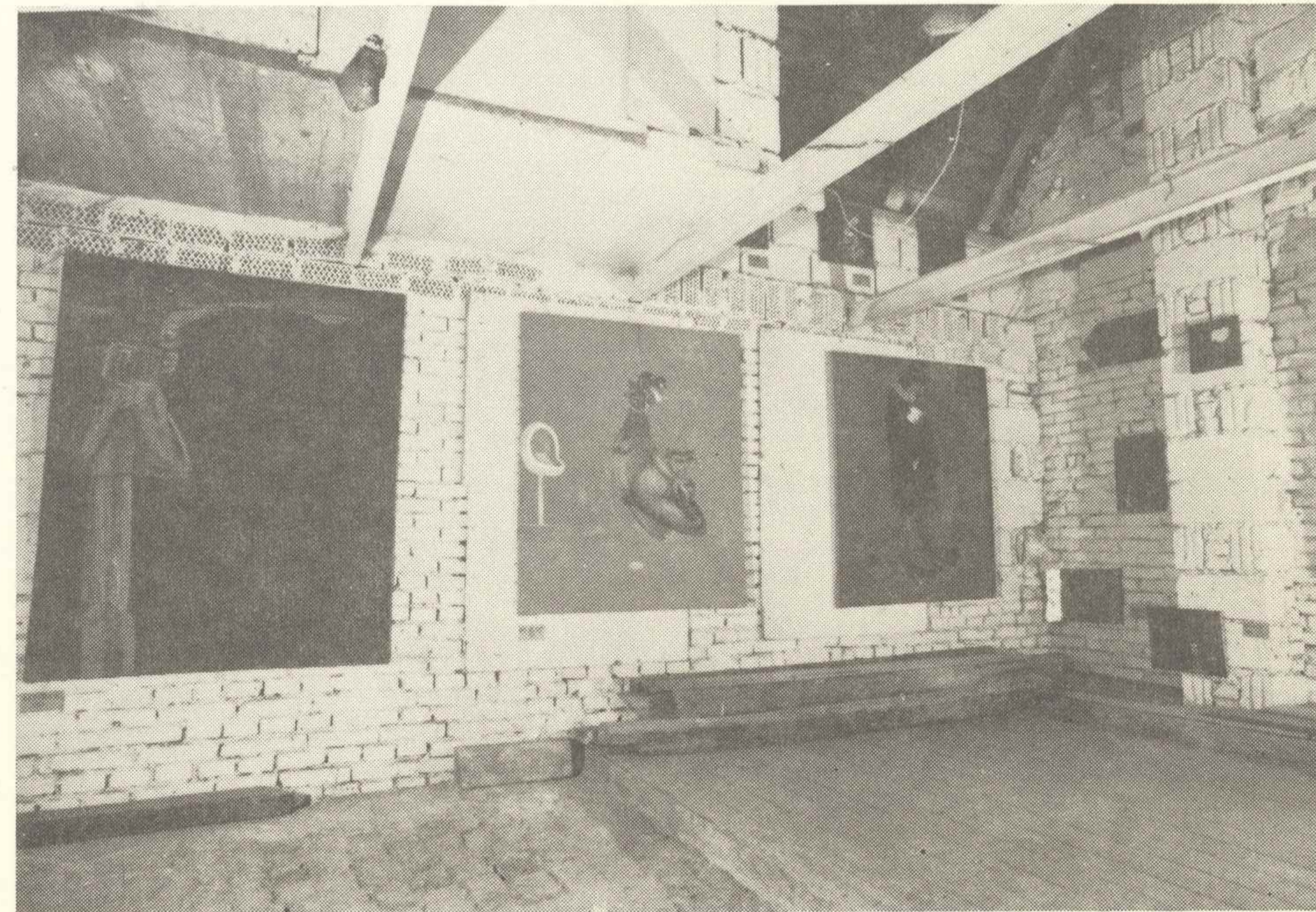
JURIJ LEJDERMAN, Wyższy pilotaż
KONSTANTYN ŁATYSZEW, czyli wielkie odpoczywanie

JURIJ LEJDERMAN, Wyższy pilotaż
KONSTANTYN ŁATYSZEW, czyli wielkie odpoczywanie

MAREK SOBCZYK, Do tej nieskończoności,
do tego Absolutu

SZYMON URBAŃSKI, Gaz do dechy

Galeria

Zderzak

31-006 Kraków
ul. Grodzka 15
tel. 33-19-63

KIEROWNIK GALERII:
MARTA TARABUŁA

DZIAŁALNOŚĆ GALERII ZDERZAK W LATACH 1985 - 1990

1985

Marek Sobczyk
"Jak polski malarze malują", malarstwo, "O rozszerzeniu perspektyw seksualnych" - tekst, 25 - 27 listopada
Maria Morzuch

"Malarstwo polskie lat 80-tych, wykład, dyskusja, 27 listopada

Ryszard Grzyb

"Pojedynk na huśtawce", papiery, tekst Ryszarda Woźniaka, dyskusja

1986

Dorota Brodowska

Obiekty, 9 - 11 maja

Włodzimierz Pawlak

"Albo rybka, albo pipka ...", malarstwo, wiersze, piosenki, 17 - 20 kwietnia

Łukasz Skąpski

"An 24 - Wspomnienie z podróży samolotem do Sopotu, instalacja, malarstwo ścienne, obiekty. Wystąpienie

Joanny Bonieckiej, 30 czerwca - 2 lipca

Bettina Bereś

"Ja bardzo lubię ładne obrazy", malarstwo, pytania do publiczności, 4 - 6 listopada

Andrzej Cisowski

"Ludzie o słabym charakterze", malarstwo, wystąpienie autora, 15 - 17 listopada

Tadeusz Wełyczko

"Papalagi", instalacja, obiekty, rysunki, 3 - 5 grudnia

1987

Jacek Kossakiewicz

"Posłuchaj o czym szeptę diabeł", malarstwo, wystąpienie autora, 24 - 26 października

1988

Łukasz Skąpski

"Załatw dzisiaj", obiekty, pokaz, 4 lipca

1989

Jarosław Modzelewski

"Tato, rączki to ludziki! Tato, rączki to armatki!", malarstwo, 16 - 18 marca

Jurij Lejderman, Konstantin Łatyszew (Moskwa)

"Wyższy pilotaż czyli Wielkie odpoczywanie", malarstwo (wystawa

zorganizowana przy współpracy Andrzeja Bonarskiego), 22 - 24 kwietnia

Grzegorz Stachańczyk

"Nustyk", malarstwo, instalacje, 27 - 29 kwietnia

Marek Sobczyk

"Do tej Nieskończoności, do tego Absolutu", malarstwo, 4 - 8 listopada

Szymon Urbański

"Gaz do dechy", malarstwo, 15 - 18 grudnia

1990

Wanda Czełkowska

"Elegia", Rzeźba, rysunek, 8 - 11 marca (ul. Zagrody 23)

Wanda Czełkowska

"Przypomnienie po latach", rzeźba, 12 - 17 marca (ul. Grodzka 15)

Ryszard Woźniak

"Meble", malarstwo, 21 - 30 marca (ul. Grodzka 15)

Mirosław Filonik

Instalacja, 27 - 30 marca (ul. Zagrody 23)

Anna Maria Bauer

"Opisywanie świata", rysunek, gwasz, 4 - 12 kwietnia (ul. Grodzka 15)

ANNA MARIA BAUER

Urodzona w 1956 roku w Warszawie. Studia: ASP Warszawa, Wydział Grafiki. Dyplom w 1981 roku w pracowniach prof. prof. Jerzego Tchórzewskiego, Zenona Januszewskiego, Zbigniewa Gostomskiego. Uprawia rysunek, malarstwo, grafikę użytkową. Jest twórcą unikatowych książek autorskich.

Wystawy indywidualne:

1985 "Manufaktura zwierzeń", Warszawa, Galeria Pokaz

1986 "Strumienność", Bydgoszcz, Galeria Autorska

1987 "Manufaktura zwierzeń II", Warszawa, Galeria Pokaz

"Zwane Dekalogiem", Warszawa,

Galeria Dzieduszycki/Sosnowski

1988 "Pieśń skórzanego worka", Warszawa,

Galeria Dziekanka

1989 "Księga postaci", Warszawa, Galeria Młodych

Wystawy zbiorowe:

1978 Rysunek, Warszawa, Galeria Krzywe Koło

1979 Tkanina, Warszawa, Galeria Krzywe Koło

1982 Biennale malarstwa, Cagnes sur Mer, (Francja)

1987 Rodzaje obecności, Bydgoszcz, Galeria Autorska

Obrazy do tekstów, Bydgoszcz, Galeria Autorska

1989 Rysunek - pokaz studyjny, Warszawa,

Centrum Sztuki Współczesnej

"Uczucia",

Warszawa, Galeria Dziekanka

"Labirynt", Warszawa, Kościół Wniebowstąpienia

Pańskiego

1990 "Semper Femina", Warszawa, Galeria Verus

RYSZARD GRZYB

Urodzony w 1956 roku w Sosnowcu. Studia: PWSSP we Wrocławiu w latach 1976-79 i ASP w Warszawie w latach 1979-81. Dyplom w pracowni malarstwa prof. Rajmunda Ziemińskiego.

Wystawy indywidualne:

1983 "Itaka Itaka" (z R. Woźniakiem), Warszawa, Pracownia Dziekanka

1985 "Pojedynk na huśtawce", Kraków, Galeria Zderzak

1986 "Berliner Kindl" (z R. Woźniakiem), Berlin Zachodni, DAAD

1987 "Recital" (z P. Kowalewskim i W. Pawlakiem)

Warszawa, Pracownia Dziekanka

"Recital II" (z P. Kowalewskim i W. Pawlakiem),

STK Łódź

GALERIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH

- "Dzieciątka Berlina - taniec Nolandu"
(z R. Woźniakiem), Warszawa,
Pracownia Dziekanka
"Rysunki", Warszawa, Galeria Młodych
1988 "Jetzt lachen! Nicht warten!", Berlin Zachodni
Galerie We/a/st
"Papiery Grzyba", Warszawa, Pawilon SARP-u
"Papiery Grzyba", Warszawa, Galeria Dziekanka
Wystawy zbiorowe:
1981 "Dyplom 81", Warszawa, Galeria Zachęta
1984 "Koncepcje przestrzeni w sztuce współczesnej",
Warszawa, Muzeum Narodowe
"Chaos, Człowiek, Absolut", Warszawa, kościół
Nawiedzenia NMP
1985 "Rachunek", Warszawa, Galeria Forma
1986 "Zapisy II, Lublin, BWA
"Widzialne Niewidzialne", Warszawa,
Pracownia Dziekanka
"Ost Europa", Minden (RFN)
"Ekspresja lat 80-tych", Sopot, BWA
"Art from Poland", Haga, Nouvelles Images
1987 "Misterium męki, śmierci i zmartwychwstania
Jezusa Chrystusa", Warszawa, Muzeum
Archidiecezji Warszawskiej
"Avanguardia Polacca", Agrate Brianza (Włochy)
"Co słyhać", Warszawa, d. Zakłady Norblina
1988 "Bruno Schulz", Warszawa, Pawilon SARP-u
"Ars auro prior", Poznań, Galeria Desy
1989 "Na obraz i podobieństwo", Warszawa,
dawne Zakłady Norblina
"Polak, Niemiec, Rosjanin", Warszawa,
dawne Zakłady Norblina
"Gest", Warszawa, Muzeum Narodowe
Od 1982 roku udział w wystawach i wystąpieniach Grup-
py.

JAROSŁAW MODZELEWSKI

- Urodzony w 1955 roku w Warszawie. Studia na Wydziale
Malarstwa warszawskiej ASP w latach 1975-80. Od roku
1982 pracuje jako asystent w ASP w pracowni prof. Stefa-
na Gierowskiego.
Wystawy indywidualne:
1981 (XII) Warszawa, Galeria Sztuki Współczesnej
1983 (V) Kilka szkiców i obraz", Warszawa,
Pracownia Dziekanka
(XII) pokaz indywidualny w pracowni prywatnej,
Warszawa
1986 (III) "Wybrane zagadnienia z problematyki
malarstwa sztalugowego w aspekcie pracy
własnej", Warszawa, Pracownia Dziekanka
1987 (X) "Mam 32 lata i mieszkam w Warszawie",
Warszawa, Pawilon SARP-u
1988 (VI) Warszawa, Galeria Młodych;
KMPiK "Bielany"
1989 (III) "Tato, rączki to ludziki! Tato, rączki
to armatki!", Kraków Galeria Zderzak
Wystawy zbiorowe:
1982 "Świadectwo obecności", Warszawa,
kościół Świętego Krzyża
1983 "Las, góra, a nad lasem chmura...", pokaz
malarstwa, Warszawa Pracownia Dziekanka
"Las, góra, a nad górą chmura, a nad chmurą
dziura", Lublin, Galeria BWA
1985 "Droga i Prawda". I Biennale Młodych,
Wrocław - III nagroda
"Niebo nowe i Ziemia nowa", Warszawa,
Kościół na Żytniej

- "Tylko dzisiaj wieczorem, kochanie", Lublin,
Galeria BWA
"Uchylenie rąbka tajemnicy z tradycyjnego
warsztatu malarza", Warszawa,
Pracownia Dziekanka
"Zespół Pieśni i Tańca Ziemi PRL", Warszawa,
Pracownia Dziekanka
1986 "Ekspresja lat 80-tych, Sopot, BWA
"Art from Poland", Haga, Galeria NI
Wystawa sztuki polskiej, Edynburg,
New R. Demarco Gallery
1987 "Avanguardia Polacca", Agrate Brianca
(Włochy)
"Droga i Prawda". II Biennale Młodych, Wrocław
"Malarstwo z kręgu ASP Warszawa", Elbląg,
Galeria El; Warszawa d. Zakłady Norblina
"Co słyhać", Warszawa d. Zakłady Norblina
1988 "Realizm radykalny, Abstrakcja konkretna",
Warszawa, Muzeum Narodowe
"Bruno Schulz", Warszawa, pawilon SARP-u
"Polish Realities - New Art from Poland", Glasgow
"Ars auro prior", Poznań, Galeria Desy
1989 "Na obraz i podobieństwo", Warszawa,
d. Zakłady Norblina
"Polak, Niemiec, Rosjanin", Warszawa,
d. Zakłady Norblina
Od 1982 roku udział w wystawach i wystąpieniach Grup-
py.

ŁUKASZ SKĄPSKI

- Urodzony w 1958 roku w Katowicach. Studia na Wydziale
Malarstwa krakowskiej ASP w latach 1977-82. Dyplom w
pracowni prof. Stanisława Rodzińskiego w 1982 roku.
W 1982 roku założył Grupę "11 m²" oraz galerię o tej sa-
mej nazwie, której był kierownikiem.
Wystawy indywidualne:
1985 Kraków, Galeria Farbiarnia
Warszawa, Galeria Saska Kępa
Zurych, Klus Galerie
1986 "Żółty Volkswagen płonie", Kraków,
Galeria Mandala
"An 24 - Wspomnienie z podróży samolotem
do Sopotu", Kraków, Galeria Zderzak
1987 "Gdzie jest dziewięciu?", Kraków, Sztuka Polska
1988 "Załatw dzisiaj", Kraków, Galeria Zderzak
1989 Wissbaden, Galeria Anita Falber
'89/90 Pekin
Wystawy zbiorowe:
1981 Wystawa plastyki, Merrillville, Trachtenberg
Gallery (USA)
1982 Wystawa Grupy "11 m²", Kraków, Galeria 11 m²
"Dyplom 82" Kraków, Pałac Sztuki
1983 VI Międzynarodowe Biennale Rysunku,
Cleveland
Tydzień kultury chrześcijańskiej. Wystawa
w kamieniołomach Jana Pawła II, Kraków
1984 Salon Jeune Peinture, Paryż
Wystawa malarstwa, Kraków, Galeria Farbiarnia
1985 "Droga i Prawda". I Biennale Młodych,
Wrocław, kościół Świętego Krzyża
"Obecność", Warszawa, kościół Miłosierdzia
Bożego
I Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra
1986 "Rzeźba roku", Kraków, Galeria BWA
1987 "Droga i Prawda". II Biennale Młodych,
Wrocław, kościół Świętego Krzyża
Exchange Touring Exhibition of NORTHERN
(Iceland)

GALERIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH

- Wystawa malarstwa młodych, Kraków,
Galeria Plastyka
1988 IV Międzynarodowe Triennale Rysunku,
Wrocław, BWA

MAREK SOBCZYK

Urodzony w 1955 roku w Warszawie. Studia w ASP w Warszawie w latach 1975-80. Dyplom w pracowni malarstwa prof. Stefana Gierowskiego.

Wystawy indywidualne:

- 1984 pokaz niezależny w pracowni J. Ziemińskiego, Warszawa
1985 "Jak polski malarze malują", Kraków, Galeria Zderzak
1986 "Namiot pełen chorych dziewczynek", Warszawa, "Pracownia Dziekanka"
1987 "Kaźda z twoich sierot Michale Aniele", Warszawa, Pawilon SARP-u
1988 "Proszę milczeć i niczego nie ruszać, nagrody leżą pod obrazami", Warszawa, Galeria Dziekanka
1989 "Do tej Nieskończoności, do tego Absolutu", Kraków Galeria Zderzak
"Ein Psycholog erlebt das Konzentrationslager", Warszawa, Pawilon SARP-u

Wystawy zbiorowe:

- 1982 "Świadectwo obecności", Warszawa, kościół Świętego Krzyża
1984 "Chaos, Człowiek, Absolut", Warszawa, kościół Nawiedzenia NMP
1985 "Rachunek", Warszawa, Galeria Forma
"Przeciw złu, przeciw przemocy". Wystawa dedykowana pamięci ks. Jerzego Popiełuszki, kościoły w Mistrzejowicach, Nowej Hucie, Podkowie Leśnej, Zielonce k. Warszawy
"Obecność", Warszawa, kościół Miłosierdzia Bożego
"Droga i Prawda". I Biennale Młodych, Wrocław, kościół Świętego Krzyża
"Niebo nowe i Ziemia nowa", Warszawa, kościół Miłosierdzia Bożego
I Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra
1986 "Widzialne Niewidzialne", Warszawa, Pracownia Dziekanka
"Ekspresja lat 80-tych", Sopot BWA
"Art from Poland", Galerie Nouvelle Image, Haga
1987 II Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra
"Droga i Prawda". II Biennale Młodych, Wrocław, kościół Świętego Krzyża
"Co słyhać", Warszawa, d. Zakłady Norblina
1988 "Realizm radykalny. Abstrakcja konkretna", Warszawa, Muzeum Narodowe
"Bruno Schulz", Warszawa, Pawilon SARP-u
"Teraz jest teraz", Gdańsk, Galeria "Wyspa"
1989 "Na obraz i podobieństwo", Warszawa, d. Zakłady Norblina
"Polak, Niemiec, Rosjanin", Warszawa, d. Zakłady Norblina
"Labirynt", Warszawa, kościół Wniebowstąpienia Pańskiego

Od 1982 roku udział w wystawach i wystąpieniach Grupy.

RYSZARD WOŹNIAK

Urodzony w 1956 roku w Białymstoku. Studia na Wydziale Malarstwa warszawskiej ASP w latach 1976-81. Dyplom w pracowni prof. Stefana Gierowskiego.

Wystawy indywidualne:

- 1983 "Itaka Itaka" (z R. Grzybem), Warszawa, Pracownia Dziekanka
1984 "Szalony młotek" (z P. Kowalewskim), Warszawa, Pracownia Dziekanka
1985 "Co się teraz dzieje w Raju", Lublin Galeria BWA
1986 "Berliner Kindl" (z R. Grzybem), Berlin Zachodni
1987 "Kaźda z twoich sierot Michale Aniele" (z M. Sobczykiem), Warszawa, Pawilon SARP-u
"Dzieciatko Berlina. Taniec Nolandu" (z R. Grzybem), Warszawa, Pracownia Dziekanka
1988 Warszawa, Galeria Młodych
1989 "Stare ZOO", Poznań, Galeria Obraz
1990 "Meble", Kraków, Galeria Zderzak

Wystawy zbiorowe:

- 1981 "Dyplom 81", Warszawa, Zachęta
1983 "Las, góra, a nad górą chmura, a nad chmurą dziura", Lublin Galeria BWA
1984 "Przez widzialne do niewidzialnego", Warszawa, kościół NMP Warszawa
1985 "Tylko dzisiaj wieczorem kochanie", Lublin, Galeria BWA
"Rachunek", Warszawa, Galeria Forma
"Obecność", Warszawa, kościół Miłosierdzia Bożego
1986 "Widzialne niewidzialne", Warszawa, Pracownia Dziekanka
"Ost Europa", Minden, (RFN)
1987 II Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra
"Droga i Prawda". II Biennale Młodych, Wrocław, kościół Świętego Krzyża - I nagroda
"Avanguardia Polacca", Agrate Brianca, (Włochy)
"Malarstwo w kręgu Akademii Warszawskiej", Elbląg, Galeria El; Warszawa d. Zakłady Norblina
"Co słyhać", Warszawa, d. Zakłady Norblina
1988 "Realizm radykalny. Abstrakcja konkretna", Warszawa, Muzeum Narodowe
"Bruno Schulz", Warszawa, Pawilon SARP-u
"Polish Realities - New Art from Poland", Glasgow
"Ars auro prior", Poznań, Galeria Desy
1989 "Na obraz i podobieństwo", Warszawa, d. Zakłady Norblina
"Polak, Niemiec, Rosjanin", Warszawa, d. Zakłady Norblina
"Lochy Manhattanu," Łódź, Muzeum Kinematografii
"Gest", Warszawa, Muzeum Narodowe

Od 1982 roku udział w wystawach i wystąpieniach Grupy.

TYM, co w ciągu kilkunastu lat istnienia decydowało o znaczeniu i randze Dziekanki, była jej tradycja oparta o niezależność, niekomercyjność, moralną czystość prezentowanych tu zdarzeń. Miejsce alternatywne w stosunku do oficjalnej nudy i sztampy, programowo na uboczu, od początku istnienia było tworzone i prowadzone przez samych artystów. Umożliwiało ono zaistnienie w jej przestrzeni nierozpoznanych jeszcze obszarów nowej sztuki, było skłonne do podjęcia - pod warunkiem autentyczności propozycji - ryzyka pokazania zjawisk nie w pełni dojrzałych artystycznie. Dziekanka nie preferowała jednego, określonego kierunku czy też tendencji w sztuce współczesnej. Sztuki wizualne współistniały z działaniami muzycznymi i teatralnymi; malarstwo, rzeźba, rysunek, instalacje były prezentowane na równi z fotografią, video, performance. Różnorodne propozycje Dziekanki były i są skierowane przede wszystkim do środowiska artystycznego, a program wynika z potrzeb samych artystów.

W takim kształcie Dziekanka powstała w latach siedemdziesiątych. A dokładnie w 1972 roku, kiedy opuszczona sala w akademiku uczelni artystycznych została ponownie zaadaptowana przez Zygmunta Piotrowskiego na działania warsztatowe. W 1974 roku pojawia się w Dziekance, wraz z Akademią Ruchu, Wojciech Krukowski, który tworzy Studenckie Centrum Środowisk Artystycznych, tym samym nadając jej podstawy instytucjonalne. W 1976 roku swoją aktywność w Centrum rozpoczynają - pod nazwą "Pracownia Dziekanka" - ówczesni studenci ASP - Janusz Bałdyga, Jerzy Onuch i Łukasz Szajna. Po odejściu Akademii Ruchu, związaną z profesjonalizacją zespołu, w 1979 roku kierownictwo obejmują absolwenci ASP - Jerzy Onuch i Tomasz Sikorski, którzy prowadzą tę placówkę przez następnych dziewięć lat. W latach siedemdziesiątych Dziekanka jest miejscem zamkniętym, zwróconym w stronę działań laboratoryjnych, warsztatowych, w których praca nad procesem artystycznym jest najważniejsza.

W lata osiemdziesiąte wchodzi ona z nowym programem, określającym ją jako otwartą, niezależną placówkę artystyczną, spełniającą - obok funkcji kreacyjnych w stosunku do młodych artystów - także edukacyjne i informacyjne. Przyjmuje ona nazwę "Pracownia Dziekanka". Program Pracowni realizowany jest poprzez wykłady z różnych dziedzin, warsztaty, spotkania, seminaria, ćwiczenia prowadzone przez zaproszone indywidualności artystyczne jak, między innymi J. Berdyszak, D. Higgins, E. Jappe, Zb. Warpechowski; oraz poprzez prezentacje najnowszych zjawisk w sztukach wizualnych. W grudniu 1980 roku dochodzi do zmiany dotychczasowego statusu - Dziekanka staje się filią ASP działającą jednocześnie pod patronatem Akademii Muzycznej w Warszawie.

Lata osiemdziesiąte są w historii Dziekanki okresem niezwykle dynamicznym. Jej formuła doskonale trafia w ówczesną sytuację sztuki - kształtowania się jednego z najsilniejszych pokoleń artystów oraz - od 1982 roku bojkotu oficjalnych i niekompetentnych instytucji artystycznych. Dzięki wiarygodności Pracownia staje się jednym z nielicznych miejsc stwarzających możliwości rozwoju młodych artystów i integracji środowiska. Dziekanka zostaje zamknięta w stanie wojennym na okres roku. Ponowne otwarcie na początku 1983 roku wprowadza pokolenie związane z nurtem nowej ekspresji. Lata 1983 - 1988 to okres debiutów wielu znaczących artystów młodej generacji: między innymi warszawskiej Gruppy, Anny Cibi, Leona Tarasewicza, Neue Bieriennost. Równocześnie są prowadzone działania należące do poprzedniego okresu. W 1986 roku Tomasz Sikorski organizuje międzynarodowe spotkanie "Teraz i poza czasem" mające charakter ponadpokoleniowy i interdyscyplinarny.

W czerwcu 1987 roku przekazuje on Dziekankę młodemu malarzowi - Andrzejowi Rosołkowi oraz studentce Historii Sztuki UW - Joannie Kiliszek. Następuje zmiana na-

galeria dziekanka

00-322 Warszawa
ul. Krakowskie Przedmieście 56
tel. 26-40-19

KIEROWNICY GALERII:
ANDRZEJ ROSOŁEK
JOANNA KILISZEK

ARTYŚCI BIORĄCY UDZIAŁ W WYSTAWIE:

MIROŚLAW BAŁKA
WOJCIECH NOWIKOWSKI
MIKOŁAJ SMOCZYŃSKI
LEON TARASEWICZ

zwy - z "Pracownia" zarezerwowanej na okres od 1979 do 1987 roku - na "Galeria". Nie oznacza ona jednak zmiany dotychczasowego programu i zasad istnienia Dziekanki. Podobnie kontynuowane są działania edukacyjne - wykłady, spotkania, dyskusje, pokazy filmów; jednocześnie prezentowane są najnowsze zjawiska w sztuce nie tylko polskiej. Formy warsztatów zastąpione są corocznymi wystawami artystów starszego pokolenia jak Jan Dziędziora, Jerzy Stajuda czy Stefan Gierowski. W maju 1989 roku pod nazwą "Uczucia" odbyła się prezentacja 27 artystów związanych z Dziekanką.

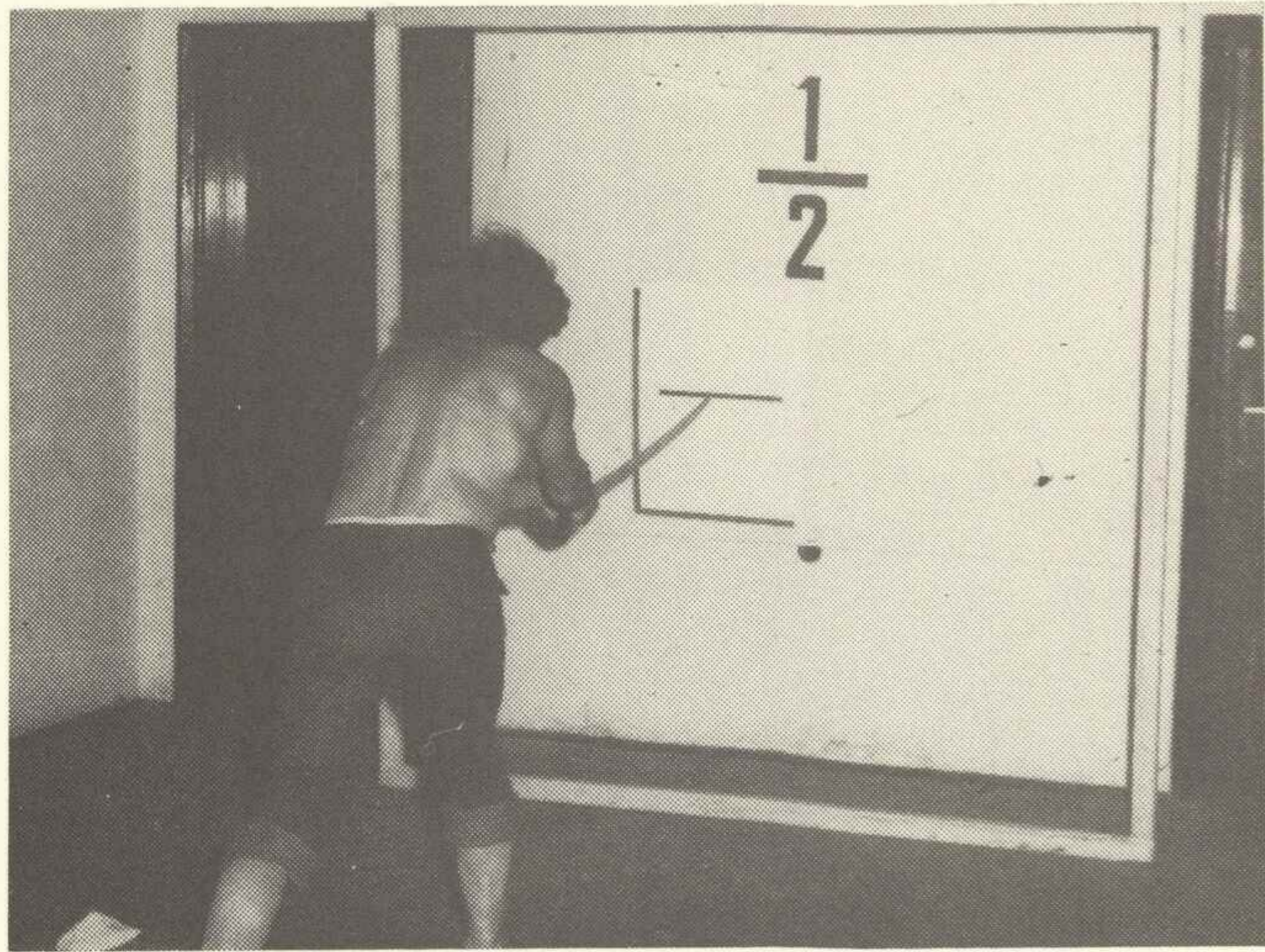
W ciągu kilkunastu lat istnienia Dziekanki, pomimo zmian nazw, osób prowadzących i artystów współpracujących z tym miejscem można mówić o jego jednolitości. Jej podstawą była umiejętność stworzenia - bez względu na sytuacje społeczne i polityczne - warunków dla rozwoju osobowości artystycznych. Jej miarą mogą być osoby związane z Dziekanką i indywidualności, które w niej zaistniały:

Akademia Ruchu, Janusz Bałdyga, Mirosław Bałka, Jerzy Caryk, Anna Ciba, Ryszard Grzyb, Marek Kijewski, Joanna Kiliszek, Krzysztof Knittel, Tomasz Konart, Paweł Kowalewski, Marcin Krzyżanowski, Jacek Kryszkowski, Paweł Kwiek, Przemysław Kwiek, Zofia Kulik, Mieczysław Litwiński, Jarosław Modzelewski, Zbigniew Olkiewicz, Jerzy Onuch, Włodzimierz Pawlak, Zygmunt Piotrowski, Radjo Warsawa, Andrzej Rosołek, Piotr Rypson, Tomasz Sikorski, Marek Sobczyk, Leon Tarasewicz, Ryszard Woźniak i inni.

Czy formuła Dziekanki będzie nadal aktualna w następnej dekadzie?

JOANNA KILISZEK

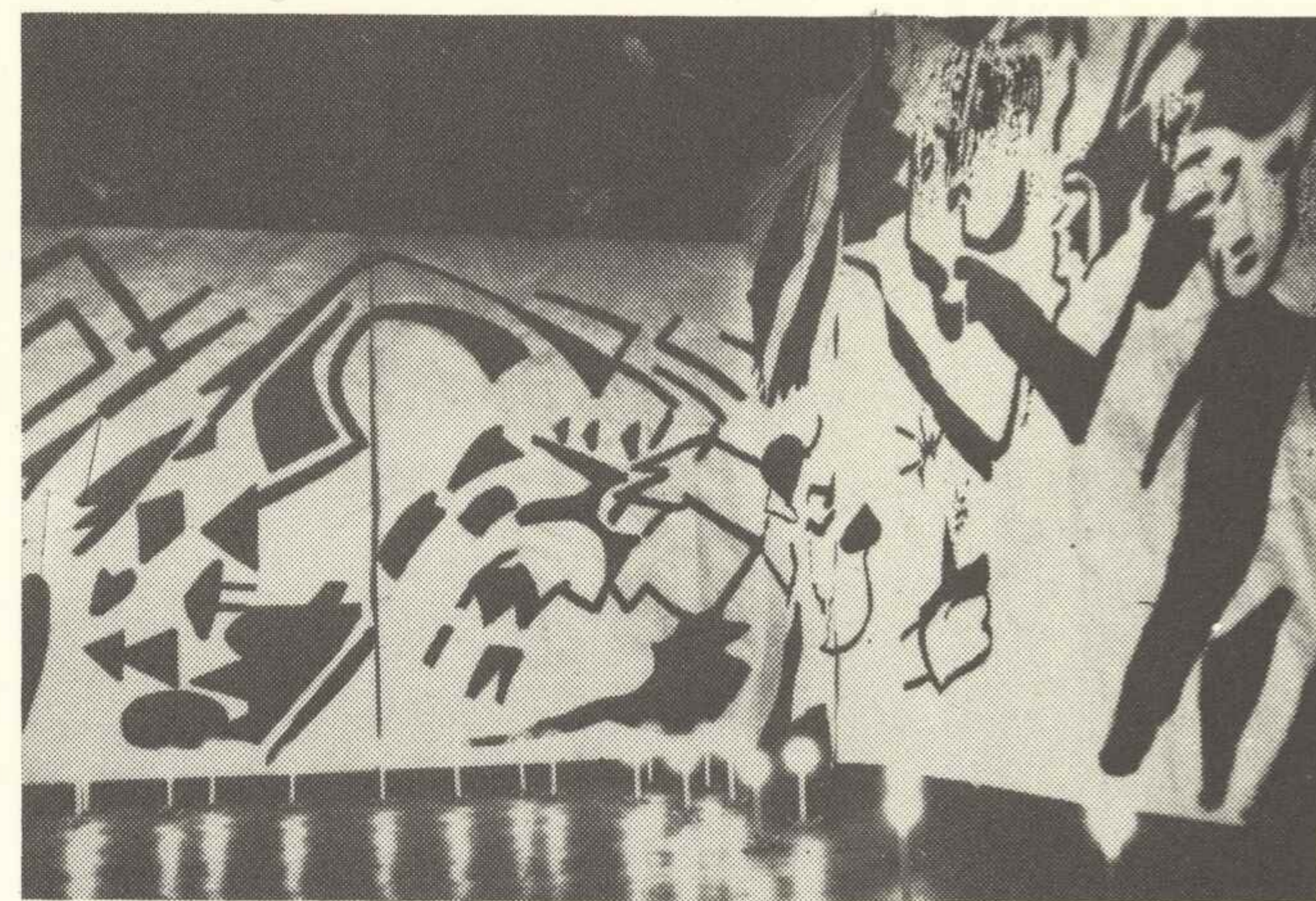
1

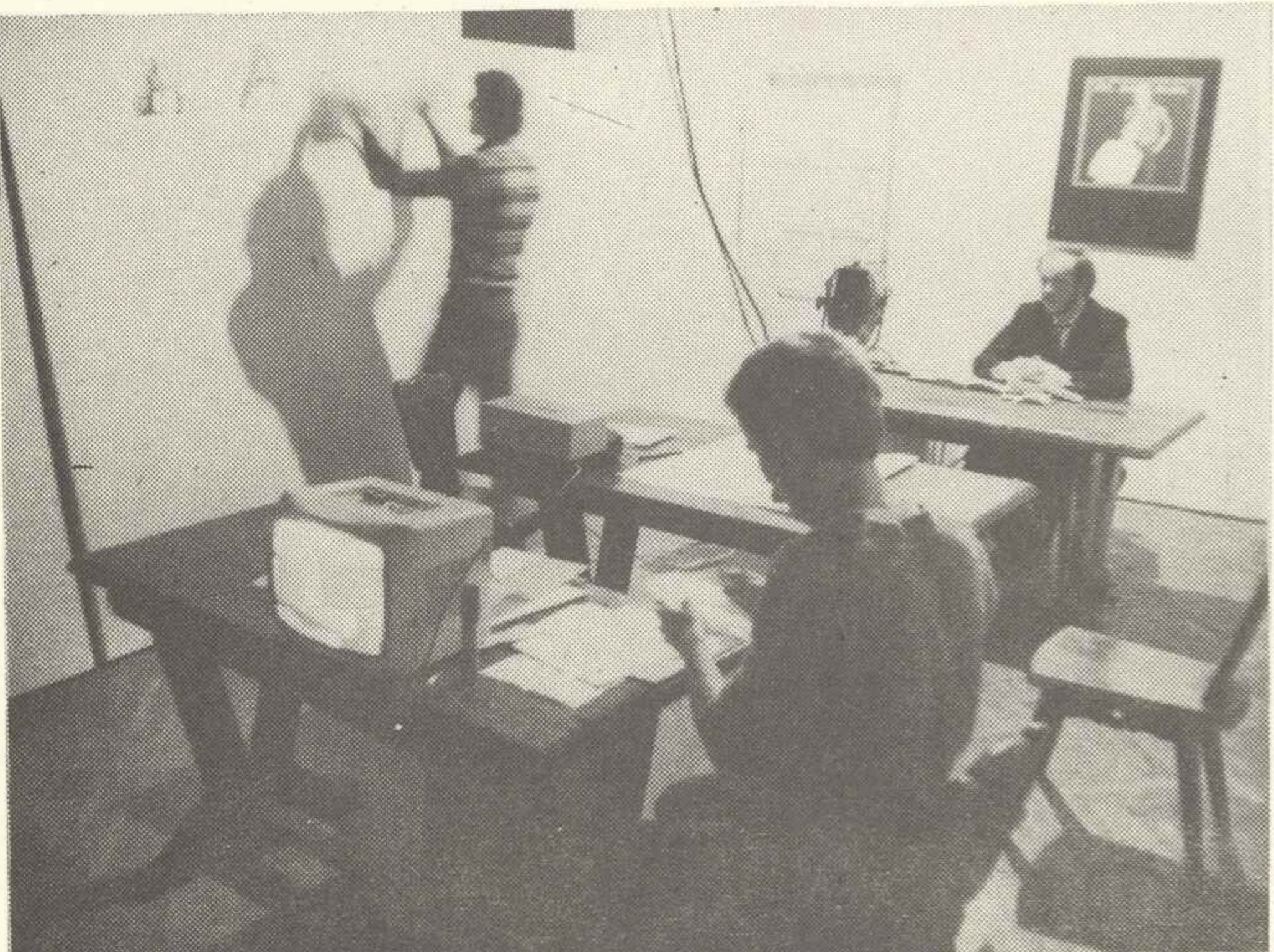
2

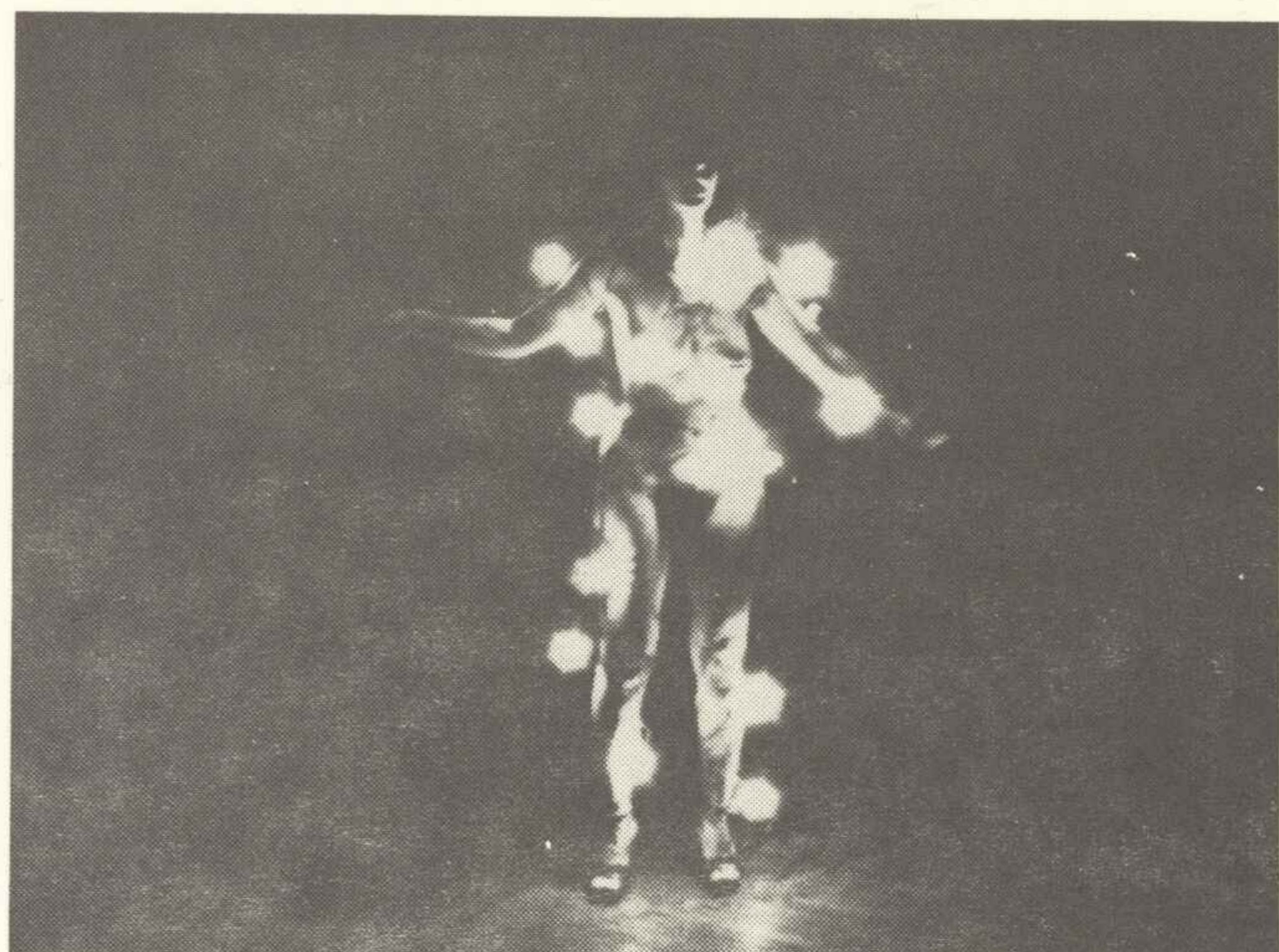
8

9

3

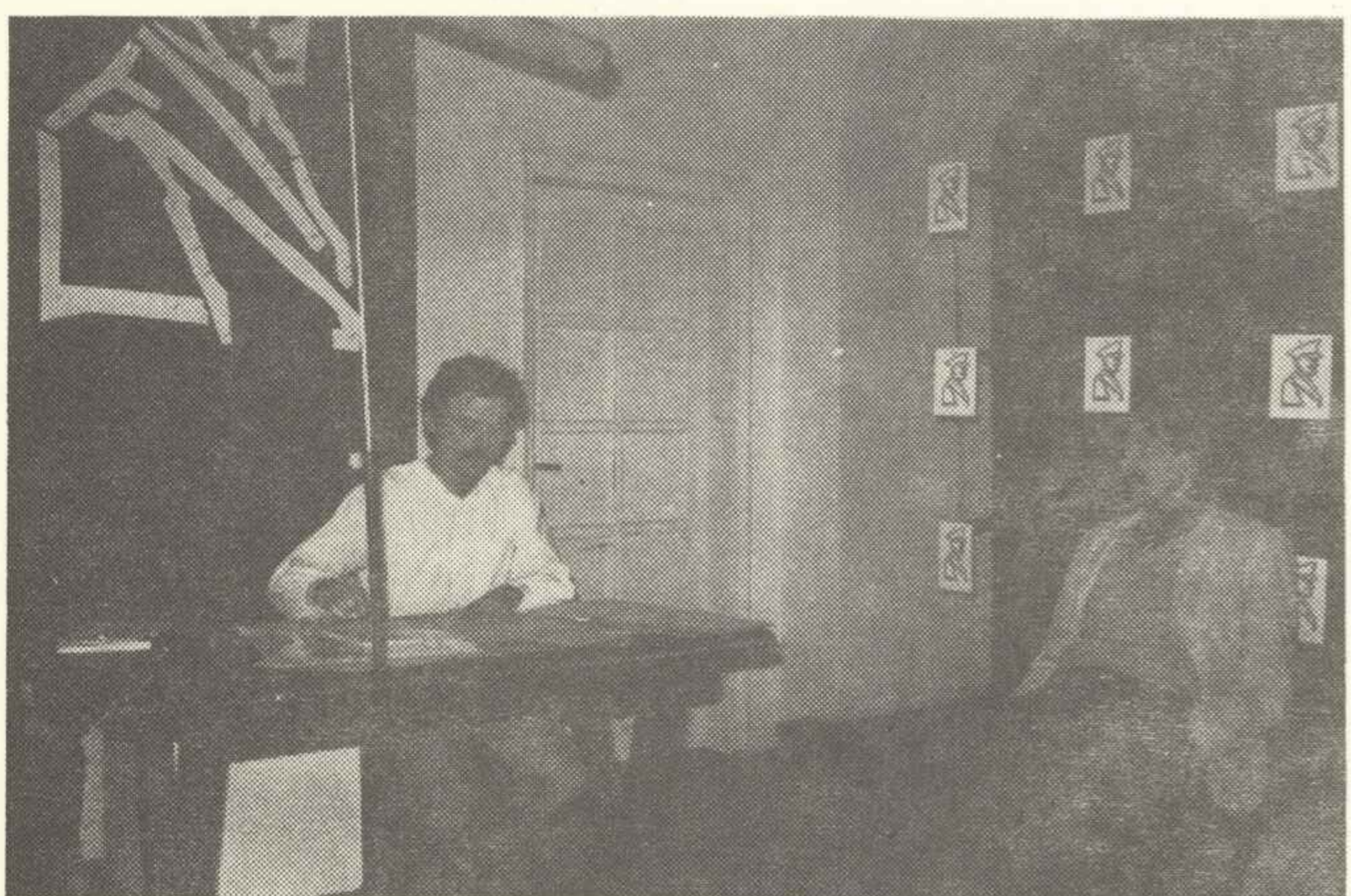
4

10

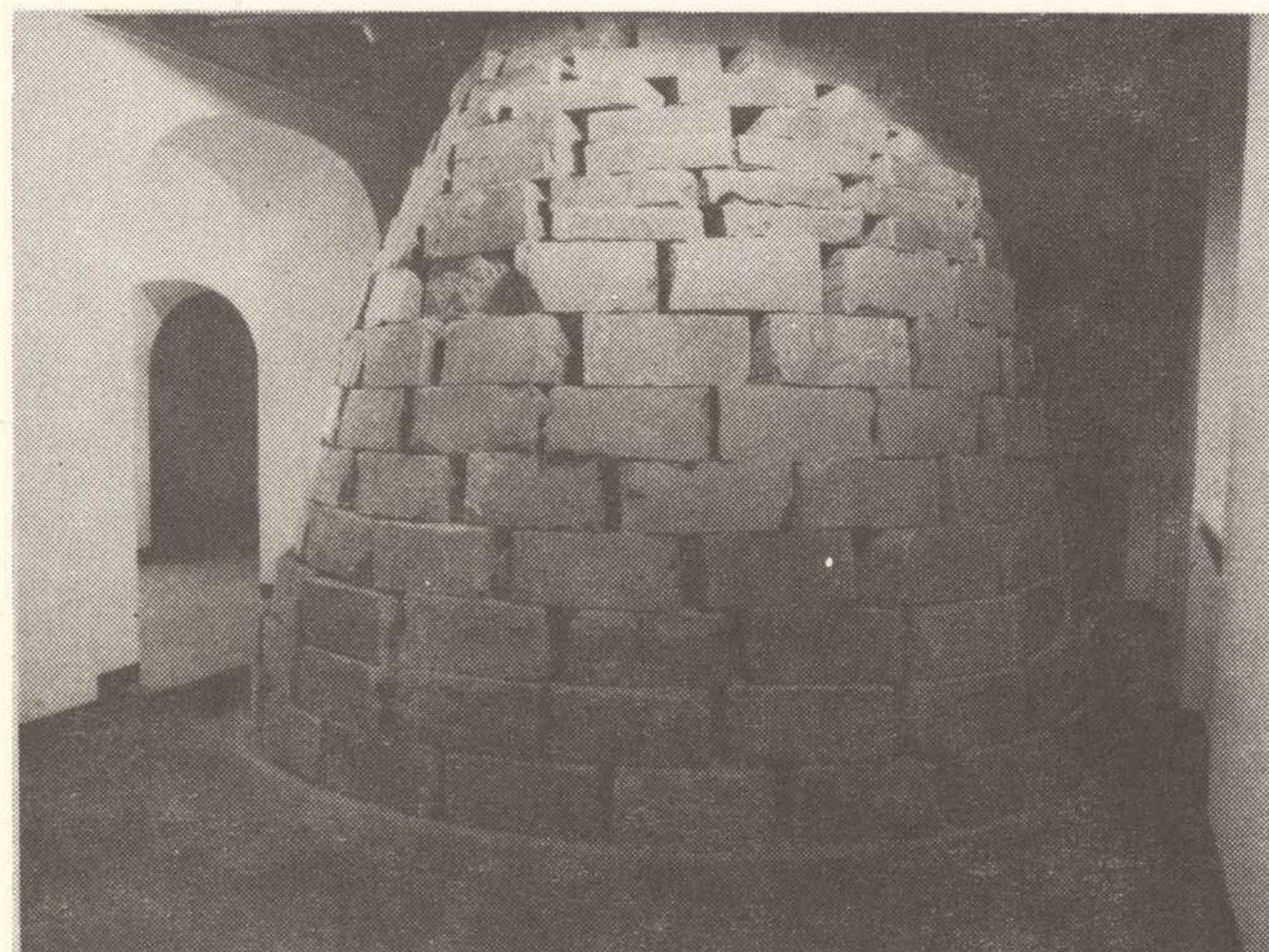
11

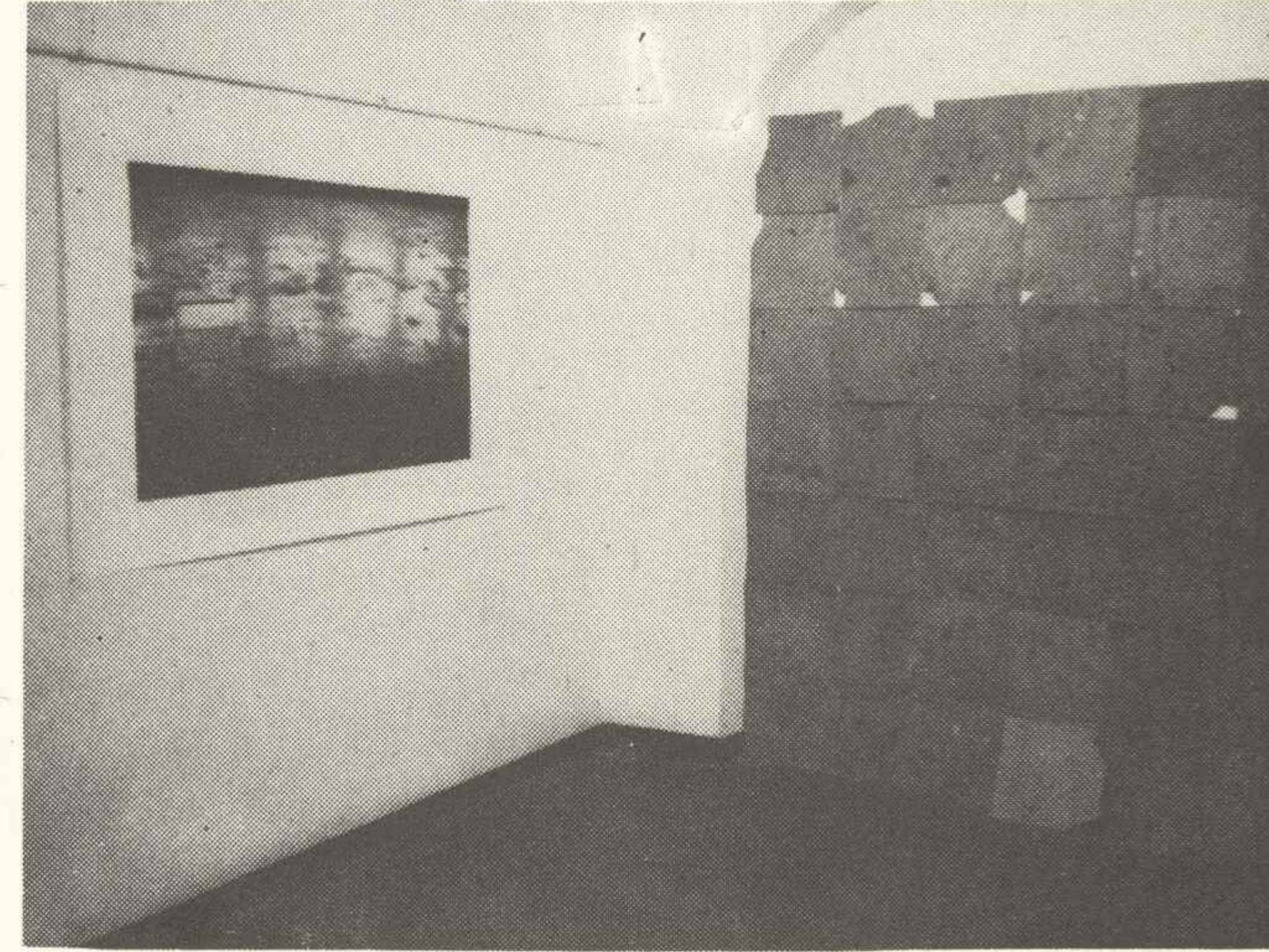
5

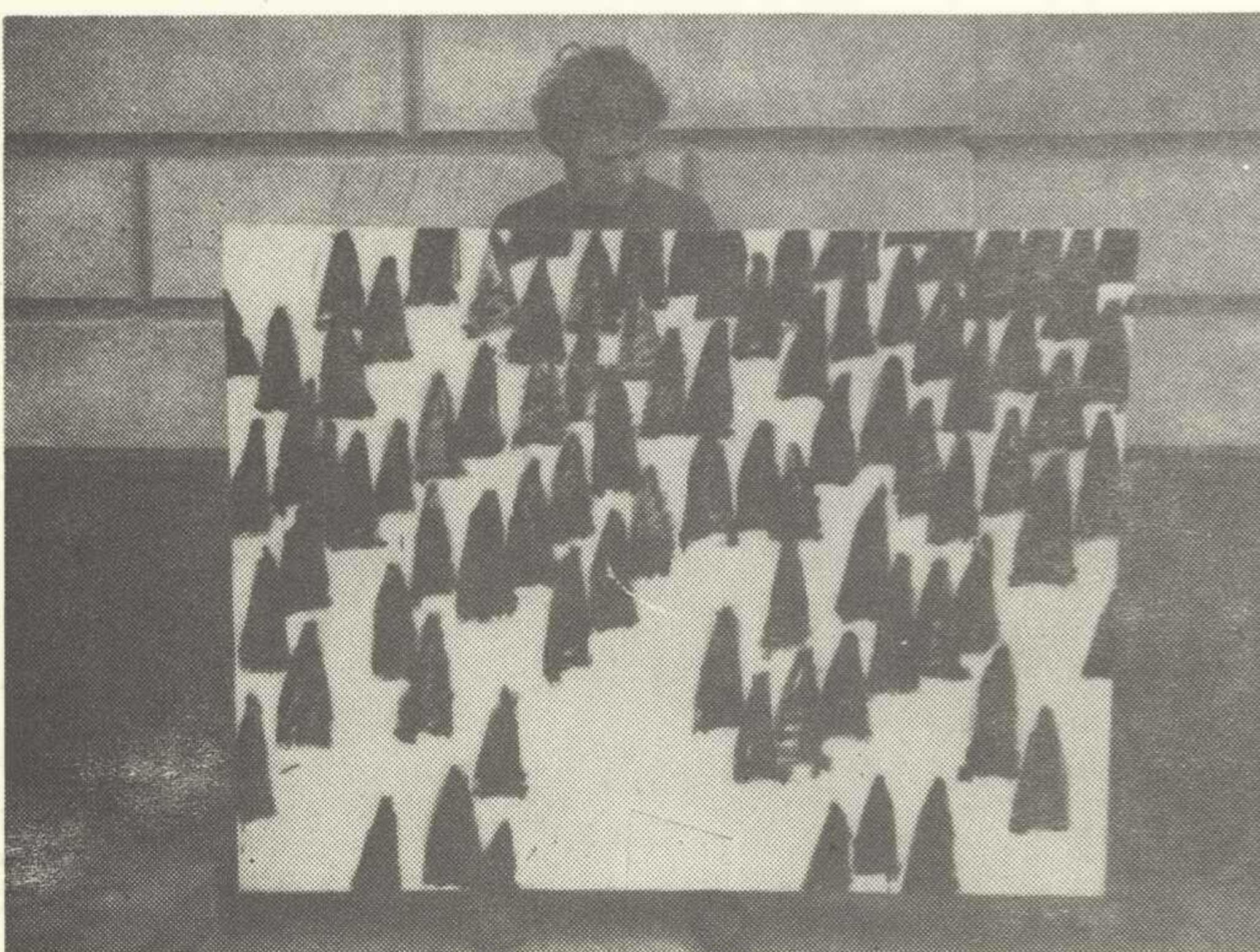
6

12

13

7

- 1. ZBIGNIEW WARPECHOWSKI,
1/2, performance, 15.06.1979
- 2. PETR STEMBRA,
z prezentacji Nowa Sztuka Czechosłowacji, 07-08.12.1979
- 3. JANUSZ BAŁDYGA, JERZY ONUCH, ŁUKASZ SZAJNA,
multimedia, performance, 29.01.1981
- 4. EWA PARTUM,
Stupid woman, performance, 11.1981
- 5. JANUSZ BAŁDYGA,
General Center, 1981
- 6. AKADEMIA RUCHU,
English Lesson, spektakl, 29.06.1983, 17.12.1983
- 7. LEON TARASEWICZ,
malarstwo, 20-25.02.1984

- 8. KWIEKULIK,
Polski duet, performance, 06.03.1984
- 9. ANNA CIBA,
Czarno-białe, wystawa/enviroment, 14-18.05.1985
- 10. DANUTA MAĆCZAK,
Blaski i cienie, instalacja/enviroment, 25-28.02.1986
- 11. MIROSŁAW BAŁKA,
Na rzecz pokoju, performance, 09.05.1986
- 12. TOMASZ SIKORSKI,
Poza umysłem, 1986
- 13. MIKOŁAJ SMOCZYŃSKI,
Secret performances 1983 - 1987, wystawa prac, 6-16.01.1987
- 14. DICK HIGGINS (USA),
performance, warsztat, 5-6.03.1987

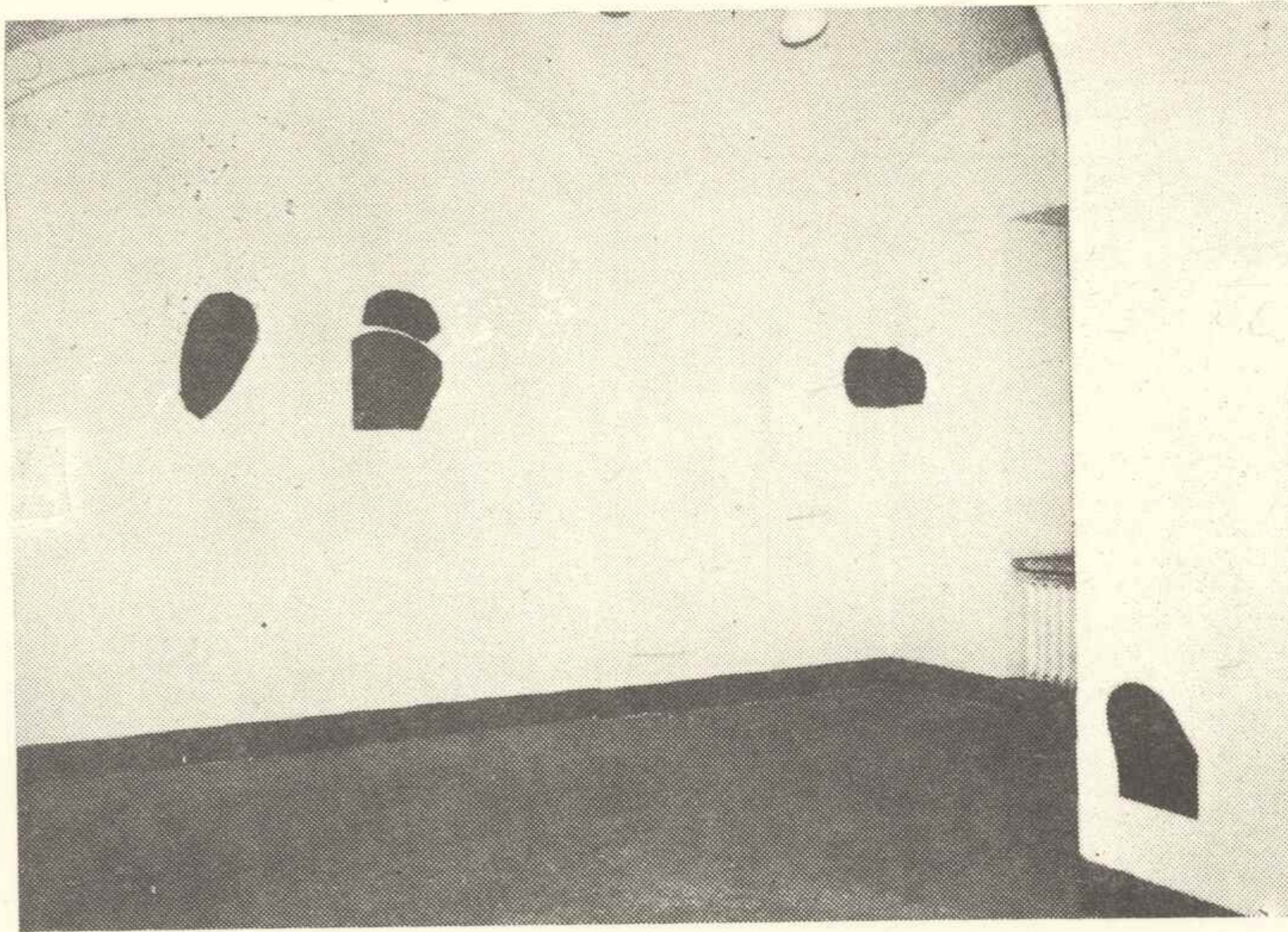

14

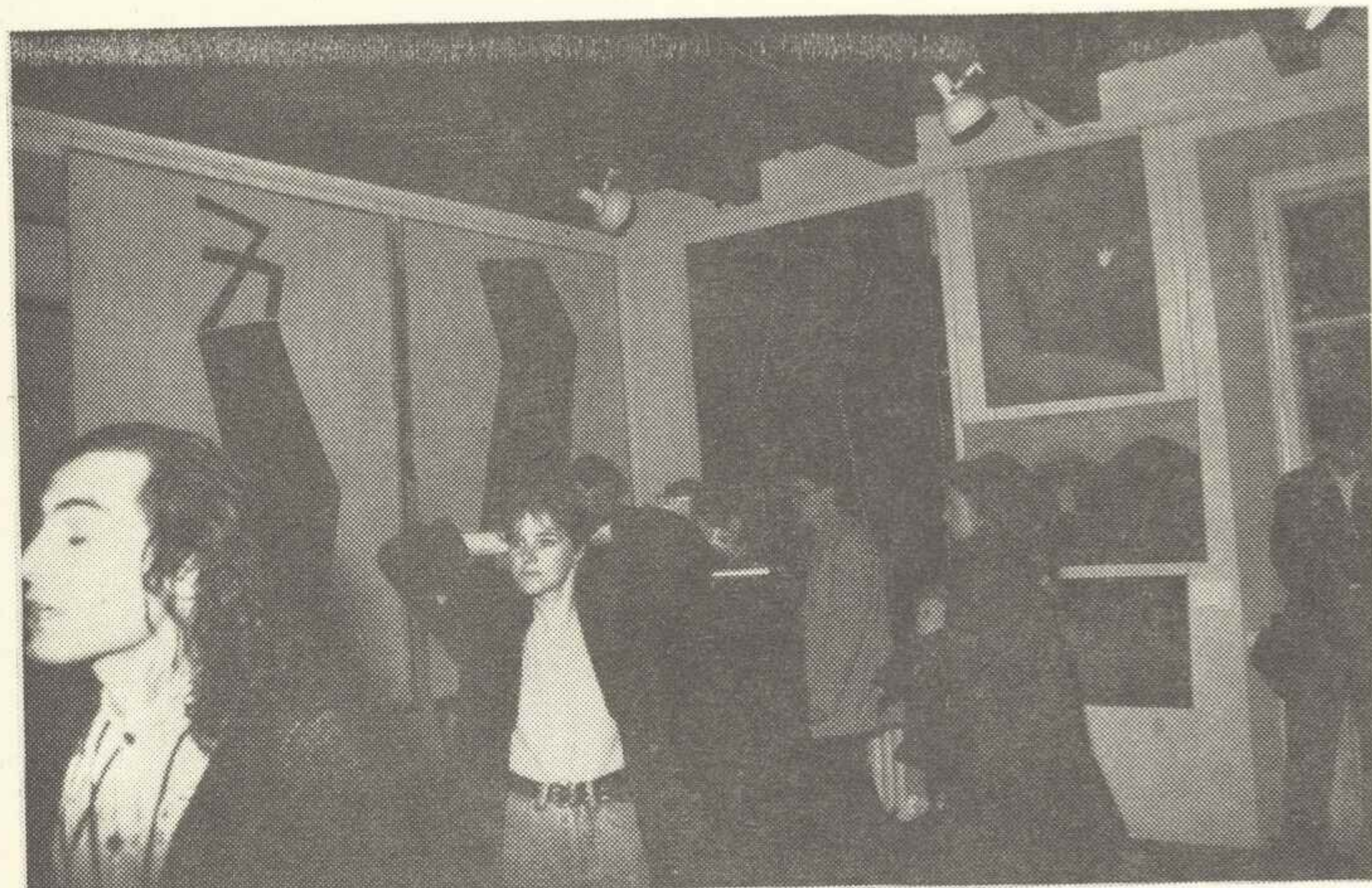

15

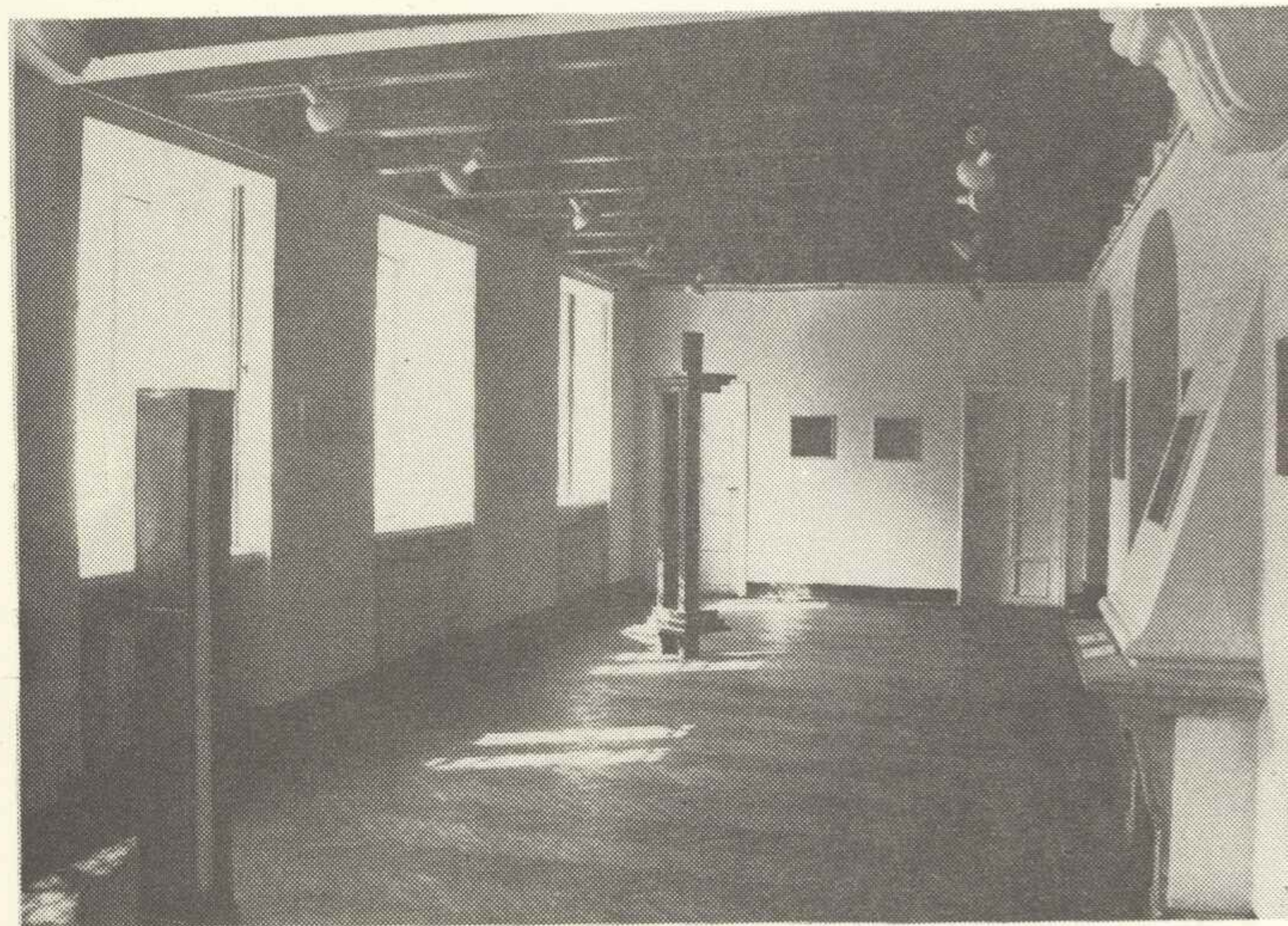
16

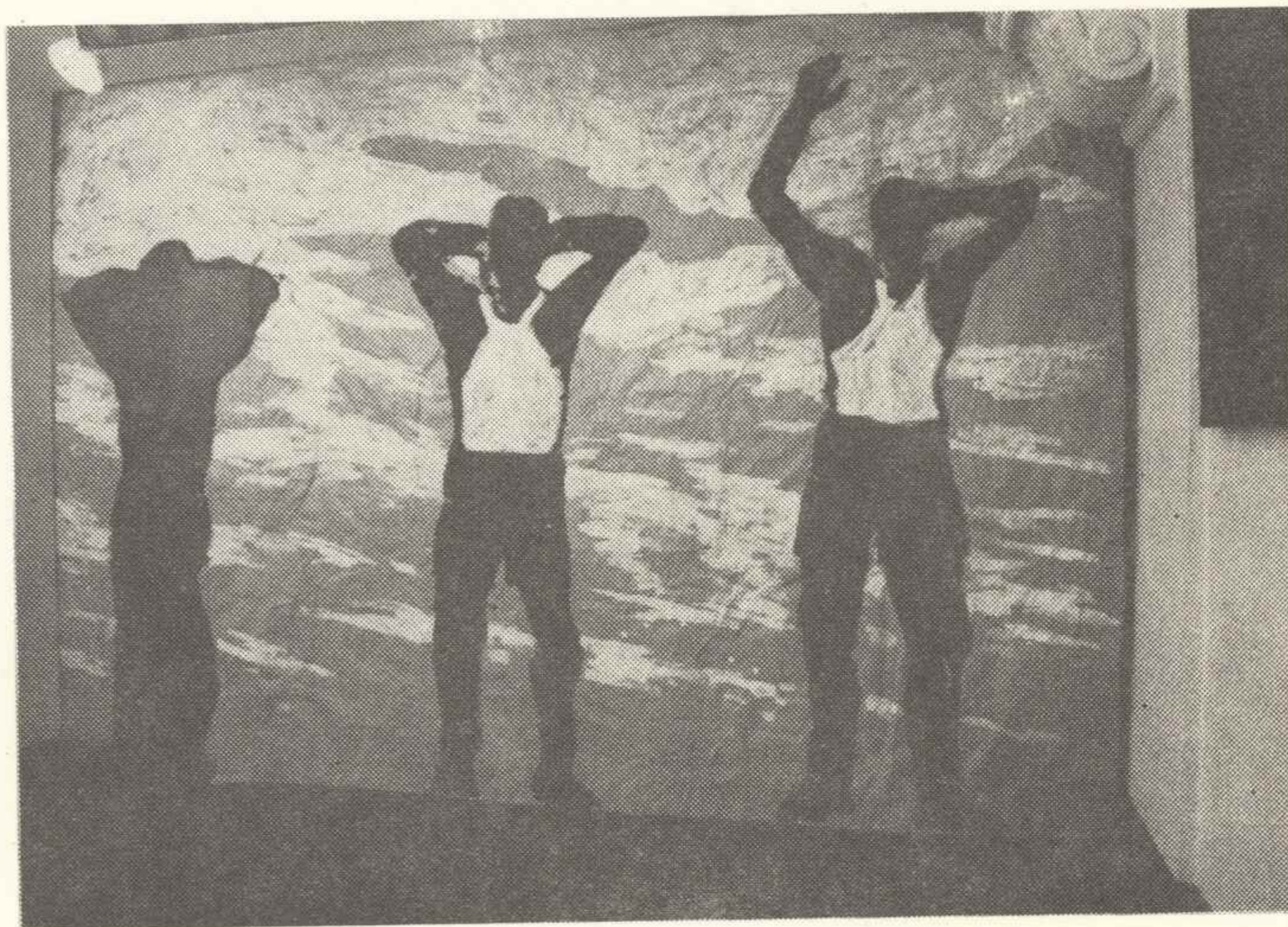
17

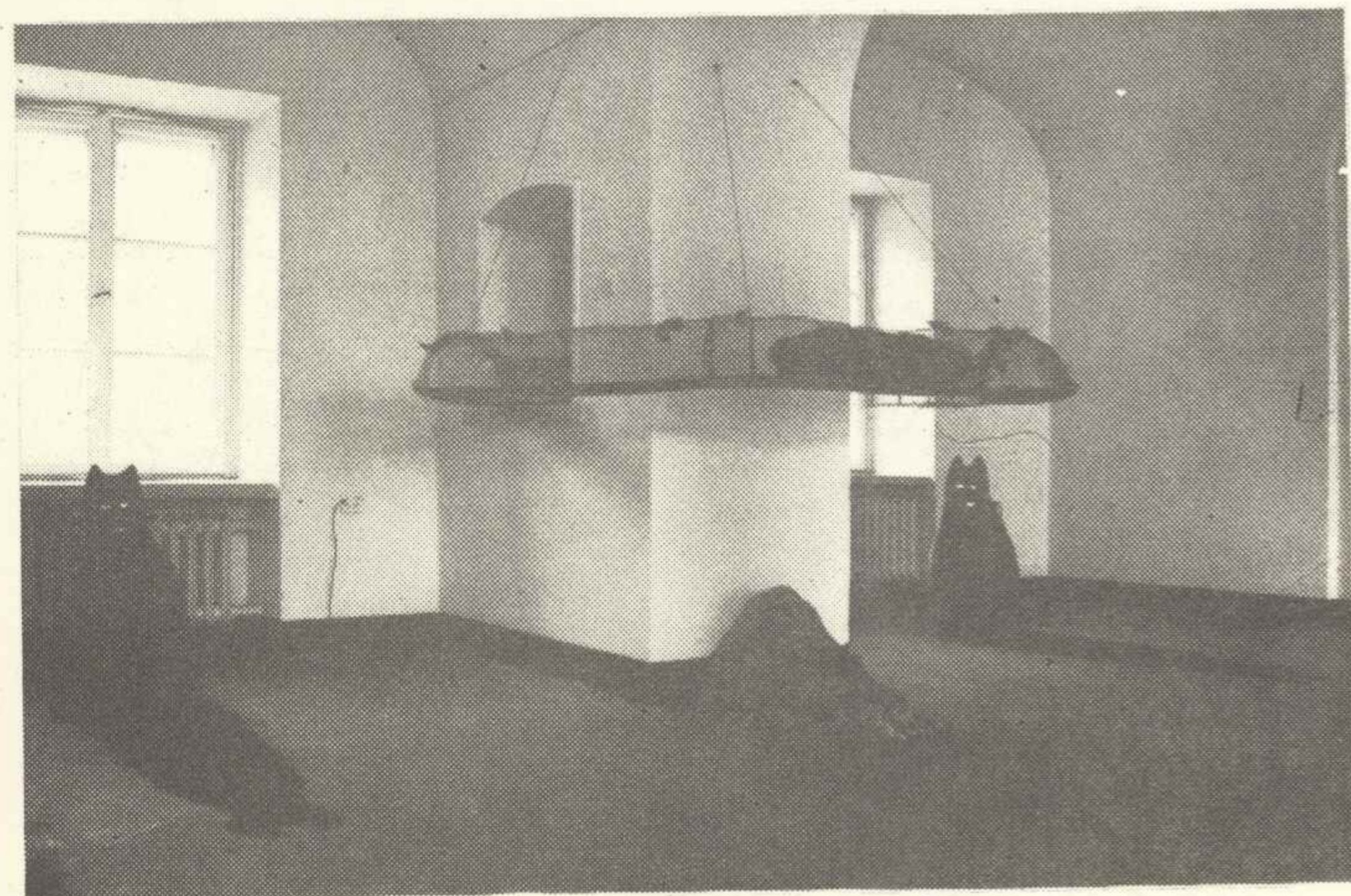
18

19

20

21

15. **PAWEŁ KWAŚNIEWSKI**,
performace, 27.05.1988

16. **RENATE ANGER (D)**,
Czasem, malarstwo, 21.11 -04.12.1988

17. *Z wystawy zbiorowej - Uczucia, 6-16.05.1989*

18. **TOINÉ HORVERS (NL)**,
performance, 20.04.1989

19. **JOOP WITTEVEEN (NL)**,
rzeźby, 14-22.04.1989

20. **JERZY CARYK**,
anoptikum vita, 13-21.03.1989

21. **MIROSŁAW FILONIK**,
Eine Kleine Nacht, 23-28.01.1989

GALERIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH

LEON TARASEWICZ

16-040 Gródek

Waliły 2

Urodził się w 1957 r. w Białymstoku Stacja Waliły.

Studia: 1979 - 1984 Wydział Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Wystawy indywidualne:

- 1984 Warszawa, Pracownia Dziekanka
Warszawa, Białoruskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne, Klub
Warszawa, Galeria Foksal
- 1985 Warszawa, Pracownia Dziekanka
Warszawa, Galeria Foksal
Lublin, Galeria Biała
- 1986 Malmö, Galerie Nordenhake
Wenecja, Galleria del Cavallino
Londyn, Riverside Studios
Sztokholm, Boibrino Gallery
Sztokholm, Galerie Nordenhake
- 1987 Nowy Jork, Edward Torp Gallery
Nowy Jork, Damon Brandt Gallery
Białystok, Galeria Arsenał
- 1988 Wrocław, Muzeum Narodowe
Warszawa, Galeria Foksal
Gródek, Dom Kultury
Mińsk, Pałac Sztuki
- 1989 Sztokholm, Galerie Nordenhake
Londyn, Nigel Greenwood
Wenecja, Galleria del Cavallino

Wystawy zbiorowe:

- 1985 Dyplom 84, Wrocław, Galeria BWA
40 lat LSP w Supraślu, Białystok, Galeria BWA
"Ex Oriente Lux", Warszawa,
Pracownia Dziekanka
"Czterech artystów Galerii Foksal", Edynburg,
Richard Demarco Gallery
Dialog, Sztokholm, Moderne Museet
- 1986 Poland painting, Epsom, Ashley Gallery
Overland, Birmingham, Ikon Gallery
The Forest, Bristol, Arnolfini Gallery
Art from Poland, Haga, Galerie Nouvelles Images
- 1987 XIX Międzynarodowe Biennale Sztuki, Sao Paulo
"Co słychać", Warszawa, d. Zakłady Norblina
Realizm radykalny. Abstrakcja konkretna,
Warszawa, Muzeum Narodowe
Locus Sokus, Sztokholm, Galerie Nordenhake
- 1988 Aperto 88, Biennale di Venezia, Wenecja
Olimpiad of Art, Seul, National Museum
of Contemporary Art
Triennale Młodej Sztuki, Wilno, Pałac Sztuki
Art at the Edge, Oxford, Museum of Modern Art
Polish Realities, Glasgow, Third Eye Centre
- 1989 Sztokholm, Galerie Nordenhake
"Dialog", Düsseldorf, Kunstmuseum

galeria dziekanka

00-322 Warszawa
ul. Krakowskie Przedmieście 56
tel. 26-40-19

KIEROWNICY GALERII:
ANDRZEJ ROSOŁEK
JOANNA KILISZEK

MIROSŁAW BAŁKA

05-400 Otwock
ul. Łukasińskiego 42

Studia: 1980 - 1985 Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Wydział Rzeźby, dyplom w pracowni prof. Jana Kucza w 1985 roku.

Wystawy indywidualne:

- 1984 "Adoracja Głowy Wielkiego wojownika o pokój" - instalacja, Warszawa, ASP (z Mirosławem Filonikiem)
- 1985 Pokaz pracy podyplomowej "Pamiętka pierwszej Komunii Świętej" - instalacja, Żuków, k. Milanówka (z Mirosławem Filonikiem)
"Wilki - nie wilki", Warszawa TPSP
- 1986 "Precepta patris mei servivi semper", Warszawa, Galeria Pokaz
Pokaz postświęteczny, Warszawa, Galeria Wieża
- 1988 "Bumerangi na rzecz pokoju w pokoju" - pokaz z instalacją, Warszawa, Pracownia Dziekanka
- 1989 "Rzeka", Lublin, Galeria Labirynt 2
"Instalacja Abel", Zielona Góra
- 1990 "Good God" (Dobry Bóg), Warszawa, Galeria Dziekanka

Wystawy zbiorowe:

- 1986 "Figury i przedmioty", Puławy, Galeria BWA
"Ekspresja lat 80-tych", Sopot, Galeria BWA
- 1987 II Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra
"Co słyhać", Warszawa, d. Zakłady Norblina
- 1988 "Rzeźba w ogrodzie", Warszawa, SARP
"B.K.K.", Haga, Haag Centrum Voor Aktuele Kunst
"Polish Realities", Glasgow, Third Eye Centre
- 1989 "Uczucia", Warszawa, Galeria Dziekanka
"Galeria Labirynt 2 prezentuje", Lublin, Galeria BWA; Fulda (RFN)
"Lochy Manhattanu", Łódź, Muzeum Kinematografii
"Middle Europe", Nowy Jork, Artists Space
"Dialog", Düsseldorf, Kunstmuseum

W latach 1986 - 1988 - liczne wystawy i akcje w ramach świadomości "Neue Bieriemniennost" (wraz z Mirosławem Filonkiem i Markiem Kijewskim).

WOJCIECH NOWIKOWSKI

05-420 Józefów
ul. Łąkowa 10

Urodzony w 1954 roku w Suwałkach.

Po ukończeniu Politechniki Warszawskiej (1978 r.) studiował malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Dyplom uzyskał w 1986 roku w pracowni malarstwa prof. Jana Tarasina.

Wystawy indywidualne:

- 1988 Warszawa, Galeria Dziekanka
- 1989 Warszawa, Galeria Młodych

MIKOŁAJ SMOCZYŃSKI

20-048 Lublin
ul. Przędowników Pracy 4/22

Urodzony w 1955 roku w Łodzi.

Studia: 1975 - Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych w Łodzi

1975 - 1979 - Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

1984 - 1985 - Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

Twórczość artystyczna:

1980 - 1981 "Rysunek trwania"

1980 - 1982, 1984 - 1989 "Obrazy" (obiekty budowane z płótna)

1980 pierwszy kontakt z fotografią

1982 - 1989 seria "The Secret Performance"

1981 - 1989 instalacje złożone z Obrazów", bądź odwołujące się do motywów pojawiających się w serii "The Secret Performance"

Wystawy indywidualne:

- 1981 Rysunki, instalacje z "Obrazów", "Rysunek trwania", Lublin, Galeria BWA
Poznań, Galeria O.N.
- 1985 "The Secret Performance", "Obraz prawdziwy", Lublin, Galeria Labirynt 2
- 1986 Wrocław, Galeria Foto-Medium-Art
- 1987 "The Secret Performance" - fotografie i instalacja, Warszawa, Pracownia Dziekanka
"Wystąpienie II" - fotografie z serii "The Secret Performance", instalacja z płyt podłogowych, Łódź, Galeria Wschodnia
- 1988 "1:1", "1:2" - instalacja złożona z "Obrazów", fotografie "Obrazów", Łódź, Galeria Wschodnia
Fotografie z cyklu "The Secret Performance" i instalacja, Lyon, Gallerie l'Ollave
- 1990 "1980 - 1990" - obiekt i fotografia, Warszawa, Galeria na Piwnej

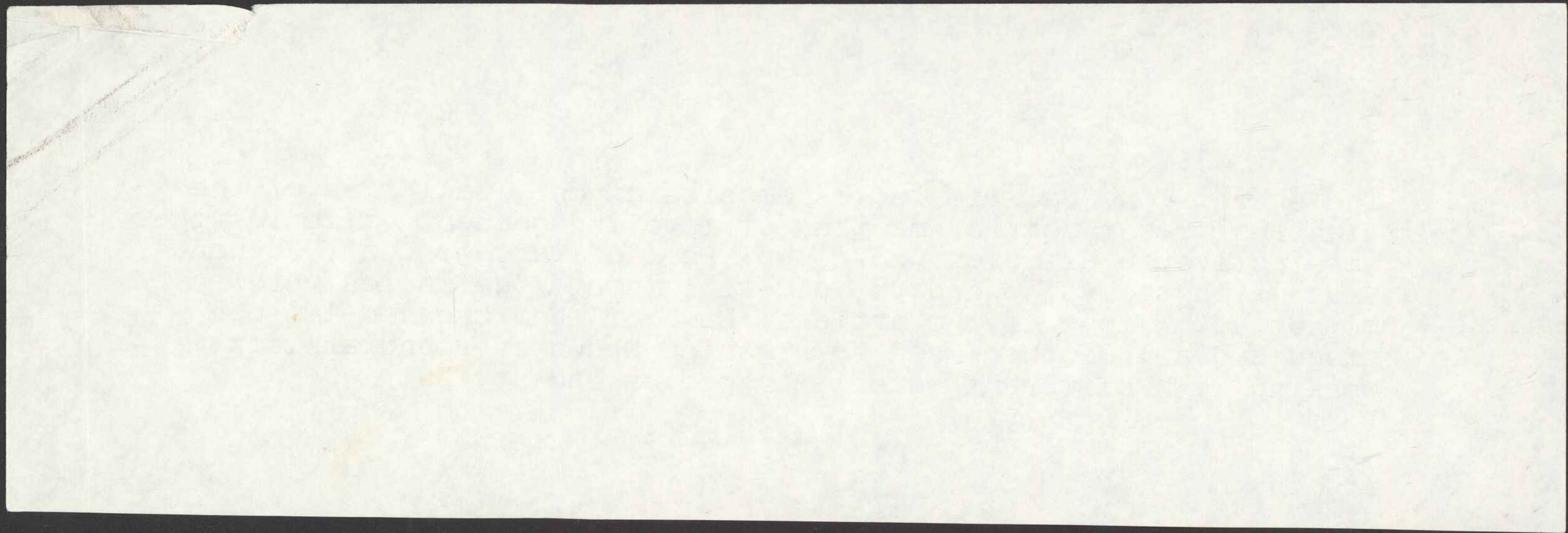
Wystawy zbiorowe:

- 1980 Wystawa malarstwa młodych im. W. Cwenarskiego, Wrocław, Galeria BWA
- 1982 33-eme Salon de la Jeune Peinture Jeune Expression, Paryż, Palais de Royal
- 1983 - 1989 International Independent Exhibition of Prints, Kanagawa, Perfectural Gallery
- 1985 Contemporary Art from Poland, Banff, Walter Philips Gallery (Kanada)
Preis für Junge Europäische Fotografen, Frankfurt, Frankfurter Kunstverein
"Ex Oriente Lux", Warszawa, Pracownia Dziekanka
- 1987 II Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra
"Co słyhać", Warszawa, d. Zakłady Norblina
- 1988 4 Międzynarodowe Triennale Rysunku, Wrocław, Muzeum Architektury
Polska Fotografia Intermedialna lat 80-tych, Poznań, Galeria BWA
- 1989 "Supplements" - Contemporary Polish Drawing, Southampton, John Hansard Gallery
"Spojrzenie/Wrażenie", Łódź, Muzeum Sztuki
"Lochy Manhattanu", Łódź
- 1990 "Supplements, Edynburg, Richard Demarco Gallery

The exhibition "Galerie lat osiemdziesiątych" /Galleries of the eighties/ was a sort of meeting of five independent galleries that were active in different cities of Poland /Warsaw, Łódź, Poznań, Cracow/ in the 80's when the official /state/ galleries were boycotted by most of the artists. Each of them created its own emage and all of them used to organise shows of young artists working with different materials, medias and styles.

31/90 zsd